

کنهکار

مقتصد ستري

Ketabton.com

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	::	گنهگار
ليکوال	::	مقتصد سٽري
کمپوزوونکی	::	خپله ليکوال
د چاپ شمېر	::	(۵۰۰) ټوکه
کال	::	۲۰۱۷ م
د چاپ ځای	::	لاهور

تہون

د درد د باچا
د کندهاری پیغلي
او د وطن د عسکر په نوم

مقتصد ستري او کنهگار

د شلمې پيړۍ وروستۍ دوې او د يووېشتمې پيړۍ په لومړۍ لسيزه کې د نړۍ خونړۍ پېښه افغان جنگ دی چې ټوله نړۍ يې ولږزوله، د روس ماتيدل امريکا ته دا موقع په لاس ورکړه چې هغه دي د نړۍ واحد واکمن او بدمعاش هيواد وگرځي، په دې موده کې چې پر افغانانو او افغان وطن کوم قيامت تېر سو هغه ډېرو ليکوالو د خپل بحث موضوع وگرځوله خو دا هرڅه پخپله ليدل، سهل او زغمل که يو ليکوال پخپله کړي وي او بيا يې هغه ته د قلم ژبه ورکړي وي نو په هغه ليک کې به څومره زور وي ؟

مقتصد ستري د ژوند په هغه پړاو کې دی چې موږ ورته د مستي ځوانۍ پيل ويلای سو، که څه هم ما دی د مخ په سترگو ليدلی نه دی يوازي مي ږغ اوريدلی او عکس ليدلی دی خو دومره پوهيرم چې د اتلسو کالو څخه به زيات نه وي د ټولنيزي رسنيو له لاري د ده شاعري يو جهان د ځان کړی دی په دومره کم عمر او مهاجرت کې د يوشمې ادراک کول او پر هغه ليک کول که موږ په نظر کې ونيسو او بيا د ده کيسې ته ځيرسو نوهر لوستونکی بايد پوه وي چې هغه د کوم معيار ليکوال کيدلی سي ؟

د دې کيسې د هنري ژانر په هکله به خبره وروسته وکړو خو په دې مرحله دا ويل به بې ځايه نه وي چې رښتيا ليدل، زغمل او ليکل د نن سبا په مطلبې نړۍ کې تر ټولو مشکل کار دی ځکه د رښتيا ويلو انجام ښه نه وي.

تر ډېره وخته دا خبره کېدله چې افغان جنگ د اسلام او کفر جنگ دی، چا به دې جنگ ته يوه پيمانه ايښوله چا به بله په اصل کې دا جنگ د دوو

مستو غوایانو جنگ وو، چي یوازنی او یوازنی موخه یې پر نړۍ خپل سیاسي، پوځي او اقتصادي واک تر لاسه کول وو، د مستو غوایانو سره د دوی څو نور وېرې مطلبې سخوندران هم ګډه سول او پر افغان خاوره یې داسي غوبل جوړ کړی چي د څلورو ملینو څخه زیات افغانانو ژوند له لاسه ورکړی، پدغومره شمېر افغانان ټپیان او په هم دغومره شمېر له کوره یې کوره سو.

په دې ټول غوبل کي د هر افغان د ژوند کیسه ځان له بیلابیل مضمون او لیک غواړي خو خپلي کیسې ته د قلم او جرات ژبه ورکول که د ټولو لپاره ناممکن نه وي نو مشکل ضرور دی.

د مقتصد ستړي دا کیسه څه ده؟ د ژوند د تلخو حقایقو څخه پرده پورته کول، د خپلي خاوري خاینان په ګوته کول، پردي ګوډاګیان غندل، د افغانانو د قربانیو او بې وزلیو داستان لیکل او تر ټولو مهم هغه افغاني هیت، مړانه او جرات نړۍ ته ښکاره کول دي چي د دې ټول غوبل وروسته هم افغانانو خپل افغاني او ملي هوډ بایللی نه دی هم دا د دې کیسې ټوله خلاصه ده، خو د دې کیسې کمال دا دی چي لوستونکي له مړي مخ څخه نیولې تر پایه له ځان سره داسي لاس تړلي بیایي چي بلي خوا ته یې نظر او فکر او بنسټی نسي هغه ځکه چي دا ټوله کیسه رښتوني ده، بل د لیکوال دا کمال دی چي هغه دومره سوچه، مهینه او خوره ژبه کارولې ده چي سپر یې په ځکلو نه مریږي ښه جمله بندي، مکالمه نگاري، زور ورپلاټ او تلوسه د دې کیسې هغه ځانګړني دي چي لږ تر لږه په پښتو ادب کي د دې عمر په بل لیکوال کي موندل که ناممکن وي نو مشکل به ضرور وي خوزه چي کوم شي زیات وځورولم هغه، هغه درد ونه څړیکي، اوښکي او غمونه دي چي پر دې تنکي ځوان تېرسوي او موږ ته یې په هغومره هنر د قلم په ژبه وړاندي کړي دي لکه دا هرڅه چي

لوستونکي پخپله ليدلي او سهيلي دي هم دغه کريدټ د دې ځوان په برخه دی او په راتلونکي کي له ده څخه نور زياته طمع کېدی سي .
د دې کيسې د ژانر په هکله به دومره ووايم چي دا د يو ژوندي ليکوال خپله کيسه ده ، دې ته ژوند ليک ويل کېدی سي لاکن ژوند ليک د يو چا د ټول ژوند احاطه کوي ، دلته تر اوسه د ژوند ډېر پړاونه تر سره سوي نه دي ځکه دا بشپړه ژوند ليک نسي کېدی .

دويم داستاني اوچرک دی ، اوچرک د هغه انسان کيسې ته ويل کيږي ، چي کار او جنگ کوي او له نورو ژانرو څخه يې يوازينی توپير دا دی چي په جگړه ، وطن دوستي او حماسه پنځونه کي گرم زړونه او تودې مينې زيږوي خو تر اوسه په پښتو ادب کي په بشپړه توگه د اوچرک د ځانگړنو ټاکنه سوې نه ده ، يوازي دومره چي ليکوال به په هغه کيسه کي پخپله موجود وي او د داستان په ډول به وي او د جنگ سره تړلي خبري به پکي تکرار يږي ځکه تر اوسه موږ په پښتو کي په بشپړه توگه د اوچرک داسي مثال نلرو ، يوازي د پښتو د دوو کيسو په اړه ويل کيږي چي دا اوچرک ته ورته دی .

خو زما په اند د مقتصد سټري دا کيسه د ناولټ په ژانر بشپړه پوره خيځي ځکه خپله کيسه په دومره مقدار په افسانويي انداز د بشپړه پلاټ ، کردارونو ، مکالمه نگاري ، جمله بندي او تلوسې سره بيانول د ناولټ تعريف کېدلی سي خو دا هم هيرول نه دي په کار چي د يو ژانر هنري توکي هلته ارزښت لري چي په کيسه کي نور څه نه وي نو لوستونکی د ژانرو ځانگړنو ته به ځير وي خو يوه کيسه چي د لوستونکي په ذهن او زړه دومره اغيز وکړي چي گوتي يې د کيسې د پاڼو په اړولو بوختي ، سترگي يې د کيسې له زوره پرنمي د زړه درزا يې د کيسې د تلوسې او فکريي د هغه جرات او پېغام سره څنگ په څنگ روان وي نو بيا د ژانر

دې ضمني توکو ته د چا پام نه اوږي ، هم دغه ټول توکي د مقتصد په
گنهگار ناولټ کې موجود دي ...
راسی تاسو يې پخپله ولولی چي دې گنهگار خپلي کيسې ته کوم
اندامونه ايښي دي .

په درنښت

ډاکټر لياقت تابان

۱۶ می ۲۰۱۷ء کيلاني روغتون کوټه

گهنگار باندي به زړه د آسمان چوي

درد چي ترحد سپوا سي نو دردمن او پرهر، پرهر زړه خو به د درد له خړپكو يو خو گهنگاري چيغي باسي، يو حساس او وينن ليكوال، يو سپېڅلى شاعر او سالم ضمير لرونكى د شعور څښتن چي د تيارو مخالفت ونكړي، د ټولنيزو ناخوالو او ستونځو په خلاف احتجاج ونكړي او د درد چيغه ټپه نكړي نو به نور څه كوي...

"گهنگار" ډېري تاندي هيلي زندى كوي، د خپلو ارمانونو په مړۍ پښه ېږدي او په ډېر وړو كوالي د ستري ژوند په مبارزه ځان ورگډوي، دردونه په اوښكو مينځي او ژوند ته په ډېر اعتماد سره دا باور ورکوي چي زه ستا د ستري قابل یم خو گوره چي ته راڅخه ستري نسې.

د "گهنگار" په هر رنگ كي د درد رنگ جوت دى د لوستونكي په روح كي وڅڅيري، لوستونكي د تلوسې سره مخامخ كول، يو ښه گړى يې د ماضي نندارې ته په كتلو اړ باسي ځكه چي "گهنگار" په خپل ماضي هيڅ شرمندگي نلري نه ورپسي ساړه اسويلي كوي ځكه چي د هيلو ډك زړه يې په برخه دى او يو روښان مستقبل ته غوړيدلي تاندي هيلي غږي، غږي گرځوي ژوند سره په بدترينو، ستونځمنو سترو حالاتو كي هم مينه كوي او ژوند خوښوي...

"گهنگار" منافقتونه بربنډوي او د واقعيتونو د روښانولو په پلمه د ژوند ازغن بار ته لوڅه شاه ورکوي، دا رنگ "گهنگار" د ژوند د تېرولو دا گهنگاري په گهنگارو چيغو ورسره قبلوي د ژوند پر پل، پل ورسره ايږدي ارمان قتلوي او د هيلو پر ايرود درد ځلي دروي د اوښكو په دعاوو د هر گهنگار روښان سباوون وياډوي، په ټاكو پښو د شپې د

يوازيتوب په قبرونو کي د هيلو شمعي ولگوي تر ازغن دېوال وډر
سي...

"گهنگار" باندي به زړه د اسمان چوي
ژوند مشال دی ، ښه به څه کړم ، اور دي واخلم

په درنښت

عصمت الله زهير پښين

۲۰۱۷-۵-۱۶

خپلي خبري

کېدای سي ددې کتاب (گنهگار) په لیکلو قلم رنگ راتمام کړي او مرور غوندي د کتابچې څنډې ته ورغړي، فکر نه کوم دا کتاب هم د لیکلو ارزښت لري یا به یې څوک په آرام زړه ولولي، داسي کوم څه دي چې په لیکلو یې قلم تمام او مرور یې، داسي کوم څه دي چې زه یې په لیکلو کښي زړه نا زړه یم او نشم کولای ستاسو تر غوږونو پوري یې در ورسوم؟

یه رښتیا کولای سم ووايم ژوند د یو وحشتناک ځنگل مزل دی گام په گام د داپونکي ځناورو، د اوبو په نیستی، د تیارو په غېږ کښي د څو رنگه خوځندو سره یو ځای سړې شپې تېرول دي، لکن زه څرنگه دا خبر کولای سم د هغو خلکو په مخ کښي چې د ژوند خوندونه یې ځکلي دي، اصلي خبره به هم دا وي چې زه په پندو سترگو قضاوت کوم هغه کسان چې په رڼو سترگو د ژوند مزل کوي زما منفي خبري نه راسره مني له هم دې وجي مي قلم مرور یې او نه غواړي زما د گنهگار ژوند کیسه ولیکي، که چیرته زه ووايم ژوند ښکلی دی لوړي او ژوري لري، خوږې، ترڅې، ورځي او شپې لري، ژوند خوندونه او څومره ډېر رنگونه لري ناممکن څوک به یې نه ولولي، ممکن په لیکلو به یې قلم رنگ راتمام کړي او د کتابچې څنډې ته به ورغړي.

وخت تر ټولو ښه کره کتونکی دی هغه کولای شي ښه او بد سره بېل او راتلونکي زمانې ته یې د اصلاح لپاره وړاندي کړي.

ددې کتاب تر لیکلو وروسته آرام سوم او د ماضي د درد کیسه مي له زړه او روح څخه پاکه وځنډل سوه، ما نه غوښتل دا کیسه دي له ما پرته بل څوک هم ولولي کله چې مي دا کیسه د درد د باچا مخي ته کېښوده،

اوبڪي ٻي راوبهيد ٻي، زما درد اختيار ٻي واخيست او هغه ڪتابچي ٻي
له ڇانه سره يووڙه چي زما د ماضي ڪيسه ورباندي ليڪل سو ٻي وه او هم
داده نني ٻي ستاسو ترلاسونو هم درو رسوله .

مقتصد سٽري

لاهور

۹/۵/۲۰۱۷ سه شنبه

د خپل ژوند د کيسې ليکلو تلوسه راسره پيدا سوه، ادې ته ورغلم هغې
دا مهال په خونه کښي بالښتونه ګڼډل زه هم د کړکۍ سره نږدې يوې
خواته کښېناستم او پوښتنه مې وکړه:

_ ادې غواړم پوه سوم زه څومره بد بخته وم کله چې دې نړۍ ته راغلم؟
هغې وويل:

_ خدای مه کړه چې ته بد بخته سې، خوله کومي ورځ چې ته پيدا سوي
يې زه ناروغه يم، ډاکترانو ته ځم او راځم، آن تردې چې ستا د پيدا ښت
په لومړي کال دومره ناروغه سوم چې پلار دي د پاکستان هيواد ته
درملني لپاره يوړم.

ومي ويل:

_ ولي دلته ډاکتران نه وو؟

ستن يې په بالښت کښي وتومبله، تاريخي مزی کړ غړند يې وويل:

_ نه وو ډاکتران چيرته وو، په ټول کلي همدا يو بې سواده ډاکتر وو،
چې هر وړ ناروغ ته به يې يو وړ ګولی ورکولې.

له شنه چای څخه يې پيال له را ډکه کړه، بالښت ته يې سوربخن پوښ ور
واچاوه، ما را څنگ ته کړ تکیه سوم او ومي ويل:

_ انا به ويل زه کوچی يم دا رښتيا ده؟ که دا رښتيا وي نو ولي کوچی
يم؟

يو سوړ اسويلی يې وکښ، ولاړه سوه، او بالښتونه يې په نيالۍ کتار
کړل څه يې نه وويل ما بيا پوښتنه وکړه:

_ ادې! انا مي ولي کوچی بولي؟

وې ويل:

_ مشر ماما دي په يوه لري پرته سيمه کښي له کوچيانو سره اوسېده، د دوئ کره تللې وم، ناروغه سوم او له هغه سره ډاکتر ته ولاړم ته مي په کيږدي کې پريښودې.

ومي ويل:

_ بيا څه وشول؟

_ زه چي راتلمه را وينس سوی وې ژړلي دي وو، يوې کوچۍ ميرمني خپلي شيدې درکړي وې. يو دوه غورپه تريخ او گرم چای مي تر ستوني تېر کړ بيا مي پوښتنه وکړه:

_ ادې! اوس مي هم هغه مور ژوندۍ ده، که زه وغواړم ليدلۍ يې سم؟؟
ادې د نخودو څو دانې خولې ته واچولې او وې ويل:
_ هم هغه مور دي لا پخوا د کورنۍ تاوتریخوالي له امله ځان په ټوپک وويشت او مړه سوه.

ويش خوارکۍ...

ادې مي مخامخ راته کښېناسته ټيکري ته يې ورپام سو په خټو ککړ دی، لږ يې سره وسروږو، ورپوه يې کړل خاوري يې باد سوې.

ومي ويل:

_ مقصد زما دوهمه (رضايي) مور کوچۍ وه او په هم دې ډول زه کوچۍ هم يم، که کوچۍ يم نو بيا ولي په کيږدي کې نه اوسم، ميږي او اوبنان نه ساتم؟

ادې وخنډل او پيال له يې ځان ته ور ډکه کړه، بالښتو ته يې کتل لکه چي سم نه وو، زه د کيسې په ليکلو بوخت سوم، پيالې ته مي ورپام نه و سره سوه.

★★★

زه د اڌي تر ٿولو گران زوی وم او په ما هم ډېره گرانه وه، ما نه غوښتل له کوره دباندې و وځم، او هغه وخت چې د ورځي په اوږدو کي يې تر لاسه کوم، تل يې بايد د اڌي تر څنگ تېر کړم، مشر ورور به د ځان سره لوبو ته بيو لم که کومه ورځ به نه ورسره تلم وهلم به يې، يوه ورځ چې مشر ورور او تر ما کشر ورور راسره وو د تره له ځامنو سره ماضيگر مهال مو تر مابنم قضا پوري دهغوئ د کور سره نژدې کاغذ پرانونه الوزول، مابنم ناوخته مي وروڼو ته وويل:

راځئ نور به کور ته لاړ شو پلار به راته غصه وي!

زما په خبرو کښي چا چرت هم نه واهه، خپله مخ مي ونيوه او کور ته ولاړم، دوی هلته پاتي شول، اډي ته مي ډېرې گيلې وکړې، هغې زما د زړه لپاره دا خبر بيا بيا تکراروله چې "بلا دي ورباندې وگرځه" ما خستن ناوخته کله چې پلار مي له جومات څخه راغی پوښتنه يې وکړه، زما چې زړه ښه ډک وو، گيلې مي پيل کړې، پلار مي پر وروڼو سخت غصه شو او زه يې په نيمه شپه د هغوئ په راوستلو پسې وليږلم. د تره کور مو دومره لري هم نه دی متل دی چې "په توره شپه کښي هر سړی ډارېږي څوک حال وايي څوک يې نه وايي" زه هم تر هغه ځايه په داسي حال کي چې د خپلو خپلکو له خرپا به هم ډاريدم ورغلم هغوئ مي راوستل، ټوله لاري يې سوړتک واهه او له ځانه سره غږ مبيدل چې ولي يې په دا نيمه شپه راوستل، سترگي يې له خوبه وې، پښې يې کښولي.

کله چې کور ته راغلم پلار مې وروڼو ته د یوې شیبې په نیت ور ځنځیر کړې ترڅو د خپل عمل سزا وويني، زه هم د باندي ورسره پاتې شوم هر څومره چې مې وژړل چا زما غږ نه اوريد، خدايه څومره زور غواړي چې يو څوک دې بې ګناه ځوروي، له لږ ځنډ وروسته مې خور را ووته سترګې يې را باندي ولګيدې، په خوا پوري يې ونيوم په خپل ځيرن او شينځون پروني يې زما اوښکي را پاکي کړې، زما په حق کښي يې له مور او پلار څخه گيلې کولې:

تاسي له خدايه نه ډارېږئ! ها؟

_ ددې خوارکي څه ګناه وه چې بېچاره مو په نیمه شپه د دوی په راوستلو پسې وليږو اوس بيا سزا هم ورکوي.

پلار مې پر سر خپل تناکي او ځيږ لاس راتېر کړ، مور مې په نرمو شونډوسره په تېږه باندي ښکل کړم، په خوا پوري يې ونيوم بيا يې په خپل کناويز کميس کښي له ځان سره نيژدې ځملولم.

خورکۍ دواړه وروڼه په دسترخوان کښېنول، لاسونه يې ورومينځل، ډوډوی يې ورکړه، که څه هم د تره کره يې خوړلې وه، بيا يې هم غټي، غټي گولې له الوګانو څخه پورته کولې، فکر کوم په هم دې چې ولي يې ما ځيگر زما خبري نه منلې، او د تره کره پاتې شول پښيमानه وو، يوه شيبه لانه وه وتلې چې د مور په مينه او غېږه کښي ارام خوب وړی وم.

د طالبانو حڪومت او د پسرلي موسم دي، ښوونځي پيل شوي، د تره ځامن، د گاونډيانو کوچنيان، ليري او نژدې ٽول ماشومان ښوونځي ته روان وو، مابنام چي پلار مي له جوماته راغي، ڏوڏي مو لا نه وه راخيستي چي ادي ته يي زما په اړه ورياده ڪړه:

_ نور بايد مقتصد ښوونځي ته ولاړ سي، اوسهار، سهار به يي ور واچوم!

ادي څه نه وويل، خوركي ووته د دي لپاره چي ڏوڏي را واخلي، مشر ورور راپسي وخندل او زه يي وڌار ڪړم چي تر دېوال به دي ښوونځي ته ور واچوي او په ما باندې يي ټوڪي وهلې، دا وخت زما مشر ورور په دريم ټولگي ڪښي وو.

سهار چي ښوونځي ته تلم پلار مو تر موږ وختي تللي وو ځكه هغه د كلي په جومات ڪښي امام وو او په ښوونځي ڪښي ښوونكي، له لمانځه وروسته به يي د كوم كليوال په ميلمستيا د هغوي په ڪور ڪښي سهارني خور له او بيا به ښوونځي ته راته.

ښوونځي ته په لاره ڪښي مشر ورور ښه ډېرتنگ ڪړم او بلا اخر مي ورته وژړل، ده بس هم دا يوه خبره ڪړه چي ښوونځي ته به دي تر دېوال ور اچوي، زه کوچني وم، په هره خبره مي باور ڪاوه او ډاږيدم، كه تر دېوال مي ښوونځي ته ور واچوي زه به خوږ سم، عموماً په ماشومانو ځان گران وي.

ښوونځي ته له رسيدلو سره سم مې په خپل پلار سترګي ولګيدې، هغه هم زما په ليدو خوشحالي احساس کړه په شونډو کښي يې وځنډل او تر لاس يې ونيولم، ټولګي ته ننوتل ما وليدل چې يو ښوونکی زده کوونکو ته په درس ورکولو بوخت دی، پلار مې په دوئ سلام ووايه، ماشومان په خپلو ځايونو کښي نيغ ودریدل، ښوونکي هغوئ ته په قهرجنه لهجه وويل:

چې يو ښوونکی په ټولګي کښي ولاړ وي بل ښوونکي ته مه دريږئ. زه پوه سوم چې ټولګي ته د ښوونکي په راتګ سره بايد ټول زده کوونکي پخپل ځای کښي د احترام لپاره ودریږي او دا کړنه يې د ښوونځي له ځانګړو اصولو څخه ده.

ښوونکی تردې وړاندي زه پېژنم، چې زمونږ د کلي د يو بل ملا امام زوی او اوریدلي مې وو چې په ولسوالۍ کښي د طالبانو قومندان هم دی، زما د سر په وينتانو يې لاس راتېر کړ او په مخامخ لومړنۍ څوکۍ يې کښنولم، پلار مې په شونډو کي وځنډل او له ټولګي څخه ووت.

ښوونکي درس پيل کړ په ښه او بد يې نه پوهیدم، پټه خوله ناست وم کله چې ښوونکي درس تمام کړ، زه يې په مخ باند مې مچ کړم، او ماته يې وويل چې سبا به کتابونه، کتابچې او قلمونه هم درکړل شي، د دې خبرو په اوریدلو سره خوشحاله سوم ښوونکی ووت، د تره زوی مې چې د ټولګي د پای په څوکۍ ناست و، زما خواته راغی، د ځان او ټولګيوالو صفت يې راته کاوه، تر څو زه ډاډه ووسم او زړه مې تنګ نه سي.

د تفريح ترنګۍ ووهل شوه، ټول زده کوونکي د ښوونځي انګړ ته راووتل، له مشر ورور او د تره ځامنو سره مې پتيره مړۍ او شپو مېې وخورلې لوبې مو پيل کړې، د تفريح وخت ډېر ژر تمام سو، ښوونکو زده کوونکي د لښتو په زور ټولګيو ته دننه کړل، او يو ځل بيا درسونه پيل شول.

بیا ځل چي ټولګي ته ننوتل، هم هغه ښوونکی راغی په راتګ سره یې موږ په خپل ځایونو کښي نېغ ودرېدل، سلام او مونږ ته یې د کښېناستلو وویل، ښوونکی په ځانګړې څوکۍ چي د توري تختې خواته نژدې ایښودل سوې وه کښېناست، لږ ځنډ یې د کتابچې پاڼي اړولې را اړولې، او توري تختې ته ودرید، زده کوونکو ته یې وویل:

د رسم کتابچې راوکاږئ! ټولو زده کوونکو کتابچې را ویستلې، ښوونکی په رسم لیکلو بوخت سو، یوه ګلدانۍ یې رسم کړه په څو رنگه تباشیر یې رنگ کړه او بیا یې زده کوونکو ته د لیکلو امر وکړ، ښوونکی له ټولګي ووت، د ښوونکي په نشتون کي د زده کوونکو شور ماشورت حوصلې پورته سو، چا رسم لیکلی وو چا ته نیم پاتي دی چي یو شوخ زده کوونکی د توري تختې مخي ته راغی، تخته یې پاکه کړه او له هم دې سره د زده کوونکو تر منځ جګړه پیل سوه نه پوهیږم کوم یو به وو چي د ټولګي له پای څخه یې یوه درنه خپلۍ راخطا کړه په څټ کښي یې وویشتم، ما وژړل، زده کوونکي ټول پخپلو ځایونو کښېناستل دوئ ډاریدل که ښوونکی راشي موږ به ټول ووهي چي ولي یې هم دا نوی زده کوونکی وهلی.

د چا مخ نوکاري او د چا په تباشیرو سپېره سوی، تړنګۍ ووهل سوه، نارې سوې، زده کوونکي له ټولګيو راووتل او کورونو ته رخصت شول، زه هم په داسي حال کي چي سلګۍ مي وهلې مشرور ورتلاسونیولم او د تره له ځامنو سره په ګډه د کور په لور وخوځیدلو.

★★★★★

کور ته له رسېدو سره سم ادې په دواړه مخ ښکل کړم، د ژړا علت یې وپوښتو، ما هم په ژړغوني حالت کېنې ادې ته د ښوونځي لومړنۍ ورځ ټوله کیسه وکړه، په خپل ټيکري باندې یې اوبښکي راوچي کړې، دا وخت مې پلار هم راغی، زما او نورو وروڼو په سړيې لاس راتېر کړ، خور چې توده ډوډۍ یې په لاس کې د دالان په وره کې ولاړه وه او خندل یې، زموږ خور چې تر ټولو مشره ده، له پلار سره یې سترې مشې وکړه، لاسونه یې راووينځل، دسترخوان یې راویر کړ او ډوډۍ مو وخوړله، له غرمۍ خور ټولو وروسته د نور کله سره سم ټول ویده شول ماته به خوب نه راته کله چې به دوی ټول ویده شول را پورته کیدم زموږ کور د غره په لمن کېنې دی، د پسرلي په موسم کېنې به د کوچیانو ګاونډیان وو، د پسونو او اوبښانو رمې به تېریدلې غره ته به وختم نندارې به مې تر سترگو تېرولې، تر ټولو په زړه پوري ننداره یې هغه وه کله چې به ما کوچیانۍ پېغلې او انجونې په کاهو ویشتلې، دوی به خپل خروړي سپي "چې لکۍ او غوږونه یې غوڅ کړل سوي وو" راپسې ښکارل، که څه هم زه به ورڅخه ډاریدم خو له دې نندارې مې ځانګړی خوند اخیست.

ما سپښین مهال چې پلار به مې د لمانځه لپاره جومات ته راووت زه به ژر خوني ته ننوتم، ځان به مې د خوب په پلمه واچوی، بیا چې کله به د کورنۍ غړي،، ادې، خور او وروڼه،، راوینښ شول، وروڼو له ما څخه شکایت کاوه چې نن بیا نه یم ویده سوی او ټوله غرمه لمر ته ګرځیدلۍ یم، د ادې تر ټولو ډېره اوسخته سزا دا وه چې زه باید پرش سیوري ته ژر

اوار او ګیلاسونه تیار کړم، دا کار باید ما کړی وای ځکه له یو مشر ورور پرته نور څلور وروڼه تر ما کشران وو، کېدای سي ګیلاسونه مات کړي، خور به مي د ماسپښین د لمانځه تر ادا کولو وروسته سمدستي په چای پخولو پسې دالان ته ننوته .

ما ځیگر مهال چي د لمر سترګه به غره ته ور ټیټېده د کوچیانو نندارې ته ورتلم یو لوبنی به هم راسره وو، چي له میږو او وزو څخه تازه لوشل شوي شیدې له کوچیانو څخه راوړم، ، رمې به کیږدی ته راغلې، وري به یې د غره په بله لمن واړول کله چي به ټولي میږي او وزې ولوشل سوې، بیا به یې وري او سپرلي ورته را پرېښودل، بغاري به سوې هر وري او سپرلي به خپله مور پسې غوښته ،، دا وخت یوازي زه نه اکثر کلیوال راتلل او له هم دې نندارې یې خوند اخیست.

★★★★★

شپې او ورځې تېریدلې، په ښوونځي کښې یې کتابونه را کړل درسونه پیل شول، په ټولګي کښې د اکثر همزولو تر پام بد ورتلم ځکه چې زه په نگران ښوونکي گران وم او نازولم یې .

یوه ورځ ښوونکي ټولو زده کوونکو ته وویل چې کتابونه په یو پوښ کې وګنډي تر څو خیرې نشي، کور ته له راتګ سره مې ادې ته د ښوونکي خبره وکړه، ادې ډاډه کړم چې کتابونه به خامخا په یو پوښ کې راته ګنډي، نه پوهیږم څه وجه به وه یو علت یې دا هم وو چې زموږ آنا (د ادې مور) ناروغه وه، تمامه ورځ به یې د هغې په خدمت کښې تېره کړه، سبا ورځ مې بیا ادې ته ور یاده کړه چې کتابونه راته وګنډي خو تر څه پورې سره پاتې شول، بله ورځ چې ښوونځي ته ولاړم، ښوونکي د زده کوونکو کتابونه وکتل ټولو ګنډلي وو، زه او یو بل زده کوونکی چې کتابونه مو نه وو ګنډلي د توري تختې مخې ته یې را وغوښتل، په لښته پسې یې ولیږل، دواړه را ووتل دوري، دوري وګرځېدل کومه خاص لښته موییدا نه کړه بیرته ټولګي ته ورغلو او ښوونکي ته مو وویل :

— لښته موییدا نه کړه !

ښوونکي په غصه سو او د ماتې څوکۍ ډډه یې را کش کړه دومره یې ووهلو چې په دواړو یې پښې او لاسونه تک شنه کړل .

کور ته چې راغلم ادې ته مې ښه ډېر وژړل، سبا ته یې کتابونه په یو پوښ کې راته وګنډل، دا چې وهل مې تر مخ وخورل له ادې زښته گیلمن وم، په سبا چې ښوونځي ته ولاړم ښوونکي د کتابونو په لیدلو خوشحاله سو له

نيکمرغه هغه بل همزولي هم ګڼدلي وو، مونږ دواړو ته يې ښه ډېر نصيحت وکړ او د کتابونو په ارزښت يې خبر کړو . هغه وويل:

_ کتاب د انسان شخصيت جوړوي او د يو ښه فکر درلودونکی انسان د ټولني لپاره ګټه ور شخص ګرځيدلی سي، د انساني ټولني د تکامل او لوړتيا لپاره اسماني دينونه او د بشر د تاريخ شخصيتونه د کتاب له لاري تلپاتې شوي دي، د بشري ټولني اړيکي هم د کتاب له پوښ سره پياوړي او تړل شوي دي .

د نور کله په څېر نن هم په خپل وخت باندې کور ته راغلم او له معمول سره سم مي کورنۍ دنده وليکله، لوبو ته ووتم، ماخستن چي کله موږ ټول ډوډۍ خوړلو ته راټول شو ادې مي پلار ته له مشر وروره شکايت وکړ او ورته وويل:

_ حکيم مي هيڅکله په اسانۍ سره خبره نه مني ! پلار مي يوه ګوله وچه مړۍ ورپورته کړه او د شپږمبو غړپ يې پسي وکړه ځکه خوله يې وويل:

_ ما شوم ته تعليم په ښوونځي کښي او تربيه يې بايد په کور کي ورکړل شي دا ځکه چي ماشومان په کور کښي لويانو ته ګوري او دهغوئ کړني له ځانه سره تکراروي .

يو بل غړپ يې وکړ ګوله يې زووله خبري يې اوږدې کړې:

_ تر تعليم تربيه ته ډېره اړتيا ده ډېر تعليم يوازي د کار وسيله ګرځېدلی شي، په ټولنه کښي بهتريني تربيه ته اړتيا ده، زه به يې پوه کړم، ته هم په خوږه لهجه ورسره خبري کوه او خوشحاله يې ساته .

ادې په ما باندې ښځه کړ، او د خوب کولو يې راته وويل ځکه چي سهار به بيا په وخت نسيم پورته کېدلی، زما پام سو چي مشر ورور مي لا وختي تللی ویده دی .

★★★ .

پسرلی او شوخي دواړه سره ګډ وو، مستي مي کړه، د ژوند له هري شيبې مي خوند اخيست، خوشحاله وم، لمر خپلي نيمکښي وړانګې تازه په غرونو غوړولي وې، پروني باران ونو او بوټو ته لا سمسورتيا وربښله، لري پرتو هندارو پرېق واهه، زه او پلار مي دښوونځي په لور وخوځېدل، خادر يې ورټول کړ د رڼو او بوټو تر ويا لې يې ټوپ کړ، شاته يې راوکتل او ماته يې څو ډبري د اوږو په منځ کښي کتار کښېښودې، ورو، ورو مي الويزاند ګامونه اخيستل زړه نا زړه تر اوږو راتېر سوم، تر لاس يې ونيوم زما په تګ دواړه په ورو، ورو قدم رهي شو.

پلار مي وپوښتل:

— کورنۍ دنده دي ليکلې ده؟

فکر مي وکړ پرون ورځ مي چي کورنۍ دنده نه وه ليکلې حتماً استاد ورته شکايت کړی دی بيا مي په اوچت ږغ چي پرونی پل پټ کړم وويل:

— ليکلې مي ده خو پانې د حساب مضمون دنده يې راکړې وه ماخستن مي ستا تر راتګ مخکي بشپړه کړه او ويده سوم.

رښتيا مي هم ليکلې وه، پرون مي استاد په نه ليکلو وهلی وم، تابه ويل استاد مي تر شاه خارنه کوي ماخستن مي تر ټولو لومړی خپله کورنۍ دنده وليکله.

يوه شيبه مو د يو بل د بوټونو په خرپا کښي غلي، غلي ګامونه واخيستل، د باسيکل تړنگۍ مي تر غوږ سوه، د پروني باران د خړو اوږو په ډنډ کښي يو سړی د سلام په ويلو زمونږ تر څنګ تېر سو.

پلار مي خپل لاسي ساعت ته وکتل ګامونه يې ګرځندي کړل لکه چي ناوخته وه، زما په ماشوم ذهن کښي را پيل کېدونکې خبري په زړه کښي د ساتلو نه وې ومي ويل:

__ پلاره تا به هم ځان ته يو بايسکل اخيستی وای ښوونځي ته به دواړه ژر رسېدلی له کوره به هم دومره په وختي نه راوتل .
غلی شو لکه چي زما خبري ته يې ځواب نه درلود، بيا يې هغه دوکان ته اشاره وکړه کوم چي ما کله هم په خلاص وره نه دی ليدلی .
وويل:

__ هغه زمونږ دوکان دی دا ځل چي د ښوونکو تنخوا راشي لږ سودا به پکښي واچوو، د ښوونځي له ځانګړي وخت وروسته به پکښي ناسته کوم ته به هم راسره لګيا يې .
نوی نوم مي تر غوږ شو، ماشومان په ژوند کښي هره ورځ له نويو نومونو او تجربو سره ګران، ګران اشنا کېږي او د هغو په اړه پوښتني کوي .
ومي پوښتل:

__ تنخوا! هغه څه شی وي؟

په داسي حال چي ګرځندي ګامونه يې اخيستل، ځمکي ته تپت سو، دلاري په منع کښي پرته ډبره را پورته او يو څنګ ته يې غوڅاره کړه ويې ويل:
__ زوی جان! روپۍ در يادوم، هغه چي ماته يې په ښوونځي کښي د ښوونکي په توګه د دندې ترسره کولو په بدل کښي را کوي .

په چورتونو کښي تر ښوونځي ورسېدم، درس پيل شو، زمونږ د دريم ټولګي ګران استاد په خټو ککړ کالي ټولګي ته راغی، ما فکر کاوه چيرته به د باران اوبو ته لويدي وي .

د تنخوا ليدلو چرت راسره وو، کړکۍ وټکيده پلار مي دی، هره ورځ چې به د درس وخت خلاص شو پلار به مي ماته راتله او زه به يې له ځان سره کورته راوستم، د ښوونځي له دروازي را ووتلو، جيب ته يې لاس کړ څو

شنه او سره لوتونه يې وشمېرل بيرته يې په جيب کښي واچول ، زما په خوله کښي خبره نه تم کېده ومي ويل:

_ پلاره تنخوا دي واخيسته ؟

تر ډېره يې څه نه ويل لکه چي زما څخه يې دا خبره پتوله، بيا مي وپوښتل:

_ پلاره اوس به خپل دوکان ته سودا راوړې کنه ؟

اول يې څه نه ويل کله چي پوه شو ځواب ته يې داسي غلي يم لکه پيشو، ويې ويل:

_ کمي يې راکړې، خو گوني اوږه او غوړي به اوس کورته يوسو، راتلونکې تنخوا چي واخلم که خير او ژوند وو، دوکان ته به سودا راوړم .

د پلار بې وسي ورځي مي ماشوم زړه ته لاره وکړه په ذهن کښي مي ډول، ډول خبري را وگرځيدې، زړه نا زړه مي پلار ته له خولې ور ووتل:

_ پلاره زه چي دولسم ټولگي خلاص کړم بسوونکي به سم ته دي په خپله تنخوا کورته اوږه را وږه اوزه به پخپله تنخوا دوکان ته سودا .

★★★

د امریکایانو د راتګ اوازې سوې، او په ډېر لږ وخت کېني دا اواز په حقیقت بدله سوه، د طالبانو په امر ټول ښوونکي او زده کوونکي یې د ولسوالۍ بازار ته وبلل او د طالبانو په حمایت یوه لویه غونډه وشوه، زه نه پوهیدم څوک ښه دي او څوک بد خو پلار به مې ویل که دا حکومت ږنگ سي کیدای سي حالت بدل سي څنگه بدل سي دا یې هم نه راته ویل. پلار مې یو ماخستن چې راډیو ته یې غوږ نیولی، کرار ناست وو، زه له کړکۍ سره نژدې په خط لیکلو بوخت وم، ادې ته یې وویل:

__ حکومت بدل سو، امریکایان به واک "کرزي" ته وسپاري؛ ما ولیدل ادې توبې ایستلې او ډاریده چې کفار راباندي مسلط شول اوس به څه ډول حالت سي څه به کیږي یو خدای خبر.

د اوسني خبرونو په بنیاد د طالبانو حکومت د ۲۰۰۱ میلادي کال په پای کېني ږنگ سو، واک د امریکایانو لخوا حامد کرزي ته ور وسپارل سو او درې کاله یې دوام وکړ.

د بیا ځلي ټاکنو لپاره کمپاین روان وو، که څه هم طالبانو ویره او ډار د خلکو په زړونو کېني ور اچولی وو، جوماتونو ته یې داسې پرچۍ رالېږلي وې چې که چا رایه واچوله گوتي به یې غوڅي کړل شي، بیا هم لږ او ډېرو خلکو د رایې اچونې کارتونه واخیستل او د خپل هیواد مستقبل ته یې رایه ورکړه په دوه زره او څلورم میلادي کال کې د خلکو په رایه حامد کرزي واک ته ورسید.

يوه ورځ چې د هم دې ولايت محترم والي صاحب له خپل پلاوي سره سيمي ته راغلی وو، مونږ د ښوونځي ټول زده کوونکي د مدير او سر ښوونکي په امر د ښوونځي مخي ته د سپرک دواړو غاړو چي لاسونه مو سره ورکړي وو کتار ودرول، د والي استقبال مو وکړ، خو د عسکرو او خو نور تور موټرونه په بېړه، بېړه تېر شول زما په شمول هيڅ يو زده کوونکی نه پوهيده چي والي به څرنگه ښکارېږي او څه دنده لري.

زما سره د خپل پلار د کړي ژمني غم وو، تل به مي هغه دوکان ته دوه سترګي نيولي وې کوم چي پلار راته ويلې وو، دا زموږ دوکان دی يو وخت به سودا ورته راوړو، دا هغه دوکان دی چي د طالبانو په وخت کي زما د پلار په شمول ټولو ښوونکو ته ورکړل شوی وو، او بلا اخره يوه ورځ داسي هم راغله چي پلار مي د سويډن کميټي معاش اخيستی وو او دوکان ته يې سودا راوړه.

دا زما لپاره د خوښۍ ځای وو چي دوکان لرو، خو دا چي ادې به دوکان ته نه پرېښودم زور به يې راکاوه، موږ به کور ته اوبه له کاريز څخه راوړې، چې زموږ له کور سره يې ترمنځ دوه غونډۍ وې، کله نا کله يا که ووايم هره ورځ، ترلمانځه وروسته اوبه به مي راوړې، بيا تر سهارنۍ وروسته به چي اوبو ته ولاړم لاسي ريږۍ به مي د غونډۍ په سر پرېښوده او زه به دوکان ته وتښتېدم.

په کور کې په مور او پلار ګران وم همدارنگه په ښوونځي کښي هم په ټولو ښوونکو ګران وم، يوه ورځ چي ښوونځي ته د سويډن کميټي غړي راغلي وو، د زده کوونکو ترمنځ يې درسي سيالۍ ترسره کولې، زموږ له ټولګي يو تن زه او يو بل زده کوونکی، بل ټولګي ته د سيالۍ لپاره وغوښتل شول زه او ملګری دواړه تکړه وو، ملګری مي د ټولګي اول نمبره او زه دوهم نمبره وم دا چي ولي دوهم نمبره وم او ولي اول نمبره نه

يم له دې ملګري مي کرکه کيده او ما نه غوښتل مخ يې ووينم؛ سيالی
 خو د رياضي سوالونه وو او بس کله چي سيالي زمونږ په ګټه پای ته
 ورسیده، د سويډن کميټې غړو ماته په ډالۍ کښي يو قلم، کتابچه او
 مجله راکړل، خو زما ملګري ته يې يوازي قلم او کتابچه ورکړل.
 له ټولګيوالو سره مي مينه لرله او راته ګران وو، خو دا هيڅکله راته د
 زغم نه وه چي يو زده کوونکی دي په درسونو کښي ترما مخکي او تکره
 وښودل سي.

★★★★★

پينځم ټولګي کښي وم، د څلور نيمو مياشتنيو ازموينو ورځي وې نن مي د عقايد او رياضي د مضمون ازموينه وه، پلار مي په ښوونځي کښي د عقايد مضمون استاد دی، د رياضي مطالعه مي وکړه ډاډه وم په ازموينه کښي به کومه ستونزه ونلرم، دا وخت مي پلار په دوکان کښي پيتاوي ته ناست اوزمونږ ټولګي ته د سوالونو په ترتيبولو بوخت دی، سوالونه يې چمتو کړل تر څرک مي ورکتل، د سوالونو پاڼه يې د خپلي يوې کتابچې په پاڼو کښي کېښوده او مسجد ته ولاړ...

له ځايه پاڅيدم هم هغه د سوالونو پاڼه مي را واخيسته له ځان سره مي ټول سوالونه وليکل، له کتاب څخه مي ځواب کړل، پاڼه مي د خپلو کتابونو سره يو ځای کېښوده، اوس مي زړه ښه ارام وو، لوبو ته ووتم ټوله ورځ مي په لوبو تېره کړه...

ښوونځي ته لاړم لومړی د رياضي ازموينه وه، ازموينه مي ورکړه فکر کوم ټول سوالونه مي سم وو، د عقايد مضمون ازموينه پېل شوه، پلار مي زما په شمول ټولو ته سپيني پاڼې ورکړې، سوالونه يې وويل د ځوابولو لپاره يې وخت راکړ هر زده کوونکي په خپله پارچه کښي سترګي ځښي کړي وې، د سوالونو په ځوابونو يې فکر کاوه، ما هم ځان غلی کړ له جيب څخه مي د حل شوي سوالونو پاڼه را ويستله لاندې مي په ميز کي تر نظر لاندې کېښوده، د سوالونو په ځوابولو بوخت سوم، دا به څنگه ووايم چي څومره ويړه راسره ده اوس به مي پلار وويني اوس به ...

درېم سوال مي حل کړ، څلورم هم ځواب شو، ټولي نهه پوښتني دي دا دی د پينځمې پوښتني په ځوابولو بوخت وم. د تياري ځواب شوي پارچې څخه د سوالونو ځوابول څومره آسانه دي واه...

پلار مي څنگ ته راغی لکه چي ليدلی يې يم زړه مي ټکان پيل کړل، وجود مي پرک واخيست او دا دی ليدلی يې وم، تر غوږ يې کش کړم، پارچه يې راڅخه واخيسته د ټولگيوالو تر مخ يې څيري، څيري کړه، نيم تمام شوم داسي چي په خپل کميس کي له خپل ځانه پټيدمه، ټولگيوالو به دا خبر تر غوږ راتېروله، خپل پلار په نقل ونيو بيا به يې هم نمبرې پوره وي، دې خبرو به لا زور غوښت، په کور کښي به هم د پلار تر راتگ مخکي ویده کېدم دې لړۍ خوشېې دوام ونيو.

ازمويني خلاصې شوې، رخصتۍ شوې، کله چي بيا ځلي ښوونځي ته راغلم، هر شاگرد سترگي د نتايجو ورځي ته نيولي وې، د څلور نيم مياشتنۍ ازمويني نتايج له څو شپو ځنډ وروسته زمونږ د ټولگي د نگران لخوا اعلان شوې، پلانکي کامياب، پلانکي ناکام، د ټولگي دوهم نمبره او د پلار نازولی زوی په ټولو مضمونو کښي ښې نمبرې وړي، خو په عقايد مضمون کښي مشروط دی.

له زده کړو سره مينه که زمونږ وه، تادو يې بيا زمونږ پلار ايښی وو او هر وخت به يې راته د درس ويلو وصيت کاوه، ښوونځي ته به د "معلم" مجله راتله، هر کله چي به دا مجله راغله پلار به مو کور ته هم راوړه، يوه ورځ مي ورته وويل چي دا کوم معلم دی پلاره چي ته يې مونږ ته مجله راوړې؟

وې ويل:

_ زويهه دا دهر معلم مجله ده كه زه ژوندي وم ته به درس و وائي او ستا
مجله به نور معلمان كور ته وړي، كوشش وكړه چي درس و وائي ترڅو
ژوندي يم.

ما وپوښتل:

_ نو ته به چيرته ځي؟

را غبرگه يي كړه:

_ مرگ حق دي او حقيقت نه پټيږي، دا چي تاسو به ولي زما تر شتون
پوري زده كړي كولای شئ په دې زه هم نه پوهيږم.

★★★

يو سهار چي ښوونځي ته روان وم، نور هلکان ددې پرځای چي ښوونځي ته ولاړ سي بيرته کورونو ته روان وو، زه دې منظر حيران کړم د هلکانو په دې خبره مي باور نه کاوه چي ،، ښوونځی تړل سوی ،، ځان مي تر ښوونځي پوري ورساوه، که گورم په ښوونځي کي ډېر کم ښوونکي او زده کوونکي دي، په حيراني سره مي له خپل همزولي وپوښتل: _ څه کيسه ده آيا دا رښتيا ده چي ښوونځی تړل سوی که دا رښتيا وي نو ولي تړل سوی؟

زما همزولي چي سترگي يې له اوبښکو ډکي وې ،، او زه پوه سوم چي د اوبښکو او ژړا لامل يې هم دا د ښوونځي تړل دي ،، راته وويل: _ مونږ نه پوهيږو ښوونځی ولي تړل سوی خو دا چي سربښوونکي صاحب مونږ ته پخپله وينا کي پرته له دې چې څه ووايي وژړل د ټولو زده کوونکو اوبښکي يې و بهولې.

زه د ښوونځي ادارې ته ننوتم، ما وليدل چي په مخامخ څوکۍ مي پلار هم ناست دی، زه کوم بل ښوونکي وتريلم او له ادارې يې را وشړلم، کله چي زه بيرته ناهيلي را ووتم، همزولو راپسي وخندل چي ماته يې ډېر زور راکړ...

د ادارې وره ته ناهيلي ولاړ وم، چي تحويلدار راغی او زه يې وپوښتلم چي ولي دلته ولاړ يم؟

ما هيڅ نه وويل، هغه ترلاس ونيوم او له ځان سره يې ادارې ته د ننه کړم، دا ځل چي ادارې ته ننوتم سربښوونکي چي وليدم ژړلي مې دي او سلگۍ.

وهم خپل څنگ ته کښېنولم، یو بسکت او نیم ګیلاس چای یې راواچول،
زه د پیاوړتیا ترسېدو پورې په تمه وم چې یو تن ښوونکي پخپلو خبرو کې
وویل:

_ طالبان څه غواړي چې ښوونځي یې وتړل؟
له هم دې خبرې سره زما هغه پوښتنه هم ځواب سوې چې ښوونځی ولی
تړل سوې، ښوونکي خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
_ ښوونځی د ماشومانو راتلونکي روښانه کوي، له تیارو څخه مو رڼا
ته راباسي که ښوونځی وتړل سي دا ماشومان چې زمونږ د هیواد
راتلونکي دي پانده او کاڼه به لوی سي.

هیچا څه نه ویل لکه ټول ښوونکي چې ملامت وي کله چې ښوونکي
خبرې پای ته ورسولې، ټولو ښوونکو او سربښوونکي په دې موافقه
وکه چې سبا به د ولایت تر مقام پورې یو لوی لاریون کوي ترڅو د
طالبانو له لوري تړل شوي ښوونځي ژر، تر ژره پرانیستل سي.
لاریون ته د ښوونځي په انګړ کې ښوونکي او زده کوونکي راټول شول،
د لاریون له اجندا سره سم لومړی یې د ولسوالي بازار ټول دوکانونه
وتړل او بیا ورپسې د ولایت په لور وځوځیدل، د لاري په اوږدو کې ټول
دوکانونه وتړل شول، ولایت ته له رسېدو سره سم د ولایت امنیتي کسانو
د لاریون مخه ونیوه او دې ته یې نه پرېښودل چې لاریون کوونکي د
مرکز بازار ته ننوځي له ډېر مقاومت سره، سره لاریون کوونکي ولایت
مقام ته په رسېدو بریالي نه شول او نه یې هم کوم چارې ته غوږ وګراوه.
تر ماڅیګر وړاندي لکه سکروټي چې سړې سي کراره، کراري سوه،
لاریون کوونکي ټول خپلو کورونو ته ستانه شول، په دوهمه ورځ بیا
لاریون د ښوونځي له انګړ څخه پیل سو دا ځل یې د ولسوالي بازار تر
تړلو وروسته د لاریون مخ ولسوالۍ ته وګرځید، کله چې لاریون
کوونکي د ولسوالۍ دروازې ته نژدې شول، د ولسوالۍ عسکرو په

لاريون کوونکو ډزي وکړې چې په پايله کېنې پينځه تنه ځوان زده کوونکي تپيان شول، دا چيغه مو هم په مری کېنې بنده پاتې سوه. له هغه وروسته چې د حکومت په وړاندي د خلکو چيغو کومه ګټه و نه مونده، قومي مشران د طالبانو له ډلي سره کېنېناستل، بنوونځي يې پرانيستل او درسونه پيل شول، د طالبانو له غوښتنې سره سم د لیسې او متوسطي دورې زده کوونکو او ټولو بنوونکو به بنوونځي ته پټکي (لونګۍ) په سر کول که د چا به خولۍ وه، وهل ټکول به وو او له بنوونځي څخه شړل.

★★★

د حامد کرزي له راتګ سره په هیواد کېني د بیار غوني کارونه پیل سوي وو، زموږ د ښوونځي په ودانۍ، په بازار کې په روغتون او هم دا رنگه د عمومي سړک په جوړولو هم کار روان وو، د ښوونځي تر پرانیستلو شو ورځي وروسته په درسي ساعت کې د ښوونځي انګړ عسکرو واخیست، او په منډه، منډه یې خلور واړه کونجونه او هغه ځای چې ماتي څوکی او میزونه به پراته وو وکتل، د امنیتي کسانو له خولې په ښوونځي کې د باردو پټنځای دی او وسله پکښې ساتله کیږي، خو پیدا یې نه کړه او نه هم داسې څه وو، څنگه چې دوی فکر کاوه.

نه پوهیږم ولې چې ښوونځی له تړلو وروسته پرانیستل سو، زړه به مې نه ورته ښایي ښوونځی لکه دجنگ میدان یا د مورچې غونډي ګرځیدلی وو.

یو ماڅیګر باران پیل وکړ، جومات ته هم نه ولاړم، ماښام مې ډوډۍ وخوړله، کتابچه مې راوخیسته د کورنۍ دندې په لیکلو بوخت وم، په کتابچه مې پرله پسې څاڅکي ولګیدل، له پاسه خونه راباندې څڅېده، کتابچه او کتابونه مې په بکسه کې کېښودل، په خپل ځای کېني پرېوتم، مورکۍ څڅوبي ته یو لوبښی کېښود، ټک، ټک یې خوب ته نه پرېښودم، کورنۍ دنده مې هم پوره نه ولیکله زړه مې ښه دی سبا به هم ټوله ورځ باران اوري ښوونځي ته به نه ځم، کله، کله دا فکر هم کوم که باران تیز شي خونه به را ړنگه شي مونږ ټول به مړه شو، بیا مې ویل که مورکۍ، پلار، وروڼه ټول مړه شي زه پاته شم چیرته به ځم؟

ځان ته به مې ډاډ ورکړ د ماما کره به يم د ماشومتوب او خام عقل پاڅه فکرونو به له ځانه سره واخيستم، خوب وړې وم لږ ځنډ لانه وو وتلې باران تيز شي، تالنده او توپان ورسره وي زمونږ د غوا کوډله ږنگه شي، پلار مې ور وځي، باد او باران دومره تيز وي چي يو قدم لار نه ليدل کيږي، توره تياره جوړه وه، د بريښنا له رڼا سره به د کوډلي ږنگ ديوال ښکاره شو، د غوا رڼا به مې تر غوږ سوې، باد په انگړ کښي د ولاړي ونې له ښاخونو سره شپېلۍ ته زور ورکړ قيامت شو، زمونږ خونه هم راباندې ږنگه سوه چيغي مې کړې په خپلو چيغو راويښ سوم، د باران څاڅکو ټوله شپه کړکۍ را ټکوله، سهار چي د ښوونځي وخت رانژدې شو باران کرار، کرار ودرید، زړه نازړه ښوونځي ته روان سوم.

کله چي بازار ته ورسيدم د ډزو ږغونه مې تر غوږ شول چي ور نژدې سوم ما وليدل هغه عسکر چي د عمومي سړک د جوړولو له کمپنۍ سره د ساتونکو دنده لري په ډک بازار کي ډزي کوي، په غوږونو کي مې گوتي ونيوې او دخپل دوکان پر لور مې منډه کړه، مشر ورور مې چي تر ميز لاندې سرتيت نيولی ناست وو، زه يې هم له ځانه سره کښېنولم، لږ شيبه وروسته ډزي کراري سوې را ووتل، په ټول بازار کي چوپه چوپتيا جوړه وه، يوازي هم دا عسکر يوه بله خوا گرځيدل، ما غوښتل ښوونځي ته ولاړ سم، تر څلور لاري لانه وم رسېدلی چي څلور پينځه تنه دوکانداران په مخه راغلل يو تن چي مخ او جامې يې په وينو لږلي وې تر لاس يې نيولی وو، زه يې منع کړم او له نيمې لاري بيرته راوگرځيدم، په بازار کي د وحشت ننداره وه، په ډېر لږ ځنډ کي ټول دوکانونه وتړل شول، خلک کورونو ته ولاړل.

ما خستن مې پلار په هم دې اړه له ادې سره خبري کولې چي اوس نو زموږ خور چي تر ټولو مشره ده پېغله سوې پلار مو غوښتل چي هغې ته بايد پخپل ژوند د ژوند ملگری پيدا کړي.

زه په خبرو کي ورو لويديم او د بازار د جگړې په اړه مي ورياده کړه، پلار مي وويل:

_ زوی نه پوهیږم څه کیسه به وه، په جومات کي خبر سوم چي درې، خلور دوکانداران ټپیان شوي دي او هم دا رنگه د ډېرو دوکانونو شیشې هم ماتې دي .

هره ورځ به جرګې تلې او راتلې د قسمت برخي دي، زموږ خوريې نژدې خپل د اکا زوی ګلاب ته ورکړه .

دلته چي څومره شپې او ورځي تېریدلې د پلار ناروغي ورځ تر بلې لا پسې زیاتیدله، ډاکترانو به شل کیسې ترې جوړولې، حقیقت څه وو په دې هیڅ نه پوهیدل یا یې هم مونږ ته نه ويل، څو میاشتي پرلپسې تیري شوې خو د پلار ناروغۍ هم هغسې پسې زیاتیده، له خبرو کولو هم ولوید، د ولایت په روغتون کښي مو بستر کړ، کوم مثبت بدلون یې په ژوند کښي نه راغی .

کومه شپه چي پلار مو د سختي ناروغۍ له امله په روغتون کي بستر وو، ادې هم ورسره وه، مونږ په کور کښي یوازي پاتي وو، په ولسوالۍ د وسله والو طالبانو لخوا برید وشو او تر سپیدو یې دوام وکړ .

سهار ناوخته چي زه روغتون ته ورغلم ادې راته ژړل او ويل یې زما د کور اندیښنه ده، پرلپسې یې د کور او ماشومانو پوښتنه کوله، چي هرڅومره مي ډاډ ورکاوه زړه یې نه منل .

ما چي کله د عسکرو په وینو لږلي جسدونه ولیدل، حالت مي خراب سو په زړه مي اوبه را اوبنتې، دا وخت یو بل نظامي موټر د روغتون مخکي ودریده او یو عسکر چي جامې یې په وینو لږلي وې رابښکته کړ، په سخت ټپي حالت کي یې روغتون ته دننه راوړ، ادې مي تر لاس ونيوه، په مړ اوو قدمونو د پلار بستر خوني ته ننوتلو .

د خو ډاکټرانو ټیم بستر خوني ته راغی او ژر، ژر یې د ناروغانو درملنه وکړه، هغه ناروغان چې صحت یې تر پخوا ښه وو زما د پلار په شمول ټول رخصت کړل، ترڅو د ټپیانو لپاره بسترونه خالي شي، پلار ته یې په یوه پرچی باندې درمل ولیکل او د صحت ډاډ یې ورکړ، د روغتون خدمتګاري سیروم له پایې ایسته کړ او هغه پایه چې سیروم ورباندې ځوړند وو، په بیړه، بیړه له ځانه سره یووړه.

زه د خدمتګاري عطرو واخیستم چې د سینځلي بوټی یې راته، په بستر خونه کښي د درملو بوټی ورک سو، فضا د سینځلي خوشبویي ونيوه. له روغتون څخه کور ته راغلل، د پلار صحت کوم مثبت بدلون نه راوړ، د خدای په تمه مو شپې تېرولې، د علاج لپاره یې چې څومره پیسې ډاکټرانو غوښتې زمونږ په وس پوره نه وې، مګر مونږ بیا هم هڅه وکړه دوري، دوري مو ډاکټرانو ته ووړ او راوړ.

له هم دې سره، سره پلار به مې په ناروغۍ کښي هم جومات ته ورته او لمونځ به یې په جمع ادا کاوه، یوه شپه ناوخته د موټر هارن وو هل سو کله چې مونږ ور ووتل زموږ د پلار د مقتدیانو موټر وو، په داسې حالت کښي یې پلار جان له موټر څخه راښکته کړ چې په دوو کسانو یې نیولی وو مونږ چیغې کړې.

چې رانژدې شول مقتدیانو یې مونږ ته ډاډ راکاوه او ویل یې:

— ستاسو پلار بیخي ښه دی، اندیښنه مه کوئ.

زه ژر تر دوئ مخکې سوم، وروسته مې ورته خلاص کړل، پلار جان یې خوني ته دننه راوړ او په کټ باندې یې ځملاوه، مقتدیان یې پرته له دې چې یوه شیبه د ساه اخیستلو لپاره کښېني یا څه وځوري بیرته خپل کور ته روان شول، دا وخت زه ویده سوی وم نه پوهیږم چې پلار جان به مې داشپه څنگه تېره کړې وي.

★★★

خو ورځي وروسته مو پلار د هغه د مقتديانو په مرسته او همکاري باندي د پاکستان لاهور ښار ته په درملنه پسې ولېږو، مشر ورور مې او کشر تره ورسره ملګري شول، زه ادې، خور او څلور واړه وروڼه په کور کي د خدای تمعي ته لکه یتیمان پاتي شول، د پلار بیرته راتګ او روغ صحت ته مو دعاګاني کولې، دلته په سیمه کښي د نا امنۍ پیښي هم زیاتي شوي وې، د پروڼۍ ورځ د ماین چاودني پېښه چي د ولسوالي بازار ته نژدې د سړک له غاړي سره په امنیتي کسانو ورچاودلې د سیمي ټول خلک نا ارامه کړي وو، که به یوه شیبه چیرته ناوخته سوم د ادې د زړه به توره ټکا وه، ځمکي به ارام ته نه پرېښوده، تر هغه وخت پوري به په خپل ځای کښي ګرده ګرځیدله چي زه به کور ته را ورسیدم، زړه به یې تسل سو، چي په ما به یې زړه تسل سو بیا به یې په مشر زوی او خاوند پسې زړه وخوت، هغوئ به کله راځي، چیرته به وي او څه وړ به وي هیش یې له حاله خبر نه وو.

شپې او ورځي تېریدلې یوه ورځ مې د تره تلیفون راغی او دا خبره یې وکړه چي مونږ درځو او پلار جان به دي خپله خور هم چي په لاهور ښار کي واده ده له ځانه سره د څو شپو په مخه وطن ته راوړي.

روژې ته یو څو شپې او ورځي پاتي وې چي د نن ورځي په اوږدو کښي باید پلار او ... مې را ورسېږي ځکه راته ویلي یې وو چي در روانیږو، تر ماڅیګر ناوخته پوري ورته انتظار وو هیش حال یې نه راغی، انتظار لکه خرابه ګړۍ شیبه تر شیبې نه تېریږي، ما ښام ناوخته د پلار، ورور او

تره په شمول دواړه ترورۍ دوی هم راغلې، له یوې ترور خو وار له مخه خبر وم چې راځي به، دا چې په وانه کښي واده شوې ترور هم راغله خوشحالی. مویوه په دوه سوې، پلار مې ترپخوا ډېر ښه سوی، رنگ یې تازه وو، دومره هم ښه نه وو څومره چې باید وای، د ناوختۍ علت یې د غزني او مرکز ښرني په لویه لاره هغه نیښته وه چې د امنیتي کسانو سره د دولت او خلکو د مخالفینو لخوا رامنځ ته شوې وه، ترورۍ به تل د هغو عسکرو میړانه ستایله چې دوی یې د نیښتي له ډگره روغ رمت را ایستلي وو.

د روژې هر ماښام اختر وي دا یوه عامه خبره ده، رښتیا هم د دې ټولو په راتګ سره زمونږ د روژې هر ماښام اختر، اختر سو. خو یو ماښام دا اختر په ماتم بدل سو، داسي یو ماتم چې نژدې ټول کلی له خفګانه پټه خوله سو، هیچا څه نه وویل چوپه، چوپتیا سوه.

ماځیګر مهال چې په بازار کي ګڼه ګڼه جوړه وه، هرچا غوښتل تر بل هر سړي ژر د روژه مات لپاره توکي راو نیسي او ځانونه کورونو ته ورسوي، یو پاکټ خرماوي مې واخیستې که گورم تر شاه مې مشر ماما ولاړ دی، زما په لیدو یې وخنډل، نه پوهیږم څه به یې په زړه کي ور ګرځېدلي وي، لېروان سو او شاته یې راوکتل ویې ویل:

— خوری جانه ! راځه زما سره په موټر کي ولاړ سه درباندي ناوخته کیږي.

ورته ومي ویل:

— زما سره بایسکل دی او زه غواړم پخپله ولاړ سم.

بایسکل ته مې پام سو، هوا یې کمه کړې وه، نژدې د مستري دوکان ته ور وګرځیدم، ترڅو سایکل ته هوا ورکړم، ماما پرته له دې چې نور څه ووايي موټر ته پورته او د کور په لور روان سو.

زه چې کور ته رسيدم، اذان په لاره کي راباندې وشو روژه مي په خوله وه کور ته لانه وم رسېدلې، د ماما کور ته له نژدې کېدو سره سم مي ژړا تر غوږ سوهدا د يو تن ژړا نه وه ډليزه ژړا وه، پښه نيولې سوم ددې لپاره چې پوه سم څوک او ولي ژاړي خو له چا څخه مي د پوښتنې کولو جرئت نه درلود، کرار، کرار د کور په لور وخوځيدم، په کور کي هيڅوک نه وو يوازي پلار او خور مي د چوترې په ژۍ ناست دي ادې او ترورۍ دوی نه وې، پلار مې وپوښتل:

— ماما دي؟ او تردې زيات يې هيڅ نه وويل

د بيا، بيا په پوښتنې سره د خور له خولې خبر سوم چې ماما مي وسلوالو ويشتلې، په هم دې وخت کښي مي مشر ورور هم راغی، پرته له دې چې مونږ څه ووايو هغه وويل:

— ماما زخمي دی او يوازي يوه پښه يې لگېدلې ده، ژر به ښه سي او کور ته به يې راوړي.

مشر ماما زموږ د پلار ستره هيله وه دهغه باور و و که چيرته زه پومبې سم په کورنۍ او ځامنو به مي اول خداي بيا دی پام کوي، د ماما د نوي واده لسمه شپه وه او دا يې دوهم واده وو، ما کله هم د خپل پلار په سترگو کې اوبښکي نه وې ليدلي، هغه به همېشه زموږ حوصله لوړه ساتله، له ژوند سره د مبارزې درس به يې راکاوه، ځني وخت انسان دومره مايوسه سي چې د اميدونو ټول تارونه يې وشليږي، دا به کوم وخت وي دا هر څوک تجربه کولای شي او داسي وخت په انسان له ډېر سخت توپان وروسته راځي، داسي توپان چې د زړه ښار ټول په يو وحشتناک منظر بدل کړي، ناهيلي که څه هم پکار نه ده خو د کوم درد څرېکي چې د زغم له دايرې ووځي نارينه هم ژاړي.

د پلار په سترگو کي مي اوبښکې ډنډ وليدې، نور يې ما سترگو ته کتلې نه شول، اوس مي هم ياد ته نه راځي هغه ما ښام به زموږ په کور کي کوم

چا روژه ماته کړې وي او که نه، که يې ماته کړې هم وي نو پخپلو او ښکو به يې ماته کړې وي .

د شپې تر ناوخته پوري زمونږ د خوني خراغ بليده، زه، پلار او خور مي د چوترې په هغه ژۍ ناست وو چې د ماما دوى کور رابښکاريده، کله، کله به څوک را ووتل او د بتۍ رڼا به يې ګرځوله، فکر کوم لاره يې خارله، شپه د وير په تور خادر کي نغښتې تېره سوه، سهار وختي له جومات څخه د ماما د مړيني اعلان خپور سو او زمونږ ټولو د هيلو مراندي يې وشکولې.

جنازه وشوه، ځوانيمرګ شهيد خاورو ته ورو سپارل سو، د خلکو له خبرو پوهيدم چې ماما مي طالبانو دولت ته د جاسوسۍ په تور وژلى، هر څه خفه او مرور ښکاريډل، زمونږ په کور کي پروني ماښام ته جوش سوى چاى په کړکۍ کي لا اوس هم ايښى وو، کړکۍ مي په درز رابنده کړه، وره ته مي قلف واچول، د کور سپى په خپل غار کي کرار پروت وو نن يې نه غپل فکر کوم خبر سوى او زمونږ غم يې احساس کړى وو، مېړه ته مي اوبه او واښه واچول، نن په کور کي له ما پرته بل هيڅوک نه وو، خورکۍ هم د ماما کره تللې وه، چوپه چوپتيا جوړه وه، شمال له ونو او بوټو سره ساړه اسويلي ايستل، نن يې د ميني او خوښۍ په ځوږ سره شپېلۍ نه غږوله، ورو، ورو په مړ او قدمونو د جومات په لور روان سوم چيرته چې د ماما فاتحه اخيستل کيده.

کله چې جومات ته ورسيدم و مي ليدل ډېر خپل او نا بلده خلک ناست دي، ملا صاحب د قران اياتونه په جهر لوستل، له وره سره نژدې کښناستم، مخامخ مي سترګي پخپل پلار ولگيدې په څرېخون خادر کښي نغښتې او د پټکي ول يې په تندي رابښويدلى ناست دى.

د قرأت له لوستلو وروسته دعا وسوه، هغه کسان تر وره لا نه وو وتلي چي څو نور کسان هم فاتحې ته راغلل زه د باندي راووتم، د جومات له دېوال سره غلی ودریدم، د هغه دوو کسانو خبري مي اوريدلې چي د جومات په چوتره کښي يې لمر ته پښې غځولي وې دوی په پروني پيښه کې له يوبل سره رغيدل، د کاکا زوی خپل ملګري ته کيسه کړه:

_ د مائيګر او ماښام ترمنځ دوه وسلوال کسان چي مخونه يې پټ وو د جومات مخي ته راغلل او تر ډېره پوري يې هلته انتظار کاوه، د جومات مخي ته ډېر کليوال راټول شوي وو، ماښام اذان ته لا لږ وخت پاتي وو چي "محمد شاه" د بازار له خوا په خپل موټر کښي راغی، وسلوال ور مخي ته شول او نوموړی يې له موټر څخه رابښکته کړ، هغه چي څومره هم مزاحمت وکړ د وسلې مزاحمت يې نه شو کولای، کليوال يې نندارې ته ولاړ وو هيچا وسلوالو ته مزاحمت و نه کړ، له موقعې په استفادې سره يې په محمد شاه ډزې وکړې او هغه يې وويشت، وسلوال وټښتېدل له ډزو وروسته کليوال د پيښې ځای ته ورغلل او نوموړی يې پخپل موټر کي واچاوه، او د ښرني مرکزي روغتون ته يې يووړ، دوی فکر کاوه ګوندي بچ سي لا ژوندي وي په لاره کښي په موټر باندي يوځل بيا ډزي شوې، دا چي موټر په تيز رفتار کښي وو اوښتی، د ملا صاحب زوم، ملګری يې په خبره کښي ور ولويده وويل:

_ کوم ملا صاحب!؟

د کاکا زوی مي ماته ګوته ونيوه او ويې ويل:

_ د هغه اخښی يادوم ګلاب! هغه هم زخمي دی ځکه چي روغتون ته د تګ په وخت موټر کي ورسره وو.

زما پر زړه لکه د ستنو وار چي وشو، وار خطا سوم او د کاکا له زويه مي پوښتنه وکړه:

_ کوم ګلاب! ته رښتيا وايي؟

ويي ويل:

_ ستاسي زوم ڪلاب ...

نور ما هيڃ نه وويل پٽه خوله له جوماته ڪور ته راروان سوم .

★★★

نن ماخستن له لمانځه وروسته په کور کښي د چای څښلو پر وخت پلار ناهیلی ښکاریده ځکه چي دی هم د ګلاب له ټپي کېدو خبر سوی وو، دا وخت ما د خورکۍ سترگو ته کتل، په سترگو کښي یې بې وسي ښکاریده، چوپتیا یې د درد احساس راکاوه.

پلار مي د تراویح لمانځه ته نور د تګ نه وو، او نه یې هم په وجود کي دومره طاقت پاتي وو چي شل رکعت ته تراویح په جمع سره ادا کړي، د امامت دغه دروند مسؤلیت چي نور زما د پلار په وس پوره نه و له مقتدیانو سره یې د صلاح او مشوري وروسته په دې موافقه وکړه چي هغوی باید کوم بل امام ونیسي ترڅو د روژې په بختوره میاشت کي د تراویح لمونځ په جمع سره ادا کړي؛ زمونږ د اکا زوی چي ملا هم دی او په هم دې ورځو کښي یې کوم چیرته امامت نه کاوه خوزمور د پلار سره د همکاری په پار یې د نوموړي جومات مسؤلیت پخپله غاړه واخیست.

زه به سهار وختي دیني مدرسې ته تلم او له هغه وروسته به بیا دوکان ته راتلم دا چي ښوونځي رخصت وو ټوله ورځ به په دوکان کي وم، څه چي به مي په قسمت وي خدای را رسولې، د دوکان الماری خالي، خالي ښکاریدلې، څو د صابون او شیمپو پاکټونه، د ګوتو په شمار بیسکوټونه، کتابچې او قلمونه، د بورې او چایو بوجۍ هم دوه برخې خالي وې، له دوکانه شی تمامېدل، کمېدل، مونږ ټولو کشرانو وروڼو اختر ته جامې وګډلې، د مشر ورور مي اختر ته جامې نه وې د اختر په ورځ یې وینځل شوي جامې اغوستي وې، د تیرو اخترونو په څېر یې نوي

بوټونه او واسکت هم نه وو اخیستي، ځکه څومره پیسې چې وې هغه ټولي د پلار په درملنه ولاړې، دا لږ او ډېر دوکان ښه وو، چې د کور خرڅ یې تر یوې اندازې پورې نیولې وو.

د اکا زوی ته چې زموږ د پلار د امامت مسؤلیت یې په غاړه اخیستی وو، مقتدیانو ده ته اختر مبارکی او زموږ د پلار لپاره یې د سرسایې روپۍ ورکړې وې ټولي له ځانه سره کېښودلې؛ زموږ پلار که څه هم هیڅ نه ویل خو مقتدیان یې ددې پیسو په طلب پسي څو واړه ورغلل، او زموږ بې وسي یې ورته بیانوله، خو هغه دهیچا عذر او زاری و نه منلې او دا یې خپل حق ګاڼه.

ګلاب لومړی په مرکز ښرنه او بیا د کابل په کوم روغتون کې بستر سو، د اکا ځامن یې د روژې په ورستیو کې کور ته راغلل او هغه یې په روغتون کې پرېښود، د ګلاب اخښی چې خبر سو له هم دې ځایه په منډه ورغی، ډاکترانو د ګلاب لاس ته چې د موټر اوښتو په وخت کې ټپي سوی وو، کومه خاص توجه نه ورکوله ځکه د نورو خلکو په څېر یې واسطې او پیسې نه درلودې چې د ډاکترانو ضمیر یې اخیستی وای، بلاآخړه یې ځواب ورکړ او له روغتون یې رخصت کړ، اخښي یې په پېښور کې د ګلاب له ماماګانو سره اړیکه ونيوه او نوموړی یې د پېښور تر روغتون پورې ورساوه؛ یوه میاشت په کابل او بیا څلرویشت ساعته وروسته کله چې یې د ګلاب لاس معاینه کړ د جوړېدو نه وو، ځکه چې د ډېر ځنډ له تېردو سره یې د هډوکي کینسر پیدا کړی او له څنگل یې مټي ته رسېدلی.

ډاکترانو کومه بله لاره نه لرله او هم دا یوه خبره یې کړه: باید لاس یې غوڅ شي، که لاس یې غوڅ نشي میکروب به یې ټول وجود ونیسي، چې بیا یې د ښه کېدو هیڅ تمه نشي کیدای.

بلاخره همداسي وشول په هم هغه ماخستن يې د بې هوښۍ شو سټني ورکړې او د ګلاب لاس يې غوڅ کړ .

د ګلاب لاس پرې کېدل او د دې درد زغمل زما د پلار تر وسه تېره خبره وه، مګر دا چي صبر او حوصله يې لرله، دا درد يې د خدای ج له لوري په ژوند کښي يوه ډېره سخته ازموینه بلله، ما له خپل پلار څخه اورېدلي وو چي خلکو ته به يې ويل:

زما دواړه لوني ، چې يوه يې زمونږ ناسکه خور وه ،، خواري سوې که څه هم دغه اوسنۍ لور مي خاوند لري او لا ژوندی دی خو د ټولو عمر به محتاجه وي .

زمونږ د پلار پخوانۍ ميرمنه چي زما نه په ياد کيږي او يوازي همدا لور يې ده چي د ځوانيمرګ ماما بنځه وه پېژنم او ليدلې مي ده .
يو ما ځيگر چي له دوکانه کورته تلم تر پرون مي ګامونه ګړندي وو په ځان نه پوهيدم خو لکه چي څه ته مي انديښنه وي کورته په رسېدو مي خپلۍ له پښو ويستې مور مي په وره کي ولاړه وه خراغ او بخار ديک يې لاس کښي نيولی الويزانده وويل:

_ پلار دي ويل نن شپه به په هديره کي تېره وو .

سترگو ته مي مړي ښځه ، ښځه کېدل کله کله به په دې خپل سوچ کي مړ شوم په قبر کي به ماران را باندي را غونډ وو، ځکه هر د جمعې ماښام له لمانځه وروسته به د جومات ملا امام د قبر اوله شپه بيانوله، زما په ذهن کي هم هغه صحنې ګرځېدلې، تش هډوکۍ به پاتي سوم، بيا مي پر زړه پښې کېښودې او ادې ته مي وويل:

_ کومې هديرې ته؟

_ حاخي بابا ته څو ښه دي ليدلۍ! هغه چې پلار دي ويل زمونږ نيکه دی، موږ او تاسي يې د کرامات اوريدلي .

په هم دې شپه زمونږ کورنۍ هلته د هم دې زیارت په دالان کې تېره کړه د بابا په مخ کې مور ب تعلقې ج له دربار څخه دعا غوښته ترڅو مې پلار د روغ صحت څښتن شي ،، مونږ هغه شپه نه هم شمعي روښانه کړې او نه مو کوم مینځ د زیارت په لرگو وهلی پلار مې ویل دا کار ناروا او ښه نه دی له دې کاره پر هیڅ وکړئ که څه هم هلته ډېرې شمعي د روښانه کولو لپاره ایښودل سوي وې ،، په ژوند د هديرې شپه درنه وي ما هیڅ ډار احساس نه کړ په بې غمه خوب ویده شوی وم، په هم دې شپه مې یو سړی په خوب ولید چې د هديرې په منځ کې پر مصله ولاړ دی لمونځ کوي، سهار چې کورته راغلو پلار ته مې د خوب ښې وښودې هغه ووي چې دا به دي حتماً حاکي بابا په خوب لیدلی وي ګوندي خدای ج مې روغ کړي، ښه وو څو میاشتي، شپې او ورځې یې تر پخوا صحت ښه سو خو هغه چې مري د ګور شپه په کور نه تېروي.

★★★

د ماما تر مړینې وروسته زموږ پلار هم د یو ډول اندیښنې ښکار سو، له ماما سره مو د پلار ناسته ولاړه د یوې ښې ملګرتیا په بنیاد وه، په حقیقت کې دوی یو بل ته ډېر ګران وو؛ تل به یې رازونه سره شریکول، د یو بل له ستونزو سره، سره به یې د هیواد او خلکو د ستونزو په اړه هم خبرې کولې، د هغه له تګ وروسته مو د پلار ناروغي ورځ تر بلې لا پسې زیاتیدله، جسمي او ذهني قوت یې بایللی وو، یوه ورځ چې ادې د لږ ځنډ لپاره زموږ د انا تر کوره تللې وه، او موږ هم پخپلو کارونو پسې بازار او ښوونځي ته وتلي وو هیشوک په کور نه وو کله چې ما ښام کور ته راغلم دا وخت ادې هم په ډېره تلوار سره کور ته راغله ترڅو د خپل خاوند (زموږ د پلار) احوال واخلي، که ګورم پلار مې ژړل او په ژړا کښې هم د لنډۍ تکراروله...

په اوداسه لمونځ مې قضاء کړ

نوی مین وم په دیدن نه مړیدمه

نه پوهیږم ولې یې د ما ځیګر لمونځ قضاء کړی وو، یوازې دوو مړه پوه سوم چې ادې ته یې ویل د ما ځیګر لمونځ مې په اوداسه راڅخه قضاء سو. زما تبه وه کور ته له رارسېدو سره سم په خپل ځای کښې وغځیدم، بدن مې لږ زیده، یخ، یخ مې کېده، سړې تبې نیولې وم، ادې راته ګولۍ راکړې په کمپل کښې پټ کړم په ډېر لږ ځنډ کې آرام ویده سوی وم، کله چې راوینس سوم شپه نیمې ته رسیدلې وه، ما ولیدل په خونه کې لا هم خراغ بلیده، کشر ماما هم راغلی، ادې، خور او مشر ورور مې چې قران

کريم يې مخي ته نيولی وو، د پلار کټ ته نژدې ناست دي، زه هم را پورته
سوم او د پلار کټ ته ورغلم دا وخت مي پلار زما لاس پخپل لاس کښي
ونيو او راته وويل يې:

_ زوی اوس دي هم تبه ده، ويده سه زه ښه يم.

زما لاس يې پرېښود او د ادې لاس يې ونيو، بل لاس يې غوږ ته يووړ،
ورو غوندي يې وويل:

_ لمونځ کړم!

ادې ژر په کټ برسېره د پلار مخي ته يو بالښت کېښود، په بالښت باندي
يې مصله ور هواره کړه، ترڅو په اشاره لمونځ ادا کړي، کله چي هغه
دواړه لاسونه غوږونو ته ورسول يوه شيبه يې هم داسي نيولي وو، چي
ماما موږ غ کړ:

_ پښې او لاسونه يې درسم کړي.

پلار مي په هم دې ډول د خپل خالق پور وړادا کړ، روح يې ورو سپارله.
مونږ ټولو د اسلام دوهمه کلمه شهادت په زوره، زوره ويله:
,,أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ,, خوادې ژړل، زمونږ مشر ورور يې لومړی مولوي صاحب ته
چي زمونږ ګاونډی دی، ورپسې يې غاغا (زمونږ د ادې تره کيږي) او
جومات ته د کټ او غسل تختې لپاره وليږه، کله چي د غسل، کفن انتظام
وسو، او زما پلار يې د غسل لپاره د باندي را ويست، نرمه، نرمه پرځه
اوریده او دا د هم هغه کال د ژمي لومړنۍ واوره وه چي را ووريده، زما
اوس هم تبه وه او تر ډېره پخپلو پښو د دريدلو توان مي نه درلود خوني ته
راغلم کله چي مي د پلار خالي کټ او د ادې ژړا وليده، حوصله مي
وبایلله، د ادې غېږي ته ور ولويدم، ما او ادې تر سهاره پوري وژړل،
اوس مي هم ياد ته نه راځي چي خورکۍ به چيرته وه، په څه اخته وه او

چيرته به يې ژړل هيڅوک مې نه په ياد کيږي، خو تر لمر خاته پوري زمونږ ټوله خونه د خپلو او پردو بنځو ونيوه، چيغي او نارې وې. د جنازې تر ادا کولو وروسته د اسقات پيسې چي څه يې زمونږ او څو يې د خپلو او پردو لخوا راټولي سوي وې، بيرته مونږ ته راوسپارلې، او هم دا يې ويل چي يتمان دي، اړتيا ورته لري.

زما په دوه لس کلنۍ کښي پلار وفات سو، او مونږ يې له سيوري بې برخي شول مشر ورور مې تر ما دوه کاله مشر دی، مونږ دواړه لا تر اوسه په عقل خام وو، چې د بې پلاره ژوند دروند پيټي ته مو اوږه ورکړه؛ څومره چي شپې او ورځي تېرېدلې همدومره د پلار د نشتون احساس راسره پيدا کېده، د هغه د ناستي ځای چيرته چي به هغه ناست وو، تر سترگو، سترگو به مې کېده او د هغه خبري به مې په ذهن کي راگرځېدې، کله، کله چي په دې به پوه سوم څوک نسته او يوازي يم ښه ډېر به مې وژړل.

د پلار تر مړيني څو مياشتي وروسته په دوکان کي شته سامان ورو، ورو په تماميدو سو، او بلاخره يوه ورځ داسي هم راغله چي د دوکان هغه شيان چي موږ ورته اړتيا لرله کور ته راوړل، دوکان مو د يو کال د مودې لپاره په کرايه ورکړ، د خور واده هم په هم دغو شپو ورځو کي چمتو سو او په پټه خوله تېر سو، هيڅ چا د نورو وادونو په خبر اتن او سندري نه وويلې، د ماما شهادت، د اخښي ټپي کېدل او ورپسې زمونږ د پلار مړيني ټوله کورنۍ او خپلوان ځورولي وو.

د ژمي له رانژدې کېدو سره سم د هغې مدرسې پرځای چي ليري وه، يوې بل نژدې ديني مدرسې ته ورغلم، او درسونه مې پيل کړل دا چي د ژمي توند يخ وو، داسي يخ چي د بدن په پوستو کي به لکه د ستنې ننوت، د ادې په خوبه به د شپې مهال هم په مدرسه کښي پاتي کېدم.

په هم دې مدرسه کښې څو يې زما همزولي او نور ټول ترما کشران اوسيدل، د مدرسې د زده کوونکو ترمنځ يو ډول مينه او ګرانښت وو، د يو بل په درد به درديدل او د ډېرو، ډېرو خبرو د زغملو حوصله يې لرله، په تېره بيا زه د هغه پانده چنېي حوصلې ته حيران وم چې د څومره ډېرو چنپانو خبرې او ظلم يې په ځان تيراوه، نه پوهيږم د ده څه مجبوري وه چې دومره وهل او ټکول يې خوړل، ښايي ځکه يې زغمل چې د دوی په وړاندي ځان ورته کمزوری ښکاريده.

پانده چنېي چې غوښتل يې د قرانکریم حافظ شي، ډېره ښه برخه يې درلود او د قرانکریم تلاوت به يې په يو ځانګړي انداز سره کاوه، زه به اکثر په يوه نه بله پلمه ورته کښيناستم او د ده تلاوت ته به مې غوږ نيوه، ما قرانکریم تردې وړاندي له خپل پلار څخه زده کړی وو، وخت نا وخته به مې د نوموړي پانده غلطې هم ور په گوته کوله، په هم دې خاطر يې زما خاطر کاوه، کله چې به يې قاري صاحب ته قرات تکرارولو، تر سام به لاندې سو او په هر دوهم آيات کښې به دريده، د سام علت يې هم دا و چې قاري صاحب به ددې پرځای چې غلطې يې ور اصلاح کړي، واهه به يې او دومره به يې وواهه چې د ده له چينغو به ټول چنپان په تکليف شول او له قاري صاحب څخه به يې ډار پيدا کاوه، د ډار له وجې به ټول چنپان غلطيدل او وهل، ټکول به يې خوړل، زه د قاري صاحب له دې حرکت ډېر ناخوښ وم خو د ده په وړاندي مې د څه ويلو جرئت نه شوی کولای.

دا ښه وه چې ما له مولوي صاحب څخه د عقايدو کتابونه لوستل، قاري صاحب ته مې کومه اړتيا نه لرله، قران کریم مې له مخې ښه زده وو، له ما پرته نور ټول چنپان به قاري صاحب ته د قرانکریم زده کولو لپاره کښيناستل او له يو ټکي غلط ويلو سره به يې ښه خوندور وهل، ټکول خوړل.

د مدرسې خواړه ،، لوييا، مې او دال،، وو کله نا کله که کوم څوک به مهربان سو غوښه به يې راوړه يا چيرته به چا خيرات کړي وو، وچه مړي به مو له کورونو راټولوله او هر چنې ته به يې په حساب څو کورونه ورکړي وو، که به کوم چا تر حساب کمه مړي راوړه وهل، ټکول او د مړي نه خوړولو سزا يې ورته ټاکلې وه.

يوه ورځ چي د کوم چنې ملګري سره د وچي مړي راټولولو ته ووتم، زما ملګري چنې به په نيمکښه دروازه کې ودرید او د ،،وظيفه راوړئ ! ،، نارې به يې ور وهلې، څو کورونو ته تر ورتګ وروسته زه هم راضي سوم چي کوم کور ته يو ښځور وکړم؛ کله چي ما د يو کور په دروازه کښي د ،، وظيفه راوړئ ! ،، ناره کړه، سپي وغپل ما ژر دروازه ور پوري کړه، ملګري راپسي وخندل، يو ځل بيا مي جرئت وکړ دروازه مي نيمکښه کړه او ور ښځمي کړ، که گورم يوه وړه نجلۍ چي توده مړي يې په لاس کښي وه راغله، دروازې ته په را نژدې کېدلو سره يې را خطا کړه او منډه يې واخيسته، مړي زما پښو ته ولويده، په بسم الله سره مي راپورته کړه، زما ملګري چنې څه نه وويل لکه چي ورسره عادت سوی وو.

يو بل کور ته ور غلم کله چي مي ښځمي يو ځوان هلک راووت زما سره يې ستړي مشې وکړه، موږ ته يې د انتظار وويل او بيرته لاړ، له لږ ځنډ وروسته کله چي راستون سو په يو پلاستيکي بوتل کې شرومبي او په بل لاس کښي يې توده مړي راوړه، زما په ليدو خوشحاله سو او چنې ته يې وويل:

_ دی زه پېژنم زموږ د ښوونکي زوی دی د ده پلار دي خدای وبخښي او جنتونه يې ځای شه.

کله چي موږ را روانيدل، د خدای پاماني په وخت يې زه په غېږه کي ونيولم.

مدرسې ته د لاري په اوږدو کي زما ملګري چنې خپل خادر هوار کړ او بشپړې مړۍ يې په څو برخو وويشلې ترڅو دهغه کورونو حساب پوره سي چي مړۍ يې رانکړه او مونږ له سزا خلاص سو.

مولوی صاحب د مړۍ په راټولولو وترتلم نه پوهيږم چيرته يې ليدلی وم که چا ورته وييلي وو؛ او زه يې د مړۍ له بيا راټولولو منع کړم دا ځکه چي ترما ډېر کشران سته چي وچه مړۍ يې راټوله کړې وای.

له دې وروسته يې ماته د پخلي دنده را وسپارله او هر ماخستن به مي پخلي کاوه، زه په هم دې مدرسه کښي ډېر وخت پاتي سوم، يوه ورځ چي په ښوونځي کښي د نتايجو د اعلان ورځ وه مولوی صاحب اجازه رانکړه چي ورسم او خپله اطلاعيانه واخلم، زما اطلاعيانه زما مشر وروراخيستې وه زه يو ځل بيا په دوهمه درجه اتم ټولګي ته بريالی سوی وم، ټول ژمی په هم دې مدرسه کښي ووسيدم؛ د پسرلي له راتګ او د ښوونځي له پيل سره سم ښوونځي ته ورغلم او درسونه مي پيل کړل.

زه او مولوی صاحب په دې خبره سره راضي شو چي د ماسپښين مهال به ښوونځي ته ځم او له هغه وروسته به د شپې لخوا بيرته مدرسې ته راځم؛ د معمول په څېر مي دواړه ځايه خپل درسونه ويل؛ زما په شمول ټول زده کوونکو ډېر په خوند سره درسونه ويل او دا زمونږ لپاره يو بريالی کال وو، ځکه چي د ښوونځي نوې ودانۍ هم جوړه وه، د نوي نصاب کتابونه، قرطاسيه او د بلجيم هيواد په مرسته زده کوونکو ته د بيسکوپونو مرسته هم رارسېدلې وه، چې د تفريح په وخت به يې شاگردانو ته ورکول.

★★★

یوه ورځ بیا د رڼاگانو په کور کې شمعي مړې سوې، او د طالبانو لخوا د ټولې سیمې بنوونځي وتړل شول، ما هم له هغه وروسته د مدرسې له قاري صاحب سره مې د دیني زده کړو لپاره د لوگر ولایت ته د تګ نیت وکړ ځکه دلته نژدې شا او خوا ټول بنوونځي تړل سوي وو او هیڅا بنوونځي ته زړه نه ښه کاوه .

کله چې ادې اجازه راکړه او له قاري صاحب سره د لوگر ولایت ته روان سوم د لاري په اوږدو کې مې ځای، ځای ټوټې، ټوټې سپک او پلچکونه ولیدل چې د بمونو په زور ویجاړ سوي وو؛ له غزني ښاره د کابل په لور ووتلو د سپک له غاړې سره د تیلو ټانکرونه او اکمالاتي موټرونه سوځول سوي وو، ځینې یې داسې هم وو چې زموږ تر راتلو لږ موده وړاندې اور وراچول سوی او لاهم لوگی ترې پورته کېده؛ موټروان له دې حالت سخته ځوریده، خو په موټر کې ناستو کسانو یې خبرو ته چندان اهمیت نه ورکاوه او زموږ په شمول ټول کرار، کرار پخپلو ځایونو ناست وو . د کابل ښار عمومي دروازې ته له رسېدو سره سم امنیتي کسانو موټر د تلاشي لپاره ودراره، داسې یې تلاشي کړلکه ییځي چې یې تلاشي کړې نه وي، عسکرو یوازې د خلکو څېرې ته کتل، تر دې وړاندې ما د مرکز ښارني امنیتي کسان لیدلي وو چې په ډېره سختي سره یې تلاشي کوله ان تردې چې د خلکو جیبونه به یې هم پلټل؛ موټروان هم د عسکرو په بې غوري نیوکه وکړه او ویې ویل:

ټولې امنیتي ادارې باید خپل وظایف په سمه توګه سرته ورسوي؛ تلاشي وکا، څارنه وکړي او پلټنه وکړي؛ ښار ته پر راغلیو لارویانو زیات پام وکړي، د دوی دا لږې غوري د ډېري لوی وړانګه سبب ګرځېدلی سي.

قاري صاحب وویل:

د کابل ښار ډېر بدل سوی ښکلي دنگي ماڼۍ او ودانۍ لري، څو کاله وړاندې چې زه راغلی وم دا ښار داسې نه وو اوس یې ډېر پرمختګ کړی او دا دیمکراسۍ زور دی چې ځواني ښځې او پېغلې په خلاصو وینستو ګرځي.

غرمه مهال مو د کابل ښار په یو ریستورانټ کښي کابلي پلاو، او د پسه قورمه سوې غوښه له تودې وچي مړۍ سره خوږه، ټیکسي ته وختلو او د لوګر ولایت په لور مو حرکت وکړ، د یوې، یوه نیمې بجې شاوخوا د محمد اغي ولسوالۍ سرخ آباد کلي ته ورسیدلو.

سرخ آباد کې د عمومي سړک سره نژدې د یو پترول پمپ تر څنګ له ټیکسي موټر څخه ښکته سو، لږها خوا مو مخ او لاسونه د روانو اوبو په ویاله کښي ووينځل اوبه مو وڅښلې، قاري صاحب تر مخ او زه ورپسې په نابله قدمونو روان سوم.

دا سیمه له طبعي اړخه ډېره ښکلي وه، ښایسته باغونه او د اوبو کاریزونه یې لرل، د لاري دواړه غاړي په دنگو، دنگو چنارونو پوښل سوي وې، پریمانه د مڼو باغونه یې لرل، د شمال له څوږ سره د تازه مڼو وږم راته، او هري خوا ته د مرغانو بیلا بیل اوازونه اوریدل کېدل د طبیعت دا نندارې په ما ډېري ښې لګیدې او د خوشحالی احساس مي کاوه، تر ډېره پوري مي سترګي په هغې بوډۍ کښي څښي وې چې د سړک له غاړي سره یې پسونه څرول.

قاري صاحب په قدم، قدم زما احوال اخیست، چي زړه مي تنګ نه سي، مونږ ترڅو باغونو او نهرونو تېر شو، بيا هغه جومات ته ورسېدلو چي تر مخ يې د رڼو اوبو ويا له بهيده، ما تر ويا له ټوپ کړ خپلۍ مي اوبو ته ولويده، قاري صاحب په خدا سو او ژريې خپلۍ را ونيوه، په خټو ککړه پښه مي ووينځله، خپلۍ مي په پښو کړه، دواړه د جومات انګر ته ننوتلو، په انګر کښي څو نوري خوني هم وې چي د مدرسې چنپان پکښي اوسېدل، که گورم زموږ يو بل کليوال چنې هم هلته دی چي تردې وړاندي يې زموږ سره دکلي په مدرسه کښي د قرانکریم حفظ کاوه.

دوی زموږ په ليدو خوشحاله شول، خولې يې له خدا نه سره ورتلې، ټولو سترې مشې راسره وکړه، سړې اوبه يې راکړې دا چي مونږ ډېر سترې شوي وو، ساه مو بنده، بنده او سترګي مو پټي، پټي کېدې نو د خوب غېږي ته مو ځانونه وروسپارل، آرام ويده شو.

کله چي راوينس سوم يوازي پروت وم، قاري صاحب نه وو، دباندې راووتم که گورم په جومات کښي د ماسپښين جمع ادا کيږي، ژر، ژر مي اودس وکړ او جومات ته ننوتم، په اخيري رکعات کي مي له امام سره لمونځ ونيو، څو چي ما لمونځ پای ته رساوه ټول کليوال له جومات ووتل، يوازي قاري صاحب له مولوی صاحب سره د محراب خواته په خبرو بوخت وو؛ قاري صاحب ماته اشاره وکړه او زه يې دځان خواته ور وبللم له مولوی صاحب سره يې معرفي کړم، دوی زما او زما د درس په اړه ډېري خبري وکړې، چې زما ستاينه به يې کړه شرميدم، غوږ به مي کون و اچاوه، ځکه زه پوهيدم دومره ځيرک نه يم څومره چي دوی وايي.

مولوی صاحب زما کتابونه بدل کړل، هغه کتابونه چي نيمی مي ويلي وو په نيمی کښي پريښودل او ماته يې د علم صرف د کتابونو وويل چي بايد سهار يې پيل کړم.

له جومات څخه مدرسې ته راغلم کلیوال ملګري مې شین چای چمتو کړی وو، یوه، یوه توده، توده پیاله مونږش کړه او دباندې راووتلو. ما د دې سیمې له طبعي هوا څخه خوند اخیست، ګام په ګام د مینو ونې، باغونه، دنگ، دنگ چنارونه او د کاریزونو اوبه بهیدې، زړه او روح دواړه به مې تل تر و تازه وو، تر مایګر پورې د مدرسې په ځانګړې د مینو باغ کې وګرځیدلو او مینې مو وخورلې، د مایګر لمانځه ته جومات ته راغلو، دا چې مولوی صاحب نه وو، د یو طالب په امامت مو لمونځ ادا کړ، تر ماښامه په جومات کښې پاتې شو ټولو د مدرسې طالبانو د قرانکریم تلاوت کاوه او کتابونه یې مطالعه کول، د ماښام تر لمانځه وروسته د یو کوچي طالب په میلمستیا د هغوی کیږدی ته لاړو.

★★★

کوچیانو په ازاده فضا کښي د کيږدی مخي ته پرش هوار کړی وو، بالښتونه ورباندي کتار وو، مونږ کښېناستلو د تیز شمال له وجي خراغونه مړه کېدل، یوه شیبه یې تراکتور چالان کړ، چي بیتری یې ډکه سوه نو د تراکتور د بریښنا رڼا ته دسترخوان وپړ سو، شورو او توده مړی یې راته کیښوده ورپسې یې خوندوره د وري غوښه چي تازه یې حلال کړی وو راوړه، ټولو په ښه خوند سره خواړه وخورل گوتي مو وختلې د خیر او برکت دعا یې وکړه، شین چای مود ساړه شمال په ځوږ کښي نوش کړ، د ماخستن د لمانځه وخت په رانژدې کېدو سو، موږ هم کرار، کرار بیرته خپلي مدرسي ته راستانه شو.

ماخستن خوب نه راته، په ځای کښي مي د مړی اتامونه پراته وو، څو، څو واره راپورته سوم په نیالی مي دسمال تېر کړ، میږان راباندي گرځیدل، چیچلم یې تر نیمي شپې پوري وینس وم، یو ناڅاپه لوی درب سو، یو ځل بیا درب سو، تر ډېره مي غوږونه څک وو ما ویل لکه چي جنگ سو، ذهن ته مي کور راغی او هغه په ولسوالۍ د شپې لخوا د طالبانو برید، سوچ واخیستم، ډار راسره وو، ټوله شپه وینس وم د سهار خواته کله چي لږ، لږ رڼا سوه او قاری صاحب او داسه ته پورته سو سترگي مي سره تللي وې، یو چا مي په پښو سړې اوبه را توی کړې، پخپل ځای کښي را کښېناستم، کلیوال ملګري مي راباندي ږغ کړ: _ پورته سه لمونځ دریدلی او ته لا ویده یې !، ژر، ژر مي بستره ټوله کړه او دباندې راووتم د ویالې په غاړه مي اودس تازه کړ او جومات ته

ننوتم، لمونځ سوی وو، مولوی صاحب او مقتدیانو د دعا لپاره لاسونه لپه کړي وو، یوې خواته په لمانځه ودریدم لمونځ مې ادا کړ، چي راوتم مولوی صاحب راښځ کړ او دځان خواته یې وربللم.

مولوی صاحب زما د ناوخته پورته کېدلو علت وپوښت، ما هیڅ نه وویل هغه په ډېره قهرجنه لهجه خبري پیل کړې هغه وویل:

__ ته باید له نن وروسته سهار وختي پورته سې؛ آیا ته نه یې خبر سهار وختي پورته کېدل څومره گټي لري؟

زه غلی وم هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

__ الله تعالی (ج) فرمایي: د سهار لمونځ ادا کړئ ځکه دا د شپې او ورځي د ملایکو د حاضریدو وخت دی؛

همدارنگه رسول الله (صلی الله علیه واله وسلم) فرمایي: د سهار دوه رکعت له لمونځ له ټولي دنیا او هغه څه چي په دنیا کي دي غوره دی، د م اخستن له لمانځه وروسته د علم له زده کړي پرته بل څه ته مه را ټولېږئ، زما د امت په وختي پاڅیدلو کي برکت اچول شوی دی.

کله چې هغه خبري پای ته ورسولې، را ووتم او هغې خونې ته راغلم چیرته چي د مدرسې طالبانو د سهار ناشته تیاره کړې وه؛ د سهار په ناشته کې د معمول او نورو مدرسو په څېر وچه سره مړی او شین چای ایښودل سوي وو، د ناشتې تر کولو وروسته درسونه پیل شول ما هم په لومړي ځل "صرف میر" راوخیست او د مولوی صاحب مخي ته کښېناستم.

مولوی صاحب د کتاب شروع او پای ته د ښه نیت دعا وکړه او ویې ویل: __ صرف د علم مور او نحوه یې پلار دی، ته باید دا ټول یا نیمې کتاب یاد کړې، ما هم د "هو" او "سمه ده" په پار سر ورته ښور او، یوه شیبه زما او د کتاب په اړه ورغیده بیا یې زه رخصت کړم.

ماسپښين مهال بازار ته د خپل کليوال ملګري سره ووتم، په لاره کې مې هغه تخته چې د پوليسو ۱۱۹ بېړنۍ شمېره ورباندې ليکل سوې وه سوځول سوې ده، تختې ته مخامخ د دوکان دېوال ږنگ او ور يې مات سوې وو، موږ هم هم دې دوکان ته ودرېدو، يو ډاډو کلچې مې راوخيستې، له دوکانداره مې د مات وره او ږنگ دېوال پوښتنه وکړه يو سوږاسويلي يې وکښ او ويې ويل:

تېره شپه طالبانو هغه وړاندې تخته چې د پوليسو لخوا درول سوې وه په راکټ وېشتلې، راکټ تر تختې وتلی او زما د دوکان په کونج لګيدلی دی، زه نه پوهېږم دوی به د تختې په وېستلو کې څه تر لاسه کړې وي خو زما د کوچنيانو د خولې ګوله يې نيمې کړه، پرته له دې چې نور څه ووايم له دوکانه يې راووتلو او د نور بازار په لور وخوځيدلو، ما د ځان او جامو وينځلو لپاره صابون راونيولو او بيرته مدرسې ته راغلو.

★★★

شپې او ورځي تکراري سوې، د معمول سره سم هره ورځ به ښه په خوند درسونه روان وو، زه به هم اوس هر سهار وختي پورته کېدم، کتاب مي تقريباً نيمايي ته رسېدلی وو، مولوی صاحب د ازمويني وويل د پنجشنبې په سهار د کتاب تر ازمويني وروسته کله چي بريالی سوم هغه راته وويل:

_ زه پوهېږم ته به د دين گټونکي او ساتونکي يې، د خدای په لار کي ستا شهادت زما تر ټولو لوړه آرزو ده، لکه څرنگه چي حسين ابن علي د مظلوم د حق او د عوامو د مصلحت د دفاع دود خپله دنده وگڼله او په دې لاره کي يې لټي ونه کړه هغه خپل ځان يې د کربلا په لوی وژنتون کي قربان کړ او د خپل پالونکي په نزد د شهيدانو سرور شو او د انسانيت په تاريخ کي يې د سمون پالو د لارښود مډال په غاړه واچوه.

ما د مولوی صاحب غټو سترگو ته په حیراني سره کتل او هغه خپلي اوږدې څڼي يې تر خولې لاندې کړې، لاسونه يې په ږيره تېر کړل يوه شيبه غلې وو، بيا يې وويل:

_ زما استاد د الله تعالی هغه بنده وو چي همېشه يې دا تلوسه درلوده چي د خدای ج په سپېڅلې لاره کي د يو سخت زړي ظالم او متجاوز کافر له لاسه په شهادت ورسيږي؛ ځکه ده د خپل خالق ج او د هغه د پېغمبر ص پر خبره پوره ايمان او باور درلود چي شهادت، جنت ته د تللو تر ټولو لنډۍ لاره ده، هغه د قرآن او حديث په دې خبره پوره باوري وو چي له دې نه پورته درجه يوازي د انبياء عليهم السلام کېدای شي چي يو مؤمن

د خدای تعالی د فرض عین حکم د پړخای کولو په غرض د متجاوز ظالم کافر په وړاندې میدان ته د براء بن مالک او د انس بن نضر رض په څېر ور ودانګي او بیا د هم هغه کافر له لاسه او یا زخمونه وګالي او په شهادت ورسېږي.

د وخت او بخت کیسې دي؛ یو بل طالب چې تر ما څو میاشتي مخکې مدرسې ته راغلی، ده به ویل ما ټول عمر دلته او هالته لکه د هوایي مرغه تېر کړی، خپل کور یې په سترګو نه دی لیدلی، علت یې څه دی ولي کور ته نه ځي؟

ددې پوښتنې په ځواب کې به لکه ګونګ داسې غلی شو. د جمعې د ورځې په رخصتۍ ټول لیري او نژدې شاګردان رخصت شول، دا وخت یوه نجلی په کړکۍ کې تر سپوږمۍ سپینه رابښکاره سوه، ویښتان یې شمال په یوه بله خوا وړي را وړي، سترګې مې ور وختې، تر وره را غبرګه مسجد ته را دننه سوه، نوکان یې ژوول، زما نوم یې اخیسته موری یې یوه مڼه ورکړې وه چې مسافر طالب ته به یې ورکړې؛ ور ولاړ و وتم، سترې مشې مې ورسره وکړه ورته ومي ویل: هغه زه یم مور ته دي زما لطفه مینه او مننه.

طالب تر چخلکو غلي، غلي پسي کتل، سپیني پوندي یې له تورو سینو لور سره لاسې ښکاریدې، کتاب یې پټ کړ د سترګو په اشاره یې د ځان خوا ته ور وغوښتم، خوله یې چوله کړه او ویې ویل: څوک وه؟! _

د باندي تیز باد سو، دورې او خاوري جومات ته راننوتې، ور ولاړ سوم کړکۍ مې پوري کړه او طالب ته مې مخ ور واپاوه ومي ویل:

_ د هم دې کلي جنۍ ده، څو ورځې وړاندې یې موږ د مسجد سره نژدې زیارت ته راغلي وه، اوبه یې غوښتې، په مدرسه کېني څوک نه وو، اوبه

مي ورکړې، له ما يې نه پوهيږم تر څه پوري وپوښتل، ما يې په ځواب کښي وويل زه د پکتیکا يم او دلته د درس لپاره راغلی يم. هغه سترګي و مښلې لکه چي د غرمې خوب ته يې ځان اماده کاوه، لږ موده غلی وو، بيا يې خبري پيل کړې:

__ د نا محرمي ښځي سره د سترې مشي پر وخت لاس تر څادر لاندي نيول به تر او غوره دي، بل ځل پام کوه چي دا وږ له انجونو سره پوښتنه و نه کړې او هويا دلره د دې ميرمن زوی عسکري کوله، وسلوالو و واژه لاس يې په مونږ پاک کړی، هغه وايي په مدرسه کي طالبان او سپري، دا هم دوئ وژلي دی يوازي د مدرسې کسانو ميوند ښه پېژانده چي عسکري کوي.

ما له ځانه سره وويل:

((کيدای شي گمان يې سم وي، مدرسه سم او بد فکرونه روزلی شي)) هغه په ډېره قهرجنه لهجه وويل: ولي غلی شوې؟! لکه چي زما خبره ښه نه درباندي ولگېده.

ومي ويل:

__ هيڅ، زه به څه ووايم، نه پوهيږم تر ما مخکي دلته څوک او څنگه.. طالب په غصه ښکاريده، په زوره، زوره يې خبري پيل کړې او ويل يې: __ ته بايد سپين او تور وپېژنې، زوی يې زمونږ او د ديدن دښمن وو، له خولې دي خبري کاږي، دا ښځه به هم له کوم چا سره ضرور کوم لاس لري دومره کور سلا بلانه چلېږي.

ومي ويل:

__ کور يې ما ليدلی، زه به وظيفې ته ور تلم، کړی ورځ د ټک او زرتارو کار کوي، د کلي ناوي او پېغلو ته بالښتونه گنډي، له هغه به يوه ګوله مړی پيدا کوي، خوله او لاس به يې ورباندي ازاد وي.

سترګي يې د خوب په بهانه پټې کړې، لږ ځنډ کړاړ سو، اړخ يې په بله بدل کړ، ورو غوندي يې وويل:

__ ته لا دلته نوی يې خپله به پوه سې .

تليفون يې وشرنگېده، په منډه ووت، بيرته رانغی زه، قاري صاحب او کليوال ملګري مي په مدرسه کي يوازي پاتي شول .

نن خوومه وه، نازکي، او د شنو سترګو نجلۍ به هر مائېګر دوه يا درې مېنې د مسافر طالب په نوم مدرسې ته راوړې، نوکان ژوول يې يو عادت وو، په شونډو کښي يې يو څه وويل، ما وپوښتل:

__ پوه نه سوم څه دې وويل؟

په خندا کي شاته ولاړه وې ويل:

__ ته د پټکيکايې؟

ما څه نه وويل دې لاس را اوږد کړ وې ويل:

__ ميړتون

په اوږه مي ميړی وو هم داسي مي پريښود، دې ته مي وويل:

__ يا زه د پټکيکا نه يم خود پټکيکاي م .

دا پخپله خبره وشرمیده، تر ويا له يې ټوپ کړل، منډه يې واخيسته پاوړۍ يې لکه د آسپي شرنگيدې، تر دې وال پټه سوه له سترګو مي پناه سوه .

★★★

د ښې شپې (برات) شپه وه، غوښتل مي کور ته زنگ ووهم، مور به مي يادوي، گوندي زما د ږغ په اوریدو به خوشحاله شي؛ کله چي مي هڅه وکړه د ورور نمبر مي بند دی، فکر مي خراب شو اوس څه وکړم، نن به مي همزولي لوبي کوي ټول به د نن شپې له رواجي ميلې خوند اخلي او زه...

ملګري ته مي زنگ وواهه شماره يې بنده وه، صبر کومه بله شماره به يې کار کوي، مخابراتي شبکه پرلپسې د ملګرو شمېرې بندي يادوي، د نيمي شپې انديښنو په غېږ کښي ونيوم، ځني يادونه مي ترخوا او شا را تاو شول په وجود کښي مي نا آرامي احساس کړه د باندي ووتم، د پينځلسمي سپوږمۍ لکه د چا په انتظار ولاړه وه ستورو د بنيادم په کړنو پسي پسځند واهه، سر را باندي وګرځيد دا وخت مي همزولي ويده شوي، نه پوهيږم کوم درد مي اوښکي ويولې، کتاب مي خلاص کړ موضوع يې راته بې خونده ويسېده، د ليکلو هڅه مي وکړه هيڅ، هيڅ هر څه له ما تللي او خپه وو ساه مي واخيسته اوښکوته مي له زړه د درد لاره وشوه؛ سترګي مي سره ورغلي وې خوب مي ليد، باد رڼې اوبه خړي کړي، د سهار اذانونه کېدل سترګي مي وغوړولې پورته شوم اودس مي تازه کړ لمونځ مي ادا کړ، مولوی صاحب ته کښېناستم، د خوب تعبير مي وغوښت هغه وويل:

په خوب کي ځان په رڼو اوبو کي ليدل د روغتيا او سلامتي معنا لري دا چي تا خړي اوبه په خوب ليدلې برعکس ته به ناروغه شې، هو زه نه

غواړم تاته کوم زیان ورسېږي، دوه رکعت له مونږ ادا کړه او ډېر تلاوت کوه.

هره شپه به د کور او ادې یاد راسره وو، تر ناوخته به یې خوب ته نه پریښودم، په هم دغو ورځو کې قاري صاحب هم کور او کلي ته ولاړ؛ که ماڅیگر به چکر ته ووتم هم بیرته به ژر راتلم ورځ په ورځ مې د خولې خوند خرابیده، وخت به نه راباندې تېریده، تر روژې پورې قاري صاحب نه راغی، په هم دغه ورځو کې مې مولوی صاحب د هغه طالب خبره هم یاده کړه چې له مدرسې تللی بیرته نه دی راغلی، مولوی صاحب وویل:

— داسې بختور خلک او داسې بختور نصیب د هر چا نه وي، بختور سړی دی چې د ښې شپې په شپه یې د شهادت جام نوش کړی. ماته یې ګوته ونيوه او زیاته یې کړه:

— زه باور لرم ته به هم یو ورځ داسې شهید سې، هو که ته نه غواړې د تودې وینې په جوش کې له امریکایانو او د هغوئ له مزدورانو سره وجنګېږې په زور دي نه مجبورم، دا یاد لره هغه چا چې د مدرسې سره مړې خوړلې وي له دین سره خیانت نه کوي. له هم دې سره مولوی صاحب ووت، ماته د خپل پلار هغه خبره را یاده سوه چې ویل یې:

تر هرڅه وړاندې "امن" کله چې د یو هیواد خلک د امن تر بیرغ او دسولي تر سیوري لاندې ژوند ولري، تعلیم او پرمختګ کوي، دین، مذهب او ناموس یې خوندي وي. هغه به دا هم ویل:

زموږ په هیواد کې روانه جګړه پردی ده، د دین او مذهب تر نامه لاندې نوري، نوري شخصي او سیاسي ګټې په پام کې نیول سوي دي، چې قربانیان یې زموږ بې وسه ولس ګرځي.

★★★

سبا ته روژه وه، قاري صاحب هم راغی، په راتګ يې خوشحاله سوم،
ماځيگر مهال مو جومات را پاک کړ، يو کليوال مقتدي نوي غالی.
راوړي وې هغه مو هواري کړې د لاوډ سپيکر بيټري. مولوی صاحب
چارج کړه ترڅو بيا سهار وختي د قران کریم تفسير د لاوډ سپيکر څخه
وشي، ماخستن مړی. وځوړل سوه، لمونځ او تراويح وشوې، مولوی
صاحب راغی او ويې ويل: ستاسو د پشلمي لپاره به چای او نور هر څه
چي وي زمونږ له کوره راځي غم يې مه کوی.

او هم دارنگه هرپشلمي ته به يې خوندور د شيدو او شين چای، سوجي،
حلوا او يا پراتې به يې راوړې، د مدرسې طالبانو د مولوی صاحب
ستايښه کوله او دعاګاني يې ورته کړې.

يوه ورځ د غرمې په مهال قاري صاحب ته مي زنگ راغی له تليفون سره
دباندي ووت لکه چي کومه خبر يې له ما پټوي، بيرته راغی وې ويل:

_ ما فکر وکړ له کوره زنگ دی خو هغه بل څوک وو

په خبرو کښي ورولويدم:

_ دا دي ترڅه پوري وويل ما کله پوښتنه کړې ده ضرور يو څه شته چي

ته يې له ما پټوي؟

هغه وويل:

_ ورور دي وو!

ورته ومي ويل:

_ ښه نو بيا يې څه ويل ها؟؟

دی چي پوه سو خبره نه پتیري ويې ويل:
 _ وسله والو په کلي کښي مخابراتي شبکې سوځولي؛ ورور دي له مرکز
 څخه اړیکه نیولې وه او ويل يې، ويل يې ... خبره يې سره وړوله، سريې
 ورپټ کړ ويې ويل:

_ هيڅ هسي ټوکه مي وکړه !

ورته ومي ويل:

_ څه يې ويل ته ولي له ما خبره پتوي؟

سريې را لوڅ کړ، گړۍ ته يې وکتل د لمانځه وخت دی، را ولاړ سو ويې
 ويل:

_ ورور دي سلامونه ويل نن يا سبا به اړیکه درسره ونيسو ته به کابل ته
 راشي کورنۍ مو گاونډي هيواد پاکستان ته ځي په کلي کښي ژوند سور
 اوردی .

درب وريې را پوري کړ او له خوني ووت.

په سبا ورځ کله چې د ورور تليفون راغی که څه هم هيچا نه غوښتل چې زه
 له مدرسې څخه ولاړسم، يوازي د ادې خبره مي ومنله، زه او قاري
 صاحب منځ په کابل را روان شو، څو قدمه لانه وو راغلي چې مولوی
 صاحب په مخه راغی ماته يې يو څو افغانۍ را کړې او مدرسې ته د بيا
 راتلو يې په ټينگار سره راته وويل.

دلاري په اوږدو کي هم دا فکر اسره وو، چې ولي زه په کراره سره درس
 نسملی، که هم دا يوه مياشت نور دلته پاتي سوی وای کتاب به مي
 خلاص سوی وو، د پلار هغه خبر مي ذهن ته راغله چې ويل به يې ،،
 هڅه وکړئ هم دا نن مو د زده کړو وخت دی کله چې زه مړ سوم ناممکن
 چې تاسو به درس ووايست،،

کابل له کوټه سنگي سره نژدې له ټيکسي رابنکته شو او د سړک له ژۍ،
 ژۍ سره غلي روان وو چې يو چا راپسي غږ کړو، ما وليدل چې ادې او

کوچني وروڼه مي د سړک له غاړې سره په لمدۀ او ککړه ځمکه ناست وو،
مشر ورور چي خوله يې له خدا ډکه وه زمونږ سره سترې مشې وکړه،
ادې ته مي ور منډه کړه، دواړه لاسونه مي تر غاړه ورچاپېر کړل او ښه ډېر
مو سره وژړل دا زموږ د جدایي د درد او په وصال کي د خوښۍ او ښکي
وې.

قاري صاحب مو رخصت کړ، موټر ته پورته شو، د کابل ښار تر دنگو،
رنگینو ودانیو، مارکیټونو او دوکانو راتېر شول، څومره چي موټر له
ښاره ووت دومره به ځوریدم.

ادې زما د تیرو شپو او ورځو په اړه پوښتنې کولې کومي چي په مدرسه
کښي تیري شوي وې، زړه نا زړه مي ځواب ورکاوه، کله چې ما له ادې
څخه د پاکستان ته تلو علت وپوښت، هغې وویل:

_ طالبانو دي مشر ورور ته په هم دې تور گواښ کړی چي گواکي دی د
دولت سره د جاسوس په توگه کار کوي، پرلپسې يې جومات ته لیکونه
رالیرل چي له دولت څخه دي لاس واخلي د دې لپاره چي موږ مطمئن سو
یوڅه وخت دي له هیواده دباندې ولاړ سي، بلا څره موږ دې ته مجبوره
شو چي کلی پرېږدو او پاکستان ته ولاړ سو.

زه ډېر تېری سوم خواوبه مي نه څښلې ځکه چي روژه وه، د مشر ورور او
ادې هم روژه وه، خو کوچنیانو ته يې له هغه ماشوم څخه اوبه رانیولې
چي د سړک له غاړې سره په خیرنو جامو کښي ولاړ وو.

د لاري په اوږدو کي خوب وړی وم، کله چي موټر ودرید را وینس سوم
که گورم موټر د سړک له غاړې سره ولاړ دی او د چنارونو او ونو هاخوا
ته پریمانه رڼې اوبه بهیدې، له مشر ورور مي دځای په اړه پوښتنه وکړه،
هغه وویل:

دا د سروبي رواني اوبه بولي اصل کښي دا د کابل سیند اوبه دي کله
چي د کابل له ښار څخه تیریري د تینۍ په سیمه کي د لوگر سیند ور سره

يوځای کيږي او بيا د تنګي غار ته داخلېږي هم دارنگه د پنجشير سيند ورسره يوځای شي، د سروبي نه وروسته ورينمين تنګي ته داخلېږي، داسې لغمان ته او بيا د کنړ سيند ورسره يوځای کيږي او بالاخره د پېښور سيمي ته ځي چي د اټک په ساحه کي زړه نا زړه د سند له سيند سره يوځای کيږي.

زه د سړک له ژۍ اوبو ته وربنکته سوم، اودس مي تازه کړ، دوه، دوه رکعته د سفر لمونځ مو وکړ او مخ په ننگرهار وخوځيدل، د ماڅيگر لمونځونه مو په ننگرهار کي ادا کړل، سترګه لويده ته تورخم بندر ته ورسيدل، د تورخم په بندر کښي مو پاکستاني عسکرو ته سل روپۍ په هم دې خاطر ورکړې چي مونږ افغانان يو او په غېرقانوني ډول د پاکستان خاوري ته ځو، ما وويل:

لر او بر... خبره مي لا پوره نه وه چي مشر ورور مي په خوله لاس راوښو او ويې ويل:

دلته دا خبري مه کوه دا د دې خبرو ځای نه دی ناوخته کيږي مونږ بايد ژر تر ژره مزل ترمنزله ورسوو.

کله چي د خيبر تر دروازه تېرسو، دا وخت د ما بنام اذانونه هم وشول، په هم دې سيمه کښي د يو جومات سره موټر ودرید، د جومات مخي ته ناستو ماشومانو سړې اوبه او خرماوي را کړې روژه مات او لمونځونه مو وکړل، پېښور ته چي رسيدلو په يو هوټل کښي مو مړۍ وخوړه دا ځکه چي ټوله ورځ مو هيڅ هم نه وو خوړلي. په هم دې شپه د لاهور ښار ته وخوځيدو، سهار اذانونه شوي وو چي لاهور ته ورسيدلو، په هم دغه ورځ مونږ روژه نه ونيوه يو خو د پشلمي وخت تېر سوی و او بل ډېر زيات سترې سوي وو.

★★★

څوارلسم اګست د دوه زره یوولسم میلادي کال چي د پاکستان خپلواکۍ ورځ نمانځل کېده، په لاهور کښي زمونږ لومړۍ ورځ وه. ګام په ګام شور_ماشور جوړ وو، شپېلۍ او سندري غږیدې، لاري او کوڅې یې د پاکستان په ملي بیرغونو ښایسته کړي وې، د ماشومانو او ځوانانو په غامبرو د سپوږمۍ او ستوري ښه انځور وه، تر دې وړاندي ما د کوم بل یا خپل هیواد د خپلواکۍ ورځ نمانځل نه وو لیدلي، دوري، دوري لا ډېر په نندارو پسې وګرځېدم، ماخستن په تلویزون کښي د هم دې ورځ په مناسبت خبري کېدې او د خپل هیواد د ملي دفاع عسکر او مهیمات یې نندارې ته وړاندي کول.

شپې او ورځي تېریدلې د کوچني اختر ورځ را ورسېده، اختر مرور و و یا که مونږ له اختره مرور وو، د کلي په نسبت اختر ډېر سوړ او بې خونده راباندي تېر سو، تر اختر وروسته مو په کارونو پیل وکړ، د نیمکو په یوه فابریکه کي مو کار کاوه، زه به د ورځي مهال ورتلم، مشر او تر ما کشر ورور به د شپې .

ماته یي درې زره پاکستانۍ روپۍ تنخوا وټاکله، زمونږ کور چي په کرایه مو نیولی وو، له فابریکې څخه ډېر لیري وو، د شپې لخوا به په فابریکه کښي پاتي کېدم، د غرمې مړۍ د فابریکې په څښتن وه، ماخستن به مي نه خوړله، د سهار ناشته یو ګیلاس چای او پراټه مي له نژدې هوټل څخه په پور اخیستل، کله چي د میاشتي اخیره سوه، تنخوا یې راکړه، زه مخکي له دې چي کورته ولاړ سم هوټل ته ورغلم زما د

ناشتې يو زړه پينځه سوه روپۍ سوي وې هغه ته مي روپۍ ورکړې او له پاتې نيمې روپيو سره کور ته روان سوم .

په هم دغه شپو ورځو کښي زمونږ د يو کليوال سره په تلفون وغږيدم ، ما د قاري صاحب پوښتنه وکړه هغه مي په ځواب کښي وويل :

_ قاري صاحب د ملي امنيت کسانو د سپک له غاړي سره د ماين ايښودلو په مهال نيولی او بندي دی .

کله چي د قاري صاحب له بندي کېدلو زموږ کورنۍ خبره سوه ، ډېر خفه شول ، هم دا وجه وه چي په ما باندي يې باور له لاسه ورکړ او زه يې له درس ويلو منع کړم مدرسي ته يې د تلو اجازه نه راکوله .

له هغه وروسته موږ درې سره وروڼو د ايلفي په فابريکه کښي کار پيل کړ ، هر يو ته يې اوه ، اوه زره پاکستاني روپۍ تنخوا وټاکله ، دوه مياشتي کار مي وکړ د ايلفي د ډېر زيات گيس او ککړي هوا تنفس د سينې درد او ټوخي په ناروغۍ اخته کړم بشپړه مياشت کار ته نه ووتم ، ډاکترانو راته وويل :

ته بايد هوا بدله کړې ناممکن چي ته په يوه محدوده فضا کښي ښه سې ترڅو دي ازاده هوا تنفس کړې نه وي .

د ادې په مشوره خپل هيواد ته راستون سوم او يو ځل بيا مي په مدرسه کښي درسونه پيل کړل دا مدرسه زمونږ د ولايت (پکتيکا) په يوه نژدې سيمه کښي وه .

★★★

دلته مي يو بل ښه ملګري هم پيدا کړ، درسونه پيل شول، دې ملګري په درسونه کي زما سره ډېره مرسته کړه او هم دارنگه دارتيا وړ شيانو د اخيستلو لپاره يې پيسې هم راګولې، کله، کله به کور ته هم ورسره تلم، موريې ډېره مهربانه ښځه وه، زه يې هم خپل زوی کړم، د جمعې ورځ چي رخصت به سوم له ده سره به يو وار ضرور کور ته تلم که به نه ورغلم مور به يې خفه کېده، زما برخه وچه او لمدۀ ميوه به يې مدرسې ته رالېږله، ماته هم لکه خپله ادې داسي زړه ته راښودې وه.

د قاري صاحب څو نورو شاګردانو هم په هم دې مدرسه کښي درس وایه، د قاري صاحب نوم به يې هروخت په خوله وو، خصوصاً د مولوي صاحب يوه شيبه هم له ياده نه ووت، قاري صاحب رښتيا چي د اخلاقو يوه ښه نمونه وه، د هغه بنديخانې ته تګ په شاګردانو ډېر اثر کاوه ځکه خو به مولوی صاحب هروخت د زندان ظلمونه بيانول او زموږ په غوږونو کښي به يې د قاري صاحب د خلاصون لپاره د پاڅون خبري راڅخولې هغه وويل:

— هغه بنديان چي حافظ او يا ديني عالم وي، په بېلا بېلو بهانو ترسختو شکنجو نيول کيږي، خوب ته يې نه پرېږدي، برقي شاتونه ورکوي د مرګ تر پولې يې رسوي، دوی ته په کال کي يوه جوړه جامې ورکول کيږي، خپلي جامې نه ور پرېږدي، هغه شيان چي د سره صليب له خوا بنديانو ته ورکول کيږي عسکريې پټوي، اوبه او خوراک پخپل وخت نه ورته رسيږي، او هم دارنگه ځني بنديان له روغتيايي ستونزو سره مخ

وي، کورنيو ته يې د نوموړي د علاج لپاره اجازه نه ورکول کيږي او نه هم دوی د بنديانو تداوي کوي، چي له امله يې ډېر بنديان مړه شي. په دې ورستيو کښي مي دا ملګري وخت نا وخته په اونۍ کي څو، څو واړه له مدرسې څخه د کور په بهانه به ولاړو بلاخره پسې ورک سو او نه راغی، کله چي مونږ خبريدل هغه بلي مدرسې ته تللی وو. زه يو څه وخت په هم دې مدرسه کښي پاتي سوم او خپل درسونه مي ويل، يوه ورځ يو طالب دا خبره وکړه چي خبره سپينه ده: _ له نن وروسته به د ملا صاحب له کوره د مدرسې چنيانو ته اوبه نه راځي دا ځکه چي د ملا صاحب لور له چنيانو سره سپين سترګې کيږي. يو بل طالب تر کړکۍ سر را ايسته کړ چي زموږ خبري يې اوريدلې وويل:

_ ښه نو څه به کوو په مدرسه کښي تودې څه چي يخې اوبه هم نسته مجبور يو چي د ملا صاحب له کوره د اوداسه او څښاک لپاره اوبه راوړو، کلی کومه داسي عامه وياله يا نلکه نلري چي د نورو خلکو سره، سره د مدرسې چنيان هم اوبه ورڅخه راوړي. دا خبري نن د ملا صاحب او چنيانو تر منځ هم سهار له لمانځه وروسته وسوې، دوی پريکړه وکړه له نن وروسته به اوبه د گل اغا خان له کوره راوړي ځکه د هغوی کور د ملا صاحب د کور په نسبت و دوی ته نژدې دی؛ اوس چي گل اغا خان څه وايي دا به وروسته مالومه سي. غرمه چي د شنو سترګو چني د گل اغا خان کور ته د اوبو لپاره ورغلی، يوه بوکه اوبه يې ورکړې چي دا به يې لومړنۍ او اخرنۍ بوکه اوبه وي بيا به نه راځي، ځکه شين سترګی چني د گل اغا خان اکا د ميرمني په سترګو بيخي ښه نه ورځي.

ومي ويل

_ نو چاره څه ده؟

طالب په غصه سو ويې ويل:

_ دوى وايي چي شنې سترګې به نه ورځي کوم بل يو دي اوبه راوړي
مهمه نه ده چي شين سترګې به اوبه راوړي.

ومي ويل:

_ شين سترګې به څه کوي د پيالو وينځلو هم نه دى تېره شپه يې هم د
ناظم الطلبا گيلاس مات کړى وو؛ ورزياته مي کړه:

_ سمه ده شين سترګې به وچه ډوډۍ راټولوي، کاکو به ديگ پخوي،
امين به د گل اغا خان اکا له کوره اوبه راوړي فيصله وسوه.

اوس ټول خپل، خپل کارونه کوي لکن ملا صاحب درس ته نه راځي بايد
پوښتنه يې وکړو چي څه کيسه ده؛ لور يې ماځيگر غوا پټي ته يولې،
ميرمن يې هم دروازي ته په پيشو پسې راوتلي وه، خو ملا صاحب نن
څوومه ده جومات ته نه راځي کليوال يې له چا پوښتنه وکړي؟

زه پخپله که څه هم د ملا صاحب سره مي دومره نه لگيږي بايد ورسم او
پوښتنه يې وکړم، ورغلم ميرمن يې په څکو شونډو وويل:

_ خبره نه يم!

بیرته راغلم او په هم دې فکر کښي وم ناظم ته مي وويل:

_ نن هوا سمه ده؛ د ملا صاحب احوال به يو نه لايو څوک راوړي، ته
يوځل د مير احمد کور ته ورسه مير احمد د ملا صاحب پوخ ياردى.

_ مير احمد ته ورغلم هغه هم وايي:

خبر نه يم!

اوس چاره څه ده؟

په هم دې فکر کي وم؛ پرلپسې دوه، درې د موټر هارن ووهل سو، ور
وتم نا اشنا څوک دى، دسمال يې تر خولې تاو کړى، را ښکته سو، د
موټر کيڼ اړخ ته يې منډه کړه دروازه يې ور خلاصه کړه، ملا صاحب را
ښکته سو، موټر يې رخصت کړ او کور ته ننووت.

ماځيگر لمانځه ته جومات ته راغی زما د يوې پوښتنې په ځواب کښې وويل:

_ په مدرسه کې د اوبو نه شتون دا هرڅه ته په کتو سره مي د ښکته ولسوالۍ څخه چنده راټوله کړه، ترڅو دا ستونزې ورباندې حل او بل ته مولا س اوږد نه شي.

خو شپې وروسته ملا صاحب موټر هم واخيست، کله، کله يې د دروازې مخي ته په چنپانو وينځه؛ او هو رښتيا له ملا صاحب سره سور رنگه سراچه موټر بيخي ښه ښکاري خو بشپړ کال ووت د گل اغا خان له کوره اوبه راځي په مدرسه کې د اوبو نېستي، هستي نه سوه.

★★★

د شپې ناوخته ډېر تېزې سوي وم، را پورته سوم په بدنۍ کښې اوبه نه وې، په اوبو پسې د مدرسې انگړ ته راووتم سپوږمۍ بشپړه وه او ټول انگړيې روښانه کړې وو، دا وخت که گورم د مدرسې له څلورو خواوو د ليزر سرې بټۍ را باندي واچول سوې، وډار سوم پرته له دې چې اوبه وڅښم مدرسې ته ننوتم او نور چنپان مي راوښ کړل، مخامخ دروازه خلاصه سوه او د امريکايانو ټانک د مدرسې انگړ ته را دننه سو، څو تنه امريکايي عسکرو د بام لخوا چوترې ته راټوپ کړل، خوني ته راننوتل، زموږ په سرونو يې د ټوپک شپيلۍ ونيوې، په خولو يې پټۍ را وتړلې او انگړ ته يې راويستل، زما په شمول ټول چنپان حيران وو او هغه عسکر يې څارل چې زموږ بسترې يې تر کړکۍ انگړ ته را غورځولې، د اشپزخانې وري يې مات کړ، ښه تر ډېره يې تلاشي وکړه فکر کوم هغه څه چې دوی يې په لټه وو پيدا نه کړل، دوه تنه عسکر زما خوا ته راغلل زما له خولې يې پټۍ خلاصه کړه، يو تن عسکر چې زه يې تر مټ نيولی وم راته وويل:

_ زه له دوی سره افغان ژباړن يم دا امريکايي عسکر غواړي له تا څخه څو پوښتني وکړي، امريکايي عسکر له ژباړن سره خبرې کړې ژباړن زما څخه پوښتني کړې او ځوابونه به يې امريکايي عسکر ته ويل:

_ نن ستاسو په مدرسه کښې د نابنده کسانو ناسته وه؟

ومي ويل:

_ فکر نه کوم، نن موږ يوازي وو او مولوی صاحب هم په مدرسه کښي نسته.

ژباړن ځان او د ټوپک شپېلۍ سمه کړه وويل:

_ ته بايد خبري پټي نه کړې موږ کولای سو تاسو له ځانه سره یو سو او د جېل په تیارو کي موبند کړو.

ومي ويل:

_ زه رښتيا وایم!

له ځانه سره یې روان کړم په داسي حال کي چي لاس یې زما په اوږه نیولی وو وويل:

_ آیا کله هم دلته د طالبانو یا کومي بلي نابنده ډلي ناسته کيږي یا سوې ده؟

ومي ويل:

_ میاشت ووتله چي مدرسې ته راغلی یم داسي څه مي نه دي لیدلي، یوازي موږ او مولوی صاحب دلته وي، هغه هم کله چي درس راته ووايي بیرته ځي.

زه یې پرېښودم ژباړن امریکایي عسکر ته ورغی، یو بل عسکر له ټولو چټک تلاشي واخیسته بیا یې له خولې پټۍ ور خلاصی کړې، ټانکونو ته وختل او حرکت یې وکړ، موږ لاد مدرسې د گډوډ سامان په سمولو او راټولولو بوخت وو چي د سهار اذان وسو.

د لمانځه تر ادا کولو وروسته کله چي موږ درسونه پیل کړل د کلیوالو تگ، راتگ پیل شو او د بیگانۍ شپې د پیښي په اړه به یې ډول، ډول پوښتني کولې، مولوی صاحب چي دخلکو تگ راتگ او پوښتني ولیدې موږ یې رخصت کړو او مدرسه یې د خوشیو په مخه را بنده کړه. زه هم د خور کره راغلم، څو شپې او ورځي هلته وم، یو مایگر د ولسوالۍ له بازار سره نژدې د ماین چاودنه وسوه، چي دهم دې

ولسوالۍ. عسکر پکښې شهیدان شول، زه د خور کره روان وم، د عسکر مو تر راغی او زه یې له ځانه سره بوتلم، د دې پرځای چې ولسوالي ته مي یوسي پوستې ته یې یوړم، دا عسکر چې اکثرېې زموږ کلیوال او د شا او خوا نژدې سیمو وو، زه یې په رسی ووهلم، هغوی هم دا یوه خبره کړه، ته باید اقرار وکړې چې دا ماین دي ایښی، که ما هرڅومره د ځان سپیناوی وکړه هم دې خاطر تور وم چې په دیني مدرسه کې درس وایم، شپه یې هلته د عسکرو په پوسته کې راباندې تېره کړه، د قومندان په ذهن کې دا هم ور ګرځیدل چې زما سره لوبې وکړي، تر دې وړاندې زما له ملګرو او همزولو سره یې په داسې کړنو خبر وم، دا چې په پوسته کې نور عسکر وو او دی پوهیده که داسې کومه هڅه وکړي مقاومت به یې وکړم، نه پوهیږم لوستونکي به څه فکر کوي، خو زما فکر برېښه او عقل خام دی، د باور وړ مې مات دی، کنه الوت ته د هرچا زړه کیږي، د سهار په لمر باور نسته، که شپه په شپه کې داسې تکه توره پاتې سي، نا ممکن چې زما په مخ به بیا شمال لاسونه تېر کړي.

تر سهاره پورې یې زما لاسونه را تړلي وو، یو عسکر چې د پوستې ساتنه یې کړه ماته څو واړه وویل چې اوس ټول عسکر ویده دي ته وتښته، هیڅوک هم ستا پوښتنه نه کوي ځکه د پولیسو قومندان دا حق نلري چې په خپله مخه یو څوک په پوسته کې بند کړي او ولسوالي ته یې نه بوځي، ما فکر وکړ که زه وتښتم هم دې عسکر ته لاندې جوړیدلی سي، کیدای سي قومندان یې له دندې وشړي، ټوله شپه داسې وینښ ناست وم که خوب به راغی سر به مې ښکته ولاړ او را وینښ به سوم.

سهار وختي اذانونه کېدل چې د پولیسو قومندان راوینښ سو، زما لاسونه یې را خلاص کړل او کور ته تګ اجازه یې راکړه، کور ته راغلم او خور ته مې بهانه وکړه چې زه د یو ملګري سره تللی وم واده یې وو،

هلتہ مي شپہ تپرہ ڪڙي ده، تر سهاره پوري سندري او اتھونہ وو، خوب
راڻي غواڙم ويده سم تر ڇولڙ آرام سم.

★★★★★

له هغه وروسته چې په هیواد کې له حالاتو زړه تنګ سوی وم او ادې مې هم ډېره یادیدله، بیرته خپل کور ته چې اوس په لاهور کې ده ولاړم، او هلته له یو افغان دوکاندار سره په دوکان کې د یو کال مودې لپاره منشي سوم، له یو کال تېرولو وروسته یو ځل بیا هیواد ته له ادې سره یوځای ددې لپاره ستون سوم چې خور مو هم د څه مودې لپاره له ځانه سره راولم. که څه هم مشر ورور ډېر وویل چې دا ځل هغه خپله ولاړ سي، خو کور او کار ته په کتو سره ادې هغه دې ته راضي کړ چې زه له ادې سره یوځای وطن ته راسم.

دا هغه وخت وو چې په افغانستان کې د حامد کرزي تر دیارلس کلني دورې وروسته تازه په تازه د ملي یوالي حکومت رامنځ ته سوی وو، د ملي یوالي حکومت هغه وخت رامنځ ته سو کله چې ۱۳۹۳ کال ولسمشریزو ټاکنو د دویم پړاو د پایلو پر سر د دوو مخکښو نوماندانو، اشرف غني او ډاکتر عبدالله ترمنځ ناندري او اختلافات راپورته شول او له څو میاشتو دوام وروسته، دواړو ټاکنیزو ډلو د ملي وحدت حکومت پر جوړولو هوکړه وکړه.

کلي ته له راتګ څو ورځې پس هغې مدرسې ته ورغلم چې د امریکایي ځواکونو تر چاپې وروسته مو رابنده کړې وه، دلته ټول نابله چینیان وو یوازي یو کس چې د مولوی صاحب د ترور زوی دی لا اوس هم شته، زما په لیدو خوشحاله سو، ما وویل:

_ ته پوهيږي زه دلته نه وم يوه اونۍ کيږي له لاهوره راغلی يم غواړم پوه
سم چي زما ملگري اوس چيرته او څنگه دي؟
کله چې ما د خپل هغه ملگري پوښتنه وکړه چې اوس يې په بله مدرسه
کي درس وايه هغه وويل:
_ ولي ته خبر نه يې چې هغه شهيد سو؟

ومي ويل:

_ داسي څنگه کېدای سي هغه ډېر هوښيار ځوان وو او د هغه مور به تل
ورته ويل چې له داسي کارونو څخه لري اوسه .
چني وويل:

_ زه نه پوهيږم مور به يې هغه ته څه ويلي وي او کنه، بختور دی چې د
محبس په دروازه کېنې فدايي حمله وکړه او شهيد سو، داد ده برکت وو
چي څو تنه زندانيان يې راخلاص کړل، يو معقول او ثابت حقيقت دی
شهيد چې کله د الله ج په لاره کي خپله وينه تويوي، د الله جل جلاله د
رضا لپاره ځان قربانوي، د سر په بيه له اسلام او قرآن نه دفاع کوي، له
خپل کور، اولاد بلکې ټول ژوند نه د الله جل جلاله د رضا لپاره تېريږي،
يقيني خبره ده چې الله جل جلاله به يې تر ټولو زيات نازوي.

زه هلته ډېر نه سوم پاتي او بيرته د خور کره راغلم، د ملگري مړيني
راباندي زور وکړ، له ډېره خفګانه مي تبه سوه تردې چې ټوله شپه په
وينه راباندي تيره سوه.

په سبا ډاکتر ته ورغلم درمل يې راکړل، مگر بيا هم تبې دوام وکړ څو
شپې او ورځي ووتې، زه لا ښه سوې نه وم چې د لوی اختر ورځي شپې
سوې، دلته هم لکه د نورو ځايونو د مسلمانانو په څېر د قرباني لپاره چا
پسونه، چا وزې او گډي او چا غوايان رانيولي دي

د اختر دوه اونی وٽلي وڃي ڇڏي مونڊ بئرتي لاهور ته راغلل او خور مي هم
د خوشپو، ورڃو په مخه راسره را وسته، لاهور ته له رارسيدو سره سم يو
ڄل بيا له هم هغه کس سره په دوکان کي منشي سوم.

★★★

يوه ورځ د يو ملګري ليدو ته چي په روغتون کښي د ناروغۍ له امله بستر وو ورغلم، د ناروغ تر ليدو وروسته کله چي راووتم يوه نرسه په ډېره بېړه راپسې راغله او زما مخي ته ودریده، په داسي حال کي چي ساه يې درديده او لاسونه يې په سينه نيولي وو وې ويل:

_ بښنه غواړم آيا تاسو مقتصد ياست؟

کله چي پوه سوم پښتنه ده او په روانه عامه لهجه خبري کوي حيران سوم، ځکه ما تردې وړاندي په پنجاب کښي پښتنه ډاکتره يا نرسه نه وه ليدلي، و مي ويل:

_ هوزه مقتصد یم دا چي تاسو ما پېژنئ. اوزه دي نه پېژنم لږ بايد دځان په اړه ووايي؟! وې ويل:

_ زما نوم پلوشه ده، دلته په هم دې روغتون کي د خدمتګاري په ډول د عملياتو عملي زده کړي کوم، زه تاسو د پخوا لا په رسنيو څارم او درسره بلده یم که زما گمان سم نه وي نو بښنه غواړم. و مي ويل:

_ مننه اغلي زه مقتصد یم ستاسو گمان سم دی دا چي زه ناوخته سوی یم غواړم ژر ووايي څه خدمت دي کولای سم؟

دا وخت يو امبولانس د بېړني خدمتونو دروازي ته ودرید، هغې وويل د ناروغ بېړنی حالت دی زه ځم ته نن ماخستن زما پیغام ته په طمعه اوسه.

په طمعه، طمعه دا شپه تېره سوه، بله ورځ او شپه تېره سوه، د پلوشي
پيغام نه راغی، هم دې ته مي انديښنه وه چې دا به څوک وي؟
د نا بلده روښان پيغام مي ولوست د سلام ځواب مي ورکړ، ډېر ژر يې
پيغام راغی:

ولي دي دومره ناوخته کړ؟

ورته ومي ليکل:

د کوم بل چا د پيغام په طمعه وم.

_ ياني تاسو ته لومړی دهغه شخص پيغام مهم وو؟

_ بلکل

روښان په انگرېزي تورو پښتو ليکله او تر ډېره به يې ناسمه ليکله، ما
ورسره ډېري خبري و نه کړې او د کتاب په مطالعه بوخت سوم، خوب
وړی وم کله چې راوينس سوم، شپه نيکه وه، کتاب مي کېښود او پخپل
ځای کي آرام ويده سوم.

سهار چې را پورته سوم، د ټولو ورځو په څېر نن هم لومړی پيغام د
روښان وو، چې د ښې او نيکمرغه ورځ يې راته ويل، ځواب مي ورکړ:

_ ستاسو دي هم ورځ نيکمرغه وي!

هغه په لفظونو کي د خدا تمثيل وکړ او ويې ويل:

_ غواړم پوه سم ولي د نورو شپو په نسبت ناوخته ويده کېږي؟

ما څه نه ورته وليکل او دوکان ته ولاړم، ماسپښين مهال په دوکان کي
يوازي ناست وم روښان ته مي پيغام وليږو

_ سلامونه روښانه هيله ده ښه به يې؟

هغه دا مهال موجود نه وو، او ځواب يې ماخستن ناوخته راکړ:

_ وبخښئ وځنډيدم او د دې څو شپو هم چي انتظار دي وکړ بخښنه

غواړم هيله ده ما به وبخښي

_روښانه زما او ستا تر منځ د خپګان څه نسته نو بيا ولي شيبه په شيبه
بخښنه غواړي؟

وي ليکل:

_دا ځکه چي زه هم هغه پلوشه يم...!

اوږده ساه مي واخيسته پيغام مي وليک:

_عجيبه کوي دا دومره ځوريدل په څه معنا وو؟

وي ليکل:

_هيڅ! غواړم سبا زموږ روغتون ته راسي ځکه چي پلار مي هم راځي،
او هغه غواړي له تاسره وويني.

په سبا له خپل ورځني کاره وزگار نه سوم روغتون ته نه ورغلم، ما بنام
چي کورته تلم دلاري په اوږدې د پلوشې زنگ راغی، کله چي مي ځواب
ورکړ هغه نه وه غږ د سړي دی، له سلام وروسته يې وويل، زه د پلوشې
پلار يم او غواړم تا له نژدې ووينم، خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ هم دا
اوس که ته هرځای يې زه هلته درځم، کله چي پوه سوم کومه بهانه نه مني
ورغبرګه مي کړه:

هم دا اوس زه روغتون ته درځم په طمعه اوسه، کله چي روغتون ته ورغلم
پلوشې ته مي زنگ وواهه، پلوشه او يو بل سپين ږيري سړی چي لاسونه
يې سره ورکړي وو د روغتون له دروازي را ووتل، زه پوه سوم چي هم دا
يې پلار دی، موږ د سړک له غاړي سره يو ګردې ميز ته کښېناستل،
پلوشې دوه گيلاس تازې د مڼې جوس راوغوښتل، يو يې زما مخي ته
کښنود او بل يې د ځان، ما خپل گيلاس دهغې د پلار مخي ته ور نژدې
کړ، پلوشې په شونډو کي وخنډل:

د پلار مي د شکري ناروغي ده هغه جوس نه څښي دا ستاسو دي، په
ډاډه زړه يې وڅښه، پلار يې هم د پلوشې خبره تائيد کړه او زياته يې کړه:

آيا ته پوهېږې چې ما دلته ولي را بللی يې، رښتيا هم هيڅوک له خدای پرته د چا په زړه دومره ښه نه پوهيږي، پلوشه غواړي پښتو ليک لوست زده کړي که څه هم هغه اوس ډاکټره ده خو د پښتو ليک، لوست سره مينه لري، پرون يې ستا په اړه راته وويل او ما هم دا مناسبه وگڼله چې له تاسره ووينم، دا زما د نازولي لور پلوشې هيله ده چې پښتو ليک، لوست زده کړي زه لتا غوښتنه کوم چې دا هيله يې ورپوره کړې او زه باور لرم چې ته به په هم دې برخه کښي خپله همکاري له پلوشې څخه و نه سپموي.

دا وخت ماته له کوره زنگ راغی ادې وه، ناوخته سوی وم، کور ته چې راغلم د نورو شپو په پرتله ژر ویده سوم، سهار د پلوشې په زنگ راوینس سوم، تليفون مي ورباندي بند کړ خبري مي نه ورسره وکړې، يوه شيبه مي بيا سترگي سره تللي وې چې ادې راباندي غږ کړ، لمانځه ته يې پورته کړم دلمانځه ترادا کولو وروسته مي موبایل راوخيست، دپلوشې ترلسو زيات پيغامونه راغلي وو وروستی پيغام مي ولوست:

_ نه پوهيږم ته څومره بې غمه يې ما غوښتل چې خبري درسره وکړم خو تا...

ورته ومي ليکل:

_ ډېر وبخښه له خوبه وم ووايه څه خبره ده؟

د مخابراتي شبکې د خدمتونو د څانگي ځوابي پيغام راغی چې ليکلي يې وو ،، پيغام ليږل ناکام سو دغي شميرې ته تر پيغام ليږلو وړاندي پخپل حساب کښي کريدت زيات کړی ،،

نن مي دسهار ناشته هم په کور نه وکړه د پښتو ژبي يو کتاب مي را واخيست او دوکان ته ولاړم، موبایل ته مي کريدت واچول، پلوشې ته مي زنگ وواهه، هغې ځواب نه کړ، ماځيگر مي يو قلم او کتابچه واخيستل روغتون ته ورغلم، پلوشه د روغتون په چمن کي ناسته وه، د

لاسونو نوکان یې پرې کول زما په لیدو را ولاړه سوه، خندل یې، تر سترې مشي وروسته یې څوکی راته سمه کړه، د روغتون یوې بلي خدمتګاري ته یې غږ کړ جوس یې راوغوښتل، پټه خوله ناسته وه او جوس یې څښل، قلم، کتابچه او کتاب مې د هغې مخ ته کیښودل، په لیدو یې خوشحاله سوه او زما لاس یې په لاس کښي ونيو، یوه شیبه د پښتو ژبي لیکدود په اړه وغږیدل، بیا یې کتابچه پټه کړه او وې ویل:

_ غواړم ولاړه سم چي ناوخته ده

ما څه نه وویل، پټه خوله را ولاړ سوم د ماښام اذان سوی وو چي له روغتونه راووتم او دوکان ته راغلم.

★★★

پلوشې ته مي د خواله په رسنۍ باندې د ليکدود په اړه مالومات ورکول او هغې به له ځان سره په کتابچه کې ليکل، يوه ورځ مي زړه وغوښتل ورسم او وگورم ليک يې څومره زده کړی، مایيگر مهال مي زنگ ورته وواهه، ويل يې ناممکن نن به سره ووينو پلار ناروغه دی، خور مي روغتون ته راوړی له هغه سره بوخته يم کله چي وزگار ه سوم حال در سره نيسم زه هم په طمعه يم.

ما بنام يې زنگ راغی، ويل يې اوس راسه پلار مي اوس ښه دی هغه هم غواړي تا وويني، زه هم وزگار وم او دستي ور روان سوم کله چي ورغلم، د روغتون هغې خدمتگاري وليدم چي تېر ځل يې موږ ته جوس راوړل، بستر خوني ته يې بوتلم، ما وليدل چي د پلوشې پلار په بستر پروت وو، سيروم ورته چالان دی، څنگ ته يې يوه شنې سترگي نجلۍ ولاړه وه، طلايي څني يې پر سپين مخ را پرته وې، دا وخت پلوشه هم راغله پرته له دې چي ماته څه ووايي پلار ته ورنژدې سوه په تندي يې لاس ورکيښود، او ورته ويې ويل:

__ آغا مقتصد راغلی دی...!

هغه سترگي روڼي کړې، د ښو په اشاره يې سترې مشي راته وويل زه د بستر سره په نژدې څوکۍ کښېناستم، پلوشې وويل: __ دا زما مشره خور روقيه چې په هم دې روغتون کې د قابلګي څانګې ډاکتره ده، که ته

ووايې چې مخکي ولي دلته نه وه او تا نه ده ليدلې دا ځکه چې روقيه د خو ورځني سيمنيار په موخه اسلام آباد ته تللې وه. موږ ډېري خبري نه وکړې، پلوشې چای را وغوښت ما منع کړه، ناوخته سوی وم، د کوم چا د تليفون په زنگ را ووتم او کور ته راغلم. د کتاب په مطالعه بوخت سوم خو پاني مي نه وې لوستي عينکي مي په سترگو وې خوب وړی وم، په اړخ واوښتم، عينکي مي خړپ ماتي سوې، ځان مي سم کړی ځای بدل بيرته ويده سوم، په مياشت کښي يوځل يا کله په اونۍ کښي دوه ځله مي عينکي ماتېږي، څوک به دا گمان کوي چې د لوبو پروخت يې ماتوم يا هم چا سره به مي لاس اچولی وي او څو سوکان به يې پر دا مخ، مخ وهلی يم؛ زه د دوی ټولو دا خبري واورم او پر ځان يې ځکه زغمم چې عينکي مي ماتي کړي وي، سترگي مي له درده رپيږي، وخت نا وخته مي اوښکي هم راويني سي بهيږي، دا عينکي هم زما د ژوند يوه برخه گرځيدلې ده؛ په مونږ کي ډېري غلطۍ شته چې له عينکو پرته له ورايه را معلومېږي مگر مونږ يې بيا هم نه وينو، خپلي وړې، وړې غلطۍ په پام کښي نيول په ټولنه کښي د لوی او ژور مثبت بدلون سبب گرځېدلی شي؛ د تور گمان عينکي په پوزه گرځول لويه بدبختي ده او دا بدبختۍ خپل ځان ته په کتلو سره له منځه وړلی سو، سترگي هرڅه ليدلی شي او کله چې په سترگو کي خس ولويږي، سترگي يې نه ويني هم دا رنگه موږ د نورو انسانانو عيونه وينو او خپل عيونو ته مو پام نه وي، نن چې زما عينکي يوځل بيا ماتي سوي وې د عينکو دوکان ته راغلم، سترگي يې وکتې، هغه وويل سترگي دي ژوبلي سوي دي د شپې مهال کله چې ویديږي په يوه ټوټه باندي تړه، او ستاسو عينکي به ما بنام ته جوړي سي.

موبايل ته مي پام سو چې د پلوشې دريم پيغام راغلی، ژر مي را خلاص کړ، سلام، که څه هم ما نه غوښتل درته ووايم، زه پوهيږم زما بل

خواخوږی نسته او که خواخوږی می وي نو هغه به ته یې، زموږ د ارمانونو څلی وړان سو او له سیوري یې بې برخي شول، که څه هم پلار می ماخستن وفات سو تاته اوس وایم موږ کلي ته راغلل، ما نه غوښتل ته بې خوبه سې، پروڼ می ستا سترگو ته کتل ډېر سترگی وې، زړه می نه ومنل یا خو ډېر نا ارامه سوم، روغتون ته ورغلم د پلوشې پوښتنه می وکړه یوې نرسي راته وویل پلار یې خپل پارتمینت ته وړی، پارتمینت د روغتون شا ته پلازې په دوهم پوړ کښي دریم نمبر دی، په بیرې ورغلم دروازه می خلاصه کړه په مخامخ هنداره کښي می خپل بیر وینستان او خلاصی تېی گریوان ولید، د میز په سر نیم کیلاس سوړ چای ایښی او د پروڼی ورځي ورځپاڼه، یوه کتابچه فکر کوم قلم به چا له ځانه سره وړی وي، په الماری کښي کتابونه، کړکۍ خلاصه ولاړه وه، پرده یې شمال ته لکه د یو چا کمیښ نڅېده، د لمر وړانگي راپرتې وې په کثافات دانۍ کښي مروړل شوي کاغذونه؛ بیرته په زینو رابښکته سوم لاندې تبخونه کښي یو خراغ روښانه دی نه پوهیږم دا ورینمین رومال به دلته له چا څخه لویدلی وي، د اوبو نلکه خلاصه پاتې نری، نری اوبه بهیږي، را ووتم یو ځل بیا بیرته پورته خیثم، وختم هرڅه په خپل ځای پاتي سوي دي، د پښو ښکالو راپسې وه، وارخطا رابښکته سوم دورې، دورې می کتل کېدای سي څه ناڅه داسي پیدا کړم چي پروڼی ډېره سوی سکوت وشړي.

د پلوشې نمبر ته چي هرڅومره زنگ وهم، موبایل یې بند وي، نه پوهیږم دا ورځ څنگه تېره سوه، د خپل پلار مړینه به راته سترگو، سترگو ته کېده، ماښام د تلویزون له لاري خبر سوم چي ماښام د پکیتکا ولایت د یحیی خیلو ولسوالۍ په پړاو سیمه کي په داسي مهال ځانمرگی برید وشو چي د دریو ولسوالیو د والیبال لوبې تیمونو پایلو به کوله.

جسمي او ذهني ستړيا راباندي بار وه، د خوب غېږ ته مي ځان ور
وسپاره، ويده سوي وم.

★★★

په سهار کله چي دوکان ته راغلم، د نور کله په څېر غښتلی نه وم، شونډان مي هم وچ سوي وو او هم دا رنگه په ټول وجود کښي مي د درد احساس کاوه، د تلویزون پردې ته ناست وم چي د پروني چاودني په اړه يې راپور ورکاوه

د تېر ماښام په ځانمرغي بريد کي ۳۶ تنه ځای پر ځای ووژل شول او څوارلسو نورو د ژورو ټپونو له کبله په روغتون کي ساه ورکړه.

يو تن چې له خبريال سره يې خبري کولې وويل:

۴۸ ټپيان چي روغتيايي حالت يې نازک وو، د ملي دفاع وزارت د هليکوپټرو په واسطه پلازميني کابل ته لېږدول شوي او د شهيد محمد داود په پوځي روغتون کي تر درملني لاندې نيول شوي دي.

ده زياته کړه چي د ټپيانو د لېږدولو پر مهال هم يو تن ټپي په لاره کي ساه ورکړې ده؛ خو په ټپيانو کي د درو تنو ټپونه برسېرن وو چي تر درملني وروسته کورونو ته رخصت شوي دي.

يو بل کس چي د امنيتي کسانو جامې يې په تن وې خبريال ته په خبرو کي وويل:

بريد د غيبي خيلو په نوم کلي کي چي د يحيی خېلو ولسوالۍ ليري کلی دی، داسي مهال ترسره شوی چي د درو ولسوالیو ځوانانو په خپلو کي د واليبال لوبه درلوده:

"د يحيی خيلو ولسوالۍ په يوه ليري سيمه چي د غيبي خيلو په نوم ياديږي او کلی دی، هلکانو او ماشومانو د واليبال په ميدان کي واليبال

ڪاوه او يو انتحاري چي چاوديدونڪي توکي يي په ځان پوري ترلي وو،
په هغه سيمه کي چي خلک د دې لوبي تماشې ته راٽول شوي وو،
انتحاري عمل اجراء کړی دی."

د راپور ترڅنگ يي د سيمي انځورونه، او د زخميانو حالت نندارې ته
وړاندي کاوه، چي په وينو سرې خپلې او د قربانيانو د بدن ځني غړي
پکښي ښکاريدل، زه غلی ناست وم او د ټلويزون پردې ته می کتل،
استاد زما د مړاوي حالت پوښتنه وکړه، زه چي ډېر ناهيلي سوی وم هيڅ
مي نه وويل او په خپل کار باندي بوخت سوم، ماضيگر مهال ډاکتر ته
دخپل ځان د درملني لپاره ورغلم هغه وپوښتل:

_ داسي کوم څه دي چي تا ځوروي ولي ته نه پوهيږي ژوند څومره ښکلی
دی؟

ومي ويل:

_ په موټر کښي کښناستم ژوند مي وليد چي ډېر په بيره روان وو،
انسانانو د يو بل څخه د مخکي تللو هڅه کوله، د اوبو غاړي ته ودریدم،
د ژوند شيبې مي لکه اوبه بهيدې، د ونو پاڼي يي لکه زما ناکامي هيلي
له ځانه سره يوه، يوه وړې، په کشتۍ کښي سپور سوم ژوند مي لامبو
وهله، او کله چي د سړک بلي غاړي ته اوښتم ژوند تمام سو. هغه زما په
خبرو وخنډل او ويي ويل:

_ ولي د ژوند ترڅې شيبې د خوږو شيبو په را يادولو نه هيروي؟

ومي ويل:

_ غواړم هغه څه هېر کړم چي په اړه يي فکر کوم فکر مي خرابيږي، هر
سهار مي د ژوند لومړنۍ او وروستۍ ورځ پيل کيږي زړه نا زړه د منزل
کولو لپاره راووځم ځان مي ډاډه ساتم که وروستۍ ورځ مي هم وي ښايي
نن دلمر تر غروب وړاندي خپل منزل ته ورسيم په منزل کښي او سپدل

راته مهم نه دي، منزل ته رسيدل مي هيله ده، زه مي هيڅکله هم خپل
اميدونه نه ناهيلي کوم.
ډاکتر خپله له کېښوده سترګي يې زما په سترګو کېښې ښځي کړې او وې
ويل:

_ نو بيا ولي دومره ناهيلي يې؟

ومي ويل:

_ نه پوهېږم ژوند به ماته څه راکړي، د خپل عمر په اوږه باندې تګه يم د
شيبو په شمار شپې تېروم، هره شپه د شمعي په لمبه لاس سوځم غواړم
ځان د درد له زغم سره عادت کړم.
ډاکتر زما لاس ونيو ورو يې وويل:

_ هر هغه څوک چې تا ځوروي بايد هېر سي او نور يې په اړه فکر کول
ستاسخت ته تاوان رسوي نه فايده.

ومي ويل:

_ ياد يې لکه باد د درد سکروټي را تازه کړي، د تريخ چای تاوده
غوړپونه ترستوني تېر کړم، له تا او خلکو ټولي گيلې په يو کاغذ وليکم
اوس مي هم په جيب کي ډېر کاغذونه وراسته سوي، نن به دا کاغذ
مخامخ د دېوال په چاق کېښي کيږم، يوې آرامي سندري ته کېښم
ګوندي ژوند مي زمزمه کړي زه اوس له کړېو او نارو لويديلي يم، که
ګونګ سم ډېري چيغي به مي د زړه دننه زندی شي.

هغه په زوره، زوره وځنډل او ويې ويل:

_ زه اوس پوه سوم په رښتيا سره چې ته ليونی سوی يې. په هم دې وخت
کېښې زما په مټ کېښي ستن نښتله، سترګي راباندې درنې سوي، بې
هوبڼه سوی وم.

کله چې په هوبڼ راغلم، ډاکتر او استاد دواړه مي ترسرولاو، زه يې
په خپل ځای کېښي را کېښولم، بيخي آرام سوی وم، ذهني ستړيا مي له

منځه تللي وه، ډاکټر په يوه پرچۍ دوا راته وليکله او له کتنځايه را ووتم، ساعت ته مي وکتل د دوکان بندولو وخت وو، زه د دوکان په خوا روان سوم استاد تر لاس ونيوم هغه وويل دوکان مي بند کړي ناوخته دي اوس بايد کور ته ولاړ سو.

له هغه وروسته پرلپسې خوشې او ورځي په کور پريوتم تبې مي وې، يو مائېگر کله چي لږ بڼه وم د ماما له زوی سره راووتم، د ښار څخه د باندې صحرا ته ولاړو او د اوبو غاړې ته کښېناستل، ما وليدل چي يو ځوان څوک په دواړو پښو شل دی او دواړه پښې يې کږې دي د اوبو له غاړې سره په بایسکل کي ناست دی، زما د يوې پوښتنې په ځواب کښې راته وويل:

_ د زړه په سترگو مزل کوم، کله چي مي پلار وفات سو، لاس او خوله مو نه سره چلیدل لتا او ما سره مي مشوره وکړه، ژاولي، پتاسې او نور واړه، خواږه به مي د سپک له غاړې سره پلورل گذاره مو کړه، اوس مي شکر هم دا د کور تر مخ دوکان دی سهار راووځم ما ښام لاړ سم، د لور مي مينه ده چي د اوداسه اوبه او خواږه تر دوکانه راوړي، زوی مي په پينځم او لورکۍ مي په څلورم ټولگي کي درس وايي هرڅه زما د وس په اندازه راسره سم دي راضي يم له خپل خدايه.

زياته يې کړه:

_ د خدای تر خدايي جار سم چي هرڅه يې زما او خلکو په وس پوره او برابر دي، ټنډلي يوه ناروغي ده که څوک وغواړي علاج يې ټينگه اراده او لوړ همت په ځان کښي را پيدا کول دي.

موږ ډېر نه کښېناستل چي د ادې زنگ راغی او کور ته يې وبللم ويل يې ناوخته ده، زه او د ماما زوی دواړه زموږ کور ته راغلل په هم دې شپه د نورو شپو په نسبت ژر ويده سوی وم، ما له ځانه سره فکر کاوه چي بڼه سوی يم، او اوس کولای سم چي سبا دوکان ته ولاړ سم. ★★★

په سبا ورځ سهار هم دوکان ته نه ولاړم، غرمه مهال د ترڅو وريجو دوکان ته له يو بل ملګري سره ورغلم، نن يې تر پروڼ وريجي لا ښې پخې او خوندوري وې، د ده په وريجو غږېدل چې خبرې تر کيسو پوري سره ورسيدلې. ملګري مې له دوکانداره پوښتنه وکړه:

— تر دې دا ښه نه وه چې په همدې فابريکه کښې يا د ښار په کومه بله دولتي خانګه کښې دې کار موندلی وای اسوده به وې او هم به دي کار جوړو.

دوکاندار خوله خندا ته جوړه کړه او په خبرو کښې ورولويد وېې ويل:

— ،، محترمه ! کله چې ما د سړک په غاړه په لاسي ريږۍ کښې وريجي خرڅولې ته په هم دې فابريکه کښې خدمتګار وې که ستا ياد شي کله، کله به د غرمې يا بريځر پر وخت راتلې او وريجي به دي خوړلې هغه وخت به ستا تنخوا تقريباً او ه زره روپۍ وه، ما به د ورځي زر روپۍ ټوله سودا کړه؛ اوس چې ته له خدمتګار وروسته د فابريکې منيجر سوې ما دوکان پرانيست ستا مياشتنۍ تنخوا اتلس زره روپۍ ده او زه د ورځي اته زره روپۍ سودا چې په هغوئ کښې درې زره روپۍ ګټه کوم، د نن ټوله خواري مي زما وروسته د زوی استراحت دی، او ستا ټوله خواري ستاسو د فابريکې د څښتن، را تلونکي کال به زمونږ دواړو ځامن چې همزولي او ټولګيوال دي څنګه چې مونږ دواړه وو، زما زوی به دوکان ته او زه به کرار د ژوند تر وروستۍ شيبې د ميرمني په څنګ ووسم.

خبري يې لا پسې اوږدې کړې زما د ملګري په اوږه يې لاس ور کېښود ورته ويې ويل:

_ ستا زوی به ستا په څېر لومړی خدمتګار او بيا ... ملګري جيب ته لاس کړ په پټه خوله يې د دوه خوراګه وريجو سل روپۍ ورکړې او له دوکانه راووتل.

موبايل مي وشرنگېده، که ګورم پلوشه ده، له ملګري څخه لږ څنګ ته سوم او ځواب مي ورکړ:

_ سلام پنځير راغلې هيله ده ښه به يې؟

هغې يوه شيبه څه نه وويل غلې وه، مجبور سوم بيا ورغږ کړم:

_ سلام ولي غږ نه کوي زما غږ اورېدلو شې؟!

په داسي حال کي چي سلګۍ يې وهلې وې ويل:

_ اورم!

زه پوه سوم چي دا غږ د پلوشې نه دی پوښتنه مي وکړه _ څوک يې؟ وې ويل:

_ روقيه يم د پلوشې مشره خور

لږ نور مخکي ولاړم په ډېره تلوار سره مي ورته وويل:

_ پنځير راغلې روقيه هيله ده ښه به ياستئ څه خدمت مو کولای سم؟

وې ويل:

_ پلوشه، پلوشه ناروغه ده، غواړم ته هم راشې هغه اوس په روغتون کي بستر کوي، هيله کوم هم دا اوس راسه.

اړيکه يې پرې سوه، انديښنې واخيستم، ملګری مي په خپل ځای پرېښود، زه د دوکان په پلمه روغتون ته ورغلم، روغتون ته له رسېدو سره مي په روقيه سترګي ولګيدې د بېرني خدمتونو د دروازې مخي ته ولاړه وه، زما په ليدو يې حوصله له لاسه ورکړه، کلک يې په غږ کي

ونيولم او په چينغو، چينغويي ژړل، اوبنكي مي ورپاكي كړې د پلوشي
پوښتنه مي وكړه، هغې په ژړا، ژړاكي وويل:
_ پرون دا مهال موږ خپلي دندي ته راغلو، د پلوشي صحت ښه نه وو، نا
آرامه وه، اوس لږ شيبه وړاندي به هوبښه ولويده.
ومي ويل:

_ ته غم مه كړه ان شاء الله هغه به ژر ښه سي، ته دا راته ووايه اوس چيرته
ده؟

روقيې په داسي حال كي چي ژړل يې مخامخ خونې ته ګوته ونيوه، زه پوه
سوم چي هلته ده، نژدې ورغلم، د وړه خوا ته د وړې كړكۍ ترڅنګ چي
پرده ورباندي كښ وه ودرېدم.

د روغتون په لاوډ سپيكر كښي يې شپږويشتم نمبر او د ميوند نوم
واخيست، موري يې له څوكۍ پورته سوه ماشوم يې ترلاس ونيو، د ډاكتر
خوني ته ننوتل له لږ ځنډ وروسته بيا غږ سو وويشتم نمبر يې وويل،
وړوكۍ ماشوم او موري يې له كتنځاي څخه راوتل په انتظار خونه كښي
زما ترڅنګ په ماته څوكۍ كښناستل، وړوكۍ ماشوم غلې، غلې مور
ته غږيده، مور به يې په وينستانو كې مهرباني ګوتي ور وهلې، په سينه
پوري به يې ونيو، د دهليز له وروستۍ خوني يوه نازكه نرۍ پېغله چي
سپين كوټ يې اغوستی وو، د وړوكي ميوند خواته راغله، له وجود او
جامويې د عطرو وېرم راته، په نرمه او خوږه ژبه يې ورته وويل:

_ ماشا الله څومره ښه ماشوم دی نوم دي څه دی؟

ماشوم وويل:

_ ميوند!

نرسي په داسي حال كښي چي پيچكاري يې ډكوله وې ويل:
ښوونځي ته ځې كه نه، كه ځې نو په څووم ټولګي كښي درس وايې؟
ميوند وويل:

_ دريم ٽولگي کي
 _ پلار به دي ويل ميوند ڊپر تکره هلک دی لستونی دي درونغاڙه چي
 ته څومره زوروريي؟
 ميوند لستونی ورونغبت لاس يي غبرگ کر، خپلي مٽي ته يي وکتل او
 ويي ويل:
 _ سلمان خان يم!
 نرسي ډيمبي له ډيمبي څخه لږ پمبه ورپرې کره، او ميوند ته يي وويل:
 _ رښتيا هم لکه سلمان خان، ته دي دا سترگي پتي کره اخ څومره ښي
 سترگي دي، سپين نرم لاسونه، او دا لاس دي موټ کره.
 ميوند چيغي کرې:
 _ وڅڅڅڅ ته هم چيچکي لگوي؟!
 نرسي وخنډل:
 _ سترگي دي پرانېزه مور دي ويل ډيچکاري له ستنې ډپر ډارېږي.
 په هم ډې وخت کي يو بله نرسه راووته دا هم هغه نرسه وه چي زه يي
 پېژندلم ډ پلوشي ملگری يم، له ځانه سره يي بوتلم، آسماني رنگه
 پلاستيکي خولی يي را په سر کره، مول يي را ووهه او ډ پلوشي بستر ته
 يي ودرولم، يوه شيبه لا وتلې نه وه چي پلوشي سترگي را رڼي کرې،
 اوږده ساه يي واخيسته، زما په ليدو فکر کوم خوشحاله سوه، په شونډو
 کې وخنډل، ما يي لاس ونيو، دبستر ترڅنگ نژدې په څوکۍ
 کښېناستم، روقيه هم راغله خنډل يي، ژر، ژر يي خپلي اوښکي پاکولې،
 پلوشه يي په دواړه مخ ښکل کره، ډاکتر راغي ډ پلوشي نبض يي وکاته،
 په پرچۍ يي درمل وليکل او پلوشي ته يي د آرام کولو مشوره ورکره.
 پلوشي يو سوړ اسويلی وکښ او وې ويل:

_ دلته مي زړه تنګيږي، غواړم خپلي کوتي ته ولاړه سم، دا چي د پلوشې کوټه هم د روغتون شاته نژدې وه، ډاکټر ورسره ومنله او ډېر ژر يې موږ ته رخصت را کړ چي پلوشه خپلي خوني ته ورسوو .

چي د پلوشې خوني ته ورسېدل، روقيې وژړل کله چي ما يې د علت پوښتنه وکړه هيڅ يې هم نه ويل، ما فکر وکړ د پلار ياد يې تازه سو، خو پلوشې وويل:

_ د روقيې سبا ته واده دی، خاوند او خسروگنۍ يې نه غواړي نور روقيه داسي ووسي، دا چي د روقيې کوژدن پروسېکال سوې ده موږ هم څه ويلى نسو، دا وخت روقيه را ولاړه سوه او ماته مخامخ کښېناسته وې ويل:

_ زه دانه وایم چې زما واده کيږي يا هغه شخص زما خوښ نه دی، يوازي او يوازي هم دا درد را کوي او ما ځوروي چي کاش اوس مي پلار ژوندی يا موږ داسي بې وروره خويندي نه وای پيدا سوي. ما که هرڅومره تسلي ورکړه، کوم ګټه يې نه وکړه، ما بنام ناوخته په مړاوي قدمونو کور ته روان سوم .

ځني وخت يا که ووايم هر وخت هم سمه ده د انسان الوت ته زړه کيږي، لاسونه مروړي او وايي کشکي وزري مي لرلی چي الوتې وای په لوړو او ژورو، انسانان که د مرغانو په څېر وزري نلري مګر بيا هم الوت کولای شي، هيلي د انسان وزرې دي د لاس ته راوړلو لپاره يې هر ډول ممکنه هڅه الوت دی، ناهيلي د انسانانو له وزرو ښکي کاږي او له الوت څخه يې را ګرځوي، ژوند په اميد کيږي، هدف مزل دی هم منزل که په ژوند کښي هدف و نلرو مزل نه شو کولای چي مزل و نه کړو منزل ته نه رسيږو، په هم دې فکرونو کي ډوب وم چي کور ته ورسېدم.

هم هغه شپه زه چي راتلم ادې مي د ماما کره تللې وه، څو ګولي ډوډۍ مي وخوړه ځان مي د خوب غېږي ته ور وسپاره، تر ډېرو په خپل ځای

کښي لټ په لټ اوښتم خوب نه راته، د شپې ناوخته چي د کورنۍ ټول غړي ویده شول، سترګي مي پټي کړې او خوب وړی وم. ماغوبنټل د خپل روح تر نزوله د شپې په تور تونل کښي شو ګامه مزل وکړم، د خاموشه دېوالونو حال واخلم او دمړو هیلو په قبرونو سلام ووايم، د ښار په څلور لاري کي روان وم، يوازي يو څراغ بليده نوره تیاره وه، د څراغ ژيربخوني رڼا ته ودریدم که ګورم يو څوک په لرګينه څوکۍ ناست دی سلګۍ وهي، ور نژدې سوم او پوښتنه مي وکړه: ایا تاسو هم زما په څېر يو ورک څوک یاست چي د خپل روح نزول ته د شپې تر ناوخته د ښار په لارو او کوڅو کي انتظار باسئ؟

سر يې په داسي حال کښي را پورته کړ چي سترګي يې له اوښکو ډکي چينې ګرځېدلي وې په مخ يې د اوښکو ويالې را رواني وې د دې پرځای چي څه ووايي را ولاړ سو، بيا يې په دواړه مخه ښکل کړم، په ځير، ځير يې زما وجود او جامې تر نظر تېرولې وويل:

زما خدای ډېر مهربان دی، او زما دا يقين وو چي يو څوک به زما د سکوت د شور کرارولو ته راليري، زه پوهیږم چي زما او ستا د درد شريکولو تړون په ازل کي سوی او موږ دواړه هغه څوک يو چي د شپې تر ناوخته پوري د ښار په لارو او کوڅو کښي د خپل روح په لټون پسې ګرځو، بيا يې د خپل جيب څخه يو کاغذ راويست او ماته يې ونيو: ها دا ولوله هغه جمله ده چي ما هيڅکله شعر نه کړه مګر په لوستلو يې د درد احساس کوم، په وجود کښي مي څرېکه راولي او له سترگو مي اوښکي بهوي...

دا هغه شپه وه چي يو څوک مي د خپل ځان په څېر وموند چي د ښار په لارو او کوڅو کښي د خپل روح په لټون پسې په لوڅو پښو راوتلی وو، نغښتل سوی کاغذ مي پرانيست ليکلي يې وو، کاش انسانان په ماتو سپکونو کښي د وړو تورو مېړيانو او په ويرانو کورونو کښي د مرغانو

خالتو ته خير وای، ترڻو پوه سي مينه او ژوند تر لويو، لويو مانيو په
ويرانو دېوالونو ڪنڀي ڊپر ٻنڪلي دي،، ڪله چي ما وڃونبتل يو څه
ووايم، راوينس سوم سڀي مي له سترگو پناه سوي او زه په خپل هغه بستر
پروت وم چي ماخستن مي د مور په نه شتون کي د خوب لپاره پخپله را
غورلي وو .

★★★★

زه پخپلو ورځنیو کارونو بوخت وم، دروځیې واده په پټه خوله تېر سو، که څه هم زه یې وربللی وم، نه ورغلم، ما هیڅکله د هغوی په سترگو کې اوبښکي زغملی نه سوې، زه پوهیدم څومره درد لري، په هم دې ورځو کښي مي یو سهار د پلوشې لیک ترلاسه کړ چې د ډاګ په واسطه یې دوکان ته رالیږلی وو ، د خدای په دومره خدایي کښي زما تنهایی، دا هیڅوک نه مني نور خلک لا پرېږده زه پخپله په هم دې اړه که فکر کوم ګوته په غاښ سم، د سوچونو سیلاب مي واخلي، د خیال په یو لوی سمندر کښي مي واچوي، که مي لامبو زده نه وای پخوا به ډوب سوې وم، حوصله مي د بې اعتمادۍ په کاني چا ویشتلې، زړې، زړې وه، په راټولولو یې بوخت یم نری ګوتي مي زخمي، زخمي په وینو سرې دي، څرېکه درد راسره ګرځي، بلآخره دا دی بلده سوم ماته درد یوه نشه وګرځېده، تا درد راکړ ما په ورین تندي د زړه په خونه کښي د یوې لرغوني تابلو په څېر راځوړند کړ، ما هیڅکله د درد په نوم چیغه نه وکړه زه پوهیږم که چیغي کړم درد ته دي توهین کیږي، په دې ورستیو کښي تا او خدای دواړو ته شرمنده یم، ډاریږم که له ژونده وروسته ژوندی او ستا په لیدو بیا ومرم خدای به زما په بیا مړینه نورو بندګانو ته څه ځواب ورکوي، هم دا سوال دی چې په ذهن کښي مي ګرد ګرځي د خیال وني مي خوري، هو رښتیا ستا راکړی د درد تخم راسره دی، په وجود کي به مي یو، یو راټو کیږي لکه شنې تنکۍ کبلي ،

د ليک تر لوستلو وروسته يو وړانديښنه راسره سوه، داسي کوم درد دی چې ما پلوشې ته ورکړې، هغې دا خبرې ماته په تليفون هم کولای سوې، ولې د ډاګ له لاري، ډارېم که له ژونده وروسته ژوندی او ستا په ليدو بيا ومړم خدای به زما په بيا مړينه نورو بندګانو ته څه ځواب ورکوي، هم دا جمله مې په ذهن کې ګرځېدله او ترسترګو، سترګو کېدله.

ما د پلوشې سره اړيکې ښکته کړې، په خواله رسنۍ به يې تل دخپل پښتو ليک نمونې رالېږلې، زه پوهيدم چې اوس يې پښتو ليک زده کړی او تر پخوا ډېره تکړه ده، او ښه پښتو ليکلې سې اوس به يې زما سره هم په پښتو تورو پيغام لېږو، د پاکستان په رسنيو کې پرلپسې د، ضرب عضب،، عملياتو خبرې روانې وي چې د بلوچستان په سيمه کېني د تحريک طالبانو پر ضد وو، د پاکستان پوځ په شمالي وزيرستان کې د ضرب عضب عمليات په داسې حال کې پيل کړل چې امريکا او نورو غربي هيوادونو ترې غوښتنه کوله چې د حقاني شبکې او نورو ډلو پر ضد د بېرني ګامونه پورته کړي.

يوه ورځ ما ځيگر د پلوشې تليفون راغی زړه نازړه مې ځواب ورکړ هغې وويل:

_ د بې ځايه شويو کورنيو د درملني لپاره، شمالي بلوچستان او قبایلي سيمو ته چې د، ضرب عضب،، عمليات روان دي ميډيکل کيمپ په پلان کېني نيول سوی، دغو عملياتو لښکرونه زره قبایلي وګړي دې ته اړ کړي چې خپل کلی ولس پرېږدي او په بنو، پېښور او نورو سيمو کې د کډوالۍ ژوند وکړي، او د درملني لپاره کومه خاص وزله نلري.

زه پټه خوله وم هيڅ مې نه ويل يوازي د پلوشې خبرې مې اوريدلې وې ويل:

_ مقتصده! ته زما غږ اورې! زه هم د ډاکترانو له ټيم سره ځم، کېدای سې هلته مخابراتي شبکې کار نه کوي او هم دارنگه موږ ته د تليفون

کولو اجازه هم نسته، ځکه مي وغوښتل درسره خبري وکړم لطفاً په دعا
کي مي ياده لره، اړيکه يې پرې سوه کله چي ما وغوښتل يوځل بيا
ورسره اړيکه ونيسم تليفون يې بند سوی وو.

★★★★★

تلویزون ته ناست وم خبریال وویل:

پاکستاني پوځ ادعا کوي په تېرو دریو کلونو کې چي ضرب عضب عملیات یې پیل کړي تر ۳۵۰۰ پوري وسلوال او د هغوی قومندانان وژلي دي خو ولس پوښتنه کوي چي وژل شوي کسان څوک دي، نومونه یې څه دي، او د کوم ځای اوسیدونکي وو.

یو بل کس د تلویزون له خبریال سره خبري کوي او ویل یې:

ترڅو چي د بنو او بدو ترهګرو د توپیر تگلاره نه وي ختمه شوې او د اسلام اباد دښمن د کابل او نوي ډلي دښمن نه وي گڼل شوی تر هغو پوري به نه په پاکستان کي ترهګري ختمه شي او نه به دا عملیات کومه پایله ولري.

د پلوشې تر تگ وروسته هیڅ نه پوهیدم څه وکړم، زړه مي غواړي څو شیبې په دا خپلو غوږونو کښي ګوتي ونیسم، چيغې په سینه کښي ښځي کړم او هغه غمونه چي د خوځیدو نه دي د یاد په امسايې د خیال په کوڅو کښي نادرکه کړم، ژوند په کولو ارزي اکثر زما څخه د اوبوله غاړي یا د تورو شپو په رڼولو تېر سي، څوک به دا هم وایي د چا سترګي به یادوم ممکن که د پرهرونو په گنډلو بوخت وم څوک به را یاد سي، ناممکن په اړه یې تر یو غزل زیات فکر وکړم، نیمه شپه ده، د کتاب تر څوومي پاڼي تېر سوی یم، یو ځل بیا لومړۍ پاڼه را اړوم موضوع یې څه وه، نه پوهیږم فکر مي ګډوډ دی هم دا اوس کتاب ږدم، د تلویزون نندارې ته کښېنم، دا به څووم چینل وي چي زما نه خوښیږي، نن تر هغه فلم هم تېر سوم کوم

چي به ما په ډېر خوند سره کاته، غواړم ګوښه ووسم، موبایل مي بايد کيږدم، عينکي په ميځ ځوړندي کړم، سرته بالښت کيږدم او ويده سم، دا څو ساعته ووتل لا وينس يم خوب نه راځي، کله، کله فکر کوم فکر مي خراب سي، نه پوهيږم شپه څنگه تېره سوه، څه وخت خوب وړي وم، په سبا ورځ مي زړه وغوښتل د پلوشې ليک ته ځواب ووايم، ورځ ټوله فکرونو وڅوړه، لمر د راوي سيند پښو ته ورولويد، زما په څېر يې د ټولي ورځي ستړيا د غرونو په رڼو اوښکو کي پرېمځله، شپون د خپلي رمې تر شا تنده تر خپل وارپوري ساتلي وه، تر اوبو ټوپ سوم ښار ته مي په نړۍ لاره مړاوي، مړاوي قدمونه وهل ښار ته له رسېدلو سره سم د کتابخانې په زينو وختم سينه يې بنده وه، د پارک ژۍ ته مي د تنهائي سوږ ماښام رسولی، له جيبه مي د پلوشې ليک راويست، د سړک له غاړې سره مي د هوټل په تناره لمبه کړ، يو گيلاس اوبه مي وڅښلې، انتظار تر نيمې شپې دی، که نن بيا د درد ټناکي را وينسي سوې سهار ته به مي سترگي ووځي.

ما خستن په ليک ليکلو بوخت سوم

السلام عليكم...!

زړه خو به مې هر وخت غوښتل چي درته ووايم، دا دريم کال دی چي مونږ يو بل پېژنو ډېر رازونه او خاطري مو له يو بل سره شريکي دي، خو ما تر اوسه پوري تاسو ته لا هم هغه خبره نه ده کړې چي دوه کاله وړاندي مي بايد درته کړې وای، پوهيږم چي زما دا خبره نه هم نن تاته ارزښت لري او نه يې کوم بل وخت درته ارزښت درلود يا به يې ولري، د دې خبري څرګندوني ته هيڅ اړتيا نه وينم، په زړه او روح مي بار دی، ځوروي مي، ژوند نيمګړی دی، ښايي سبا په رڼو سترگو نه ووينم، ما ډېر ناوخته کړو، ملامت يم، غواړم د زړه ټناکه مي وچوي هغه ټناکه چي له څو کلونو مي په زړه ولاړه ده او دردوي مي، داسي شيبه ه زما نه په ياد

کیري چي ستا لیکل شوي کرښي ولولم او اوبښکي مي نه وي بهیدلي، دا تر ټولو سخته ده چي زما د اوبښکو د بهیدلو علت څه دی، زه ولي ژاړم هیڅ نه پوهیږم.

دا لیک چي تاته یې لیکم په داسي حال کي چي لاسونه مي پرک اخیستي، د زړه درزا په غوږنو اورم، د تلویزون غږ بند دی، د چای پیاله راته سره شوې ده په غږپ کولو نه ارزي، زه ډېره بڅښنه غواړم چي اوس هم نشم کولای چي په هم دې لیک کي د خپل زړه خبره ستا زړه ته درولیږم،

کاغذ مي له کتابچې را خیري کړ، نغښتی، نغښتی مي په جیب کي واچاوه، نه پوهیدم څنگه به دا لیک پلوشې ته ولیږم، هغه اوس دلته نسته او تلیفون یې هم مسلسل بند وي، آیا پلوشه به هم په عملیاتو کي وژل سوي وي، چیرته به وي، څه به کوي، مړه ده که ژوندی؟

دا او دې ته ورته نوري ډېري خبري مي په ذهن اخته وې، چي د پلوشې زنگ راغی، ژر مي ځواب ورکړ، نا پامه مي تر خولې ورووتل:

— سلامونه زما ګراني چیرته یې، ولي دي داسي پرېښودم؟ بیرته غلی سوم لکه پخپلو الفاظو چي پښېمان وم، ما داسي کله غوښتل ممکن دا به د زړه او روح ناره وه، تلیفون مي له لاسه ولوید، وارخطا غوندي ودریدم، په تکرار سره یې څووم زنگ راغی، د ځوابولو جرئت مي نه درلود، حوصله مي له لاسه ورکړې وه، په هم دې وخت کي د پلوشې پیغام راغی، زما زړګیه هیله ده ما وبڅښه، زه پوهیدم چي تاته به ډېره یادېږم، دلته مخابراتي شبکې کار نه کوي نن چي رخصت وم له خپلو ملګرو زه د بلوچستان شاه نوراني مزار ته په چکر روانه یم د دلاري په اوږدو کي درته زنگ وهم، بیا هم درته وایم هیله ده ما وبڅښه، د پیغام تر لوستلو وروسته مي بیا هڅه وکړه چي زنگ ورته ووهم، نمبر یې بند سوی وو.

★★★

د تلویزون پردې ته ناست وم، په یوه او دوه یې نه پوهیدم، ما بنام ناوخته
مي ځان ته یو چای راوغوښت، چای یې لانه وو راوړی چې د تلویزون په
پرده بیرنۍ خبر سو، د تلویزون ویاندي په ډېره بیرنۍ لهجه خبري کولې
او په تکرار سره یې هم دا یوه خبره کړه، چې د بلوچستان په خضدار
سیمه کې چاودنه شوې ده،

مسلسل یې له خپلو خبریالانو سره اړیکه نیوله زه هم پټه خوله ورته
ناست وم، دا وخت د دوکان خاوند هم راغی، د پېښې د لاسه تفصیل
لپاره یې چینل بدل کړ، د تلویزون په پرده په غټو ټکو لیکل سوي وو (د
بلوچستان په خضدار سیمه کې د «شاه نوراني» په نامه زیارت کې
چاودنه شوې چې په نتیجه کې یې شاوخوا پنځوس تنه وژل شوي او
شاوخوا سل تنه پکې ټپیان شوي دي) ځمکه راباندې وگرځیده، په هیڅ
نه پوهیدم، د پلوشې نمبر پرلپسې بند وو، پیغامونه مي ورته ولیکل هیڅ
ځواب یې نه راته.

رسنیو هم دا یو خبر تازه کاوه او مالومات یې خپرول، یو تن خبریال په
خپلو خبرو کې وویل:

نن د شنبې په ما بنام په دې مزار کې له پنځو تر شپږ سوه زیارت کوونکي
موجود وو چې نابیره ورباندې چاودنه وشوه او په نتیجه کې یې شاوخوا
یو نیم سل کسانو ته مرګ ژوبله واوښته.

د چاودنې یوه عیني شاهد وایي:

"چاودنه وشوه، موږ له خپلو بچيانو سره د پيښې له ځايه په منډه را ووتلو، په مزار کې غرس روان وو، د ښځو رقص يا «دهمال» شروع وو، چاودنه وشوه."

د عيني شاهدينو په وينا په مزار کې چې خلک راټول وو، ځکه هم زياتو خلکو ته پکې مرګ ژوبله واوښته.

يو بل عيني شاهد وايي:

"موږ ولاړ وو خلک د وجد په حالت کې وو، نابېره چاودنه وشوه، د هيڅ چا پر حالت دچا حال نه وو، خلکو منډې وهلې، هلته اتيا نيوي کسان په وينو کې لت پت پر ځمکه پراته وو.

شپه په داسې حال کې چې ځمکې د خوب لپاره ځای نه راکاوه راباندې تېره سوه، د لمانځه تر ادا کولو وروسته مي موبایل راواخيست ما غوښتل چې د پلوشې حال واخلم د روقيې په پيغام مي سترګې ولګيدلې:

هڅه مي وکړه درسره خبرې وکړم ته لکه چې ویده سوی وې کېدای سي خبر سوی به هم یې چې د صوفيانو په مزار کې چاودنه سوې ده، زه هم دا اوس کوټي ته روانیږم په پرونی پېښه کې پلوشه او د پلوشې په شمول زموږ دوه نوري ډاکتراني هم شهیداني دي.

★★★★★

کله چې د پلوشې له مړینې خبر سوم، سر را باندې وگرځېده، په دواړو لاسو مې کلک ونيو په ځمکه کېښاستم، او له سترگو مې اوښکه را جلا سوه، د دې لپاره چې څوک را باندې پوه نسي له کوره را ووتم او دوکان ته راغلم، د غرمې وخت وو چې استاد د کوم کار لپاره د باندې ووت او زه یوازې پاتې سوم، زړه تنګي را باندې بار سوه، لکه لیونی سړي د میز په شیشه وواهه، له خپل ځایه را ولاړ سوم او د ځان وژني اراده مې وکړه. د استاد تر راتګ وړاندې د بریښنا تارونو په لوڅولو لګیا سوم، په ډېره تلوار او وار خطايي سره مې د چاقو په مرسته د بریښنا تارونه لوڅ کړل، له ژوند څخه سترې او ماتې مې منلې وه، ما نه غوښتل نوریوه شیبه هم ژوندی پاتې شم، تارونه مې په موټ کې ونيول، کوم اثر یې نه وکړ، یو ځل بیا مې لاس وروړ هم داسې وشول او هیڅ اثر یې نه را باندې وکړ، وروسته پوه سوم چې بریښنا نه راځي او تر راتلو پوري یې نیم ساعت وخت پاتې دی.

د بریښنا د راتګ په طمعه وم چې استاد راغی، پرته له دې چې سلام واچوي یا د نور کله په څېر د کار په اړه خبري وکړي زما سترگو ته ځیر سو او وې ویل:

__ په تا څه شوي دي؟ سترګي دي ولي داسې سړې او ښتي لکه ښه ډېر چې دي ژړلي وي.

زه غلی وم هغه خپلي خبري لا پسې اوږدې کړې:

_ په خو، خو واره مي منع کړی يې چې تلویزون او موبایل ته ډېر مه گوره، تا هیڅکله زما خبرې ونه منلې، ته وگوره سترګې دي څرنگه لکه د وینو ډکي کاسې سرې، سرې اوښتي دي، راځه چې اوس ډاکتر ته ورسو، چې ښه سې.

ومي ویل:

_ زه ښه یم او نه غواړم ډاکتر ته ورسم، زما د سترگو درد پخوانی دی او دا له هغه وخته چې په مدرسه کې وم، تر نیمو شپو مي کتابونه لوستل، او بې خوبه به وم.

هغه وویل:

_ ته وگوره په هغه مخامخ هنداره کې ترڅو پوه سې زه ولي درته غصه یم، آیا ستا پام نه دی نن څه وړ ښکاریږي، لکه یو ښه ،، ګڼګار،، چې شراب يې څښلي وي، یا هغه قاتل چې ډېر بې ګنا انسانان يې وژلي وي. ما نه غوښتل چې استاد هم ډاکتر ته راسره ولاړ شي ورغبرګه مي کړه:

_ وخت د کار دی ښه به دا وي چې ته په دوکان کې پاته شې زه پخپله هم دا اوس ډاکتر ته ورځم.

روغتون ته ورغلم کله چې خدمتګاري نجلۍ ولیدم را وړاندې سوه او راته وې ویل:

_ آیا ته هم هغه څوک يې چې تردې وړاندې هم راغلی وې او د دې روغتون ډاکتر دي ملګری دی؟

که ته هم هغه څوک يې نو بیا ولي د دې پرځای چې ښه سې حالت دي ترپخوا هم خراب سوی.

ما څه نه ویل، دې تر لاس ونيوم او کتنځای ته يې بوتلم، ډاکتر چې زه ولیدم را ولاړ سو تر مټ يې ونيولم، څوکۍ يې راته سمه کړه،

کښېناستم. ډاکټر زما سترګې او فشار وکاته، خپله اله یې په غاړه کې واچوله او په خبرو یې پیل وکړ:

— موږ د څو لسیزو راهیسې د جګړې او لانجو له امله کړیږو چې دغه ناوړینونه نه یوازې جسماني روغتیا بلکه زموږ او تاسو په رواني روغتیا یې هم اغیزه کړې ده.

خپګان او له حادثې وروسته رواني اختلالات د رواني ستونزو له معمولو اختلالاتو څخه دی چې پخوا به په زړو سړو او ښځو کې لیدل کېدل، له بده مرغه نوموړي رواني ستونزې په اوس وخت کې ستا غونډې په نورو ډېرو ځوانانو کې هم لیدل شوي دي.

چې باعث یې د دوامداره جګړې شتون، اقتصادي ستونزې، تاوتریخوالی، بې سوادۍ او نور ګڼ شمېر لاملونه دي زه نه غواړم په هم دې اړه بحث اوږد سي باید ووايې چې کوم داسې درد دی چې تا ځوړوي؟

دا ستا لپاره تکراري پوښتنه ده، مګر زما لپاره نوې ده ځکه چې تر اوسه پورې تا ځواب نه دی راکړی.

ومي ویل:

— ډاکټره! زه نه پوهیږم د کوم یو درد څرېکه به وي چې ما تر نورو ټولو دردونو ډېر ځوړوي، زما تر ټولو لوی ارمان چې له لیسې فارغ شم او بیا د خپلې خوښې په څانګه کېنې پوهنتون ولولم هیڅکله پوره نسو، په اتم ټولګي کېنې وم چې زده کړې په هیواد کېنې د نا امنۍ له امله راڅخه پاتې سوې، او کله چې ما وغوښتل د پلار په څېر ښه دیني عالم شم، عالم نه سوم، اوس هم چې را یاد یې کړم زما د همزولو له احساساتو سره څرنگه لوبې وشوې او په یوه بله بهانه یې د خپل مقصد لپاره قرباني کړل، په خپل حال شکر ادا کړم.

او بیا...

ډاکټر انټرډي سو وې ويل:

_ او بيا څه وشول ولي پخپله خبره کښي ودریدي؟

ومي ويل:

ما په دومره پټه خوله مينه وکړه چې زما چوپټيا چيغي ووهلې او ټول خپل، پردي يې راباندي خبر کړل، هرڅه مي وکړل د ميني لپاره، انتظار، سجدې، دعاوي، ژړاوي او ډېر هغه څه چې ناممکن وو ما يې د ممکن کولو لپاره هڅي وکړې، لاکن دا به زما نصيب وو، او بيا کله چې زه دلته راغلم، په کار مي پيل وکړ، له کاره سره بلد سوم...

پخپلو خبرو کي ودریدم ما نه غوښتل تردې زياتي خبري وکړم

ډاکټرو ويل:

_ انديښنې، عاطفې ترينگلټوب، دزور ودونه، د کورنۍ او کوم خاص چا څخه جلا والی دا هرڅه يو انسان په رواني ناروغۍ اخته کوي، زه يې په تا کښي نښي وينم، ته بايد د زړه حال بيان کړې چې زړه دي سپک سي او درملنه دي وسي.

ومي ويل:

_ د پلوشې سره د زړه تړل او هم دا رنگه هغه ليک چې هيڅکله به هغې ته نه ورسېږي ما اوس هم ځوروي.

بيا مي هغه ليک چې پلوشې ته مي ليکلی وو، ډاکټر ته ونيو، هغه ژر، ژر عينکي په سترگو کړې او د ليک په لوستلو بوخت سو، کله چې ليک يې پای ته ورساوه زما لاس يې پخپل لاس کي ونيو وې ويل:

_ مقتصده ! که ته پوه سې اوس هم کولای شې بيا بيرته يو نوی ژوند پيل کړې، ته وگوره لمر په لويدي و دی، سهار به دا لمر له نويو هيلو سره را پورته کيږي.

آرامتیا ته د رسیدو لپاره باید په خپل ژور خپګان باندي غلبه وکړې، د ژوند د مسایلو په وړاندي مثبت حالت ولره، په ډېره آرامۍ له خپله ځایه پورته شه.

دا وخت یې زه له کتنځایه خپلي خوني ته راوستم، کړکۍ یې خلاصه او څوکی یې راته سمه کړه، زما سترګې په هغه تابلو ونښتې چې د طبیعت منظره پکښې جوړه وه، رواني اوبه، دیوې پېغلي نجلۍ شوخ عکس دی چې د کین لاس نری سپینه گوته یې په سرو شونډو کښې نیولې په مړوند کښې یې زرغونه بنگرې دي، شنې غټې سترګې او تور خنجر بانه، په څنګ باندي راګوري، ګارګوتۍ څنې یې په مخ راپرتې دي په بڼې لاس کښې یې کتابچه نیولې، په کتابچه د لمر غروب عکس دی، سپینه غاړه ډک، ډک غامبورې لري، په سورېخن کمیښ کي ولاړه وه او د نجلۍ شاته یوه ونه ښکارېږي چې په ښاخونو یې مرغان ناست دي.

هغه وویل:

ـ کښېنه! ته باید قدم ووهې، له خپلو دوستانو سره مشوره وکړې او هر څومره چې کولای شې له ځانه انديښنې لري کړه، له ځان سره خبرې اترې وکړه، ترڅو وکولای شې، د ژور خپګان او د راتلونکي ژوند په وړاندي یو کلک او ټینګ شخصیت وروزي.

په څوکی باندي کښېناستم، یو سوړ اسویلی مې وکښ او ډاکتر ته مې وویل:

ـ زه نه پوهیږم څه وکړم ته ووايه زه څنګه کولای سم یو نوی ژوند پیل کړم ؟

وې ویل:

ـ له خپل خدای سره راز و نیاز وکړه، او هغه ځواک چې الله (ج) پوري اړوند دی، هغه ته یې پرېږده، چې هغه خپلي چاري کنټرول کړي، هغه

کسان چي تل برید کوي او ویره خپروي، د مؤمنانو او آرامه انسانانو په پرتله ډېر لږ بریا ته رسیږي .
 دا وخت روغتون له ناروغانو ډک سوی وو، او د ډاکتر په طمعه ناست وو، خدمتگاره نجلی. دا خووم ځل دی چي په ډاکتر پسې راغله، زه یې رخصت کړم او د سبا لپاره یې بیا وبللم، پرلپسې یوه اونۍ ډاکتر ته ورتلم او هغه به راسره په بېلا بېلو موضوعگانو خبري کړې، کله، کله به یې دومره وژړولم چي سترگي به مې له اوبنکو وچي سوې، درد به یې کاوه.

زه اوس تر پخوا ډېر ښه سوی وم، ډاکتر به ویل:
 خپلو سترگو ته استراحت ورکول او څو دقیقو لپاره د سترگو پټول، شنو ځایونو او روانو اوبو ته کتل، څو شیبو لپاره ژوره او آرامه ساه اخیستل او دې اداشت کتابچه کي خپل ځورونکي خاطرات لیکل ټولي هغه لاري چاري دي چي په ژور څپگان اخته کس سره مرسته کولای شي.

★★★★★

په افغانستان کي د ملي يوالي حکومت له ګلبدين حکمتيار سره د سولي تړون لاسليک کړ، په هم هغه مابنډام مي له خپل مشر ورور سره دا پريکړه وکړه چي موږ او زموږ کورنۍ هم بايد ژر تر ژره خپل هيواد ته ستانه شي.

«دغه هوکړه په (۱۳۹۵ل د تلي ۸) ولسمشر محمد اشرف غني او ګلبدين حکمتيار لاسليک او سمدلاسه يې د عملي کېدو ډاډ ورکړ شو.»
په هم دې شپه تر سهاره پوري کړکۍ ته وينس پروت وم او له سپوږمۍ سره مي د ماضي ترخه کيسه تېروله. سهار چي

آئينې ته ودرېدم خپل ګڼګار مخ مي وليد، ور نژدې سوم سترګي مي په سترګو کښي ښخي کړې، د ډوال مي په سوک وواهه په هنداره کي مي ځان مخاطب کړ او ورته ومي ويل:

په رښتيا سره چي ته لوی ګڼګار يې! يوازي دا نه ده چي تا د خپل خدای نا فرماني کړې بلکه تا پخپل ځان ظلم کړی، له ژونده تېښته برياليتوب نه دی.

بيا مي مخ ته يوه لپه اوبه ور واچولې له ځانه سره مي وويل:
له انسان پرته بل هيڅ داسي مخلوق نسته چي له ژونده يې زړه تور سوی او ځان يې وژلی وي.

هو که ته داسي لکه دا نن او پرون په وړو، وړو خبرو مايوسه کېدې نو په دې پوه سه چي ته لا تراوسه لوی سوی نه يې.

هغه ورڻ ڇي ما په خپل خيال کي خپله جنازه په اوڀو اڃيستي روان و،
يو ناڅاپه چيغه مي تر غوڙ سو، له خپل سيوري سره ودريدم، له دوهمي
چيغي سره يي پوه سوم چي اميد راپسي راغي، يوه شيبه د فڪر دڀوال ته
و دريدم، له ڊپري ٿڙا كمزوري سوم، لويدم، پورته ڪڍم، اميد تر لاس
ونوم راپورته يي ڪم په مخ، مخ يي دوه زور وري ڇپري راڪڙي او وڃي
ويل:

لتا مي دا طمع نه ڪڍه چي ته دي زما په ناخبري ڪنبي خپله جنازه
خاورو ته وسپاري، زما پر مخ چي تودي اوبنڪي رواني وڃي د دريدلو
هيڃن توان مي نه درلود ورغبرگه ڪه:

ما هميشه په تنهائي ڪنبي ستا لاس نيولي او تا هميشه داسي پرېښودم
نن چي راوگرځېدي خپل ځان راباندي وزن ڪوي، ولي زما فڪر دومره
غدار قاضي درته ښڪاره سو؟

هغه خپل تندي ته په لاس ٽس ورکړ:

او وفت ته هيڄن ڪله پوه نه شوي آيا تا ڪله له خپل سيوري پوښتلي چي ولي
په تياره کي له تا تنبتي او په رڼا کي درسره وي؟
يوه شيبه غلي سوم او بيا مي له خپل سيوري پوښتل:
تا ولي يوازي په رڼا ڪنبي زما لمن نيولي وي؟
هغه زما د حرڪتونو پېښي وکړي او وڃي ويل:

دا مي لتا زده ڪړل، څرنگه چي يو انسان تر خپل مقصد پوري د بل چا لمن
نيسي او هم دارنگه زه تل د حقايقو تر پښو لاندي تڙلي يم؛ پوښتنه مي
وڪړه:

حقايق څه دي؟

_ حقايق هر هغه څه چي په تور کي سپين او په سپين کي تور راباسي لکه
رڼا.

ورغبرگه مي ڪړه:

_ د هر شعور او لاشعور شي سره د خپل وجود سيوري وي تا ڪله په هم
 دې اړه فڪر ڪړي؟
 زما په څېر يې لاس تر زني لاندې کېښود په مغروره لهجه يې وويل:
 _ کېدای سي دوى نه پوهيږي زه ولي د دوى لمن نيسم مگر زه دومره
 پوهيږم هيڅ يو حقيقت له عقل او سترگو پټېدلى نه شي، زه يو سيوري يم
 چي تاسو ته ستاسو د وجود شتون بيانوم تل هڅه وکړئ له تيارې رڼا ته
 ووځئ، تياره حقايق وژني د خپل وجود شتون درک کړئ، ترڅو چي هم
 دا د حقيقت شتون ممکن وي ناممکن که ما تياره چيرته زندى کړي، ڪله
 چي ما خپل شتون درک کړ، اميد مي تر لاس ونيو را ولاړ سوم، يو ځل بيا
 د خپل منزل پر لوري زړه نا زړه له ځان سره وخوځيدم، لمر په ژوند باندې
 تودخه خرڅوله.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library